

2021 NR 3-4 (108-109) LIPIEC-GRUDZIEŃ

VITA ACADEMICA

Biuletyn informacyjny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

ISSN 1842-2244

40. urodziny Papieskiej Akademii Teologicznej!

W numerze

WYDARZYŁO SIĘ VITA 3, 4 (lipiec-grudzień 2021)

Z życia uczelni

Inauguracja roku akademickiego 2021/2022 (16 X 2021)	6
40. urodziny Papieskiej Akademii Teologicznej! Uroczystość jubileuszowa UPJPII w kościele św. Marka w Krakowie (8 XII 2021)	10
Pielgrzymka UPJPII do Kalwarii Zebrzydowskiej 30 IX 2021	17
Akademicki Dzień Pamięci (5 XI 2021)	19
Wizyta Komisji AVEPRO na UPJPII (22–25 XI 2021)	20
Małopolska Noc Naukowców tuż za rogiem!	21
Rusza Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej	23
500-lecie dzwonu Zygmunt. Jubileuszowe obchody	25
Spotkanie projektowe oraz warsztaty dla pedagogów zorganizowane w ramach projektu EDUPRIS	26
Rekrutacja na nowy rok akademicki 2021/2022 oraz nowości w ofercie UPJPII	27
Muzyka kościelna	28
Podypłomowe Studia z Etyki dla Nauczycieli na UPJPII	28
„Liturgiczny orzech do zgryzienia” – odbyły się XIV rekolekcje liturgiczne	29
Mysterium fascynans	29
100. rocznicę urodzin obchodziła dr Wanda Półtawska, wieloletni pracownik naukowy UPJPII	30
Jubileusz o. prof. dr. hab. Zdzisława Gogoli OFMConv	31
Jubileusz ks. dr. hab. Andrzeja Bruździńskiego, prof. UPJPII	33
Rozmowa z dr Aleksandrą Brzemia-Bonarek z Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII powołaną przez Ojca Świętego Franciszka do Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia	34

Pożegnaliśmy

Pożegnaliśmy	39
--------------	----

Konferencje

Świadek Dziejów Narodu. Kardynał Adam Stefan Sapieha w dokumentach archiwalnych – konferencja naukowa (15 X 2021)	40
Międzynarodowa konferencja Solidarność jako wspólnota i braterstwo ludzi pracy (online, 19–20 listopada 2021)	41
Camino de Santiago – droga spotkania – XII Międzynarodowa Konferencja Naukowa (10–11 IX 2021)	43
Prorocze wyzwanie pontyfikatu Franciszka – Konferencja Stowarzyszenia Homiletów Polskich	45
Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej Muzyka liturgiczna wczoraj, dziś i jutro – wierność tradycji, potrzeba odnowy	45

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Redakcja

31-002 Kraków, ul. Kanonicza 25
tel. +48 12 8898516
e-mail: marta.mastylo@upjp2.edu.pl

Redaktor naczelna
Marta Mastyło

Redakcja językowa
Katarzyna Kastelik

Opracowanie graficzne
Justyna Kastelik

DTP
Klemens Knap

Zdjęcie na okładce
Maciej Gradowski

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych
oraz zastrzega sobie prawo do skrótów
i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 24 stycznia 2022
Nakład 200 egz., ISSN 1842-2244

Wydawca: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe

Na ścieżkach kultur azjatyckich i europejskich – konferencja magistrantów z WHiDH	47
IMONED – trzecie międzynarodowe spotkanie partnerów projektu „Światło.Czuli” – charakterystyka projektu	48

Goście i partnerzy UPJPII

Współpraca z V Liceum Ogólnokształcącym im. A. Witkowskiego w Krakowie	49
IDMiKS zorganizował warsztaty medialne w Liceum Ogólnokształcącym w Trzebini	49
Ks. prof. dr hab. Grzegorz Hołub w Stanach Zjednoczonych, m.in. z wykładami na Uniwersytecie św. Tomasza w Houston (Teksas)	50

Studenci

Pandemia „zbiera żniwo” nie tylko w postaci liczebności zachorowań i zgonów. Alkoholizm jako problem społeczny	50
Koło Naukowe Turystyki UPJPII	51
Tak trudno się rozstać	52
Malaga Praktyki w Tribeka training lab – Malaga, Hiszpania 2021/2022	54
Wizyta w University of Presov na Słowacji w ramach stypendium Erasmus+ Staff Mobility for Teaching w r.a. 2021/2022	54

Sukcesy

Ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak wybrany przez KRASP do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego na kadencję 2022–2025	56
Przewodniczącym Stowarzyszenia Homiletów Polskich ponownie ks. prof. Henryk Sławiński	56
Prof. dr hab. Wiesław Delimat został uhonorowany Nagrodą Miasta Krakowa 2021 w dziedzinie „Kultura i sztuka”	56
Ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII i ks. dr hab. Leon Szot, prof. UPJPII wyróżnieni nagrodą Feniks 2021	57
Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII oraz dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, prorektor uczelni uhonorowani „Aniołami Interwencji Kryzysowej”	57
O. prof. Jarosław Kupczak powołany do Rady Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”	58
Order Izabeli Katolickiej dla ks. prof. dr. hab. Andrzeja Witko	58
Nominacja dla o. prof. dr. hab. Andrzeja Napiórkowskiego	59
Adrian Kędzierski, doktorant na UPJPII, laureatem nagrody MEiN i IDMN oraz wyróżnienia w konkursie IPN za pracę magisterską Książd Józef Kmiecik (1894–1971)	59
Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” dla Rektora UPJPII, ks. prof. dr. hab. Roberta Tyrały (4 X 2021)	60

UTW

Pielgrzymka studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku do Czernej	61
Pielgrzymka studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku Szlakiem Maryjnym	62
Aktywny senior z przyszłością na UPJPII w Krakowie	65
10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII w Krakowie	65
10 lat UTW na UPJPII w Krakowie	67
Seniorzy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku zwiedzają Kraków	69

Recenzje, nowe publikacje

Kardynał Franciszek Macharski, Kultura, Media. W 5. rocznicę śmierci Metropolity Krakowskiego	70
Kategorie (nie)obecne w edukacji. Wychowanie – kształcenie – rozwój. Nowa publikacja pod red. dr hab. Bożeny Majerek i Agnieszki Domagały-Kręciach zrealizowana w ramach projektu GAME	72

wydarzyło się

WYDARZYŁO SIĘ VITA 3, 4 (lipiec–grudzień 2021)

- **8–9 września 2021** *Ekonomia Społeczna w perspektywie jutra* – ogólnopolska konferencja (on-line) zorganizowana przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej oraz Spółdzielnię Socjalną Równość z siedzibą w Krakowie
- **10–11 września 2021** *Camino de Santiago – droga spotkania* – XII Międzynarodowa Konferencja Naukowa zorganizowana przez Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
- **10–12 września 2021** XIV rekolekcje liturgiczne *Mysterium fascinans*
- **14 września 2021** Wieczór autorski *SYNOD ZAMOJSKI 1720. POST SCRIPTUM* zorganizowany przez UPJPII i Muzeum Zamojskie w Zamościu
- **15–17 września 2021** *Psychologiczne i religijne konteksty biegu ludzkiego życia* – VIII Międzyuczelniane Sympozjum Naukowe. Organizator: Katedra Psychologii Wydziału Filozoficznego UPJPII. Tryb online
- **24 września 2021** Małopolska Noc Naukowców na UPJPII
- **24 września 2021** *Kategorie (nie)obecne w edukacji. Wychowanie – Kształcenie – Rozwój* – konferencja naukowa
- **24–25 września 2021** *All are called to love and cherish family life* – międzynarodowa konferencja naukowa
- **30 września 2021** Pielgrzymka UPJPII do Kalwarii Zebrzydowskiej
- **30 września 2021** *Życie dla Kościoła* – konferencja w 100. rocznicę urodzin kard. Stanisława Nagy'ego SCJ
- **9 października 2021** *Fidei Defensor* – konferencja naukowa pod patronatem UPJPII z okazji 400-lecia zwycięskiej bitwy pod Chocimiem w 1621 r.
- **11–13 października 2021** *Oblicza wolności* – II Międzynarodowy Kongres Tischnerowski
- **11–25 października 2021** Krakowskie Ekumeniczne Dni Biblijne
- **13–15 października 2021** 20. Dni Tischnerowskie
- **12 października 2021** Order Izabeli Katolickiej dla ks. prof. dr. hab. Andrzeja Witko
- **14 października 2021** *Będzie słodko i smaczno* – spotkanie z Jarosławem Dumanowskim w ramach Akademii Kulinarnej w Krakowie działającej przy WHiDK UPJPII
- **15 października 2021** Świadek Dziejów Narodu. Kardynał Adam Stefan Sapieha w dokumentach archiwalnych – konferencja naukowa
- **16 października 2021** Inauguracja roku akademickiego 2021/2022

wydarzyło się

- **18–19 października 2021** *Tradycje i zwyczaje w kulturach i religiach. Umysł i wiara* – polsko-angielsko-włoska III Konferencja Naukowa organizowana przez Katedrę Krajobrazu i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII. Projekt współfinansowany ze środków Miasta Krakowa
- **20 października 2021** *Konkordancja i Słownik do Biblii greckiej*. Po raz pierwszy w historii taka publikacja! Konferencja na UPJPII
- **21 października 2021** *Idea rycerskości wczoraj i dzisiaj* – symposium naukowe
- **22 października 2021** „Światło.Czułe spotkania” – inauguracja cyklu. Gościem Cezary Borowy. Organizatorem Katedra Krajobrazu i Dziedzictwa Kulturowego
- **24 października 2021** Wspólnota akademicka UPJPII złożyła hołd świętemu profesorowi – Janowi z Kęt
- **25–28 października 2021** Spotkanie projektowe oraz warsztaty dla pedagogów zorganizowane w ramach projektu EDUPRIS
- **28 października 2021** *W służbie życiu i miłości* – symposium naukowe zorganizowane przez Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach z udziałem profesorów UPJPII
- **4 listopada 2021** *Na ratunek całą dobę. Inspiracje i wyzwania interwencji kryzysowej na przykładzie OIKiP w Myślenicach* – międzynarodowa konferencja naukowa z udziałem UPJPII
- **5 listopada 2021** Akademicki Dzień Pamięci.
- **9–10 listopada 2021** IMONED – trzecie międzynarodowe spotkanie partnerów projektu
- **12–14 listopada 2022** „*Para que todos sean uno*”. *Oriente y Occidente hacia la plena comunión, Avila* – trzecie sympozjum zorganizowane przez Cátedra Juan Pablo II, powołaną do istnienia przez UPJPII i CITEs „Universidad de la Mística” w 2018 r.
- **15–18 listopada 2021** XVI Dni Jana Pawła II
- **17–18 listopada 2021** Sekularyzacja jako kontekst uprawiania teologii – konferencja z cyklu „Podwawelskie spory o kształt wiary” zorganizowana przez UPJPII przy udziale Koła Naukowego Teologów UPJPII
- **17 listopada – 17 grudnia 2021** „43 Prezenty od Mikołaja” – zbiórka rzeczowa zorganizowana przez Pomocną Rękę Samorządu we współpracy z Fundacją Życie Pełne Możliwości
- **18 listopada 2021** *Przełożony – podwładny. Odpowiedzialność prawna w Kościele* – ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana przez WPK UPJPII
- **18 listopada 2021** „*Panie, co mamy czynić?*” – zaangażowanie Kościoła w życie społeczne – sympozjum naukowe zorganizowane przez kleryków Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej pod opieką profesorów UPJPII
- **19–20 listopada 2021** „*Solidarność*” jako wspólnota i braterstwo ludzi pracy – międzynarodowa konferencja online zorganizowana przez Papieską Akademię Nauk Społecznych, Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie i Międzynarodowe Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności.
- **19–27 listopada 2021** XVI Dni Muzyki Kościelnej współorganizowane przez Instytut Muzyki Kościelnej UPJPII
- **20 listopada 2021** *Mikołaj Zebrzydowski – biografia i jej konteksty* – ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana przez Katedrę Historii Nowożytnej w Instytucie Historii WHiDK UPJPII
- **22 listopada 2021** „Światło.Czułe spotkania”, odc. 2 – gościem Tomasz Susuł

- **22–23 listopada 2022** *Muzyka liturgiczna wczoraj, dziś i jutro – wierność* – konferencja międzynarodowa i panel młodego naukowca zorganizowane przez Katedrę Muzyki Kościelnej w ramach XVI Dni Muzyki Kościelnej w archidiecezji krakowskiej
- **22–25 listopada 2021** Wizyta Komisji AVEPRO na UPJPII **26–27 listopada 2021** *Psychiatria i duchowość* – konferencja współorganizowana przez Katedrę Psychologii Wydziału Filozoficznego oraz Katedrę Teologii i Psychologii Pastoralnej Wydziału Teologicznego UPJPII
- **27 listopada 2021** *Creatio continua IV* – konferencja online *Pandemia, klimat i „teologie” Zielonego Ładu*
- **29 listopada 2021** Msza św. wypominkowa na UPJPII
- **4 grudnia 2021** Uroczysty koncert w Filharmonii Krakowskiej z okazji 625-lecia Wydziału Teologicznego i 40-lecia PAT
- **4 grudnia 2021** *Człowiek istotą duchową* – ogólnopolska konferencja naukowa dedykowana ks. prof. Michałowi Hellerowi z okazji 85. rocznicy urodzin zorganizowana przez WT Sekcja w Tarnowie i Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie
- **4 grudnia 2021** Warsztaty śpiewu gregoriańskiego zorganizowane przy współpracy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II z sekcją polską Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Śpiewu Gregoriańskiego (AISCGre)
- **6 grudnia 2021** Finał akcji #CHCEMISIE POMAGAĆ!, czyli Mikołajki z KNKW & DDNU
- **6–7 grudnia 2021** *Wokół Synodu Zamojskiego 1720. Religia – kultura – nauka* – Kraków, sesja studencka
- **6–7 grudnia 2021** *Dziedzictwo historyczne w przestrzeni miasta historycznego. Azja w Europie – Europa w Azji* – międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana przez Katedrę Krajobrazu i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII
- **8 grudnia 2021** 40. urodziny Papieskiej Akademii Teologicznej! Uroczystość jubileuszowa UPJPII w kościele św. Marka w Krakowie
- **9 grudnia 2021** *Teściowie, synowie, zięciowie – razem, obok czy przeciwko sobie?* – IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Rodzina i jej odsony” zorganizowana przez Katedrę Pedagogiki Społecznej Instytutu Pedagogiki i Nauk o Rodzinie UPJPII, Polskie Towarzystwo Teologiczne oraz Centrum Kształcenia Personalistycznego i Doskonalenia Nauczycieli
- **9 grudnia 2021** Wykład prof. Juana Carlosa Asensio z Escola Superior de Música de Catalunya z Hiszpanii w ramach programu Erasmus+ zorganizowany przez Instytut Muzyki Kościelnej UPJPII
- **12–15 grudnia 2021** Akademickie Rekolekcje Adwentowe
- **15 grudnia 2021** Powtórne powierzenie funkcji przewodniczącego Samorządu Studentów UPJPII Michałowi Żelazko (na okres od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022)
- **16–17 grudnia 2021** *Frontiers of philosophy of computing and information* – międzynarodowa konferencja naukowa (VI edycja cyklu „Philosophy in Informatics”), organizowana przez Katedrę Historii i Filozofii Nauki Wydziału Filozoficznego UPJPII, Komisję Filozofii Nauk Polskiej Akademii Umiejętności oraz Wydział Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej
- **17–19 grudnia 2021** Powołanie nowego Zarządu Samorządu Studentów
- **22 grudnia 2021** „Światło.Czułe spotkania”, odc. 3 – gośćmi Elżbieta i Andrzej Lisowscy

Inauguracja roku akademickiego 2021/2022 (16 X 2021)

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: Maciej Gradowski

Uczestników mszy św., poprzedzającej inaugurację nowego roku akademickiego 2021/2022 na UPJPII, przywitał rektor Sanktuarium Świętego Jana Pawła II na Białych Morzach ks. kan. Tomasz Szopa.

Zaznaczył, jak bardzo ważny w pontyfikacie patrona Uczelni – Jana Pawła II, którego 43. rocznicę wyboru na Stolicę Piotrową obchodzimy tego dnia, był rys intelektualny tego pontyfikatu, w sposób wyjątkowy przyczyniający się do realizacji posługi myślenia w Kościele. Wspomniał, jak szczególnym wyrazem tej posługi myślenia jest istnienie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

W homilii abp Marek Jędraszewski, Wielki Kanclerz UPJPII, nawiązał do słów Jana Pawła II: „Otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi”, którymi, rozpoczynając swój pontyfikat, tak mocno apelował o otwarcie się na Chrystusa. Istnieje konieczność życia wiarą i rozumem z Chrystusem w sercu, na którego winny otwierać się ludzkie serca, a także systemy polityczne. „*Jak żyć – stawiał pytania Arcybiskup – w epoce ogłoszonej jako czas postprawdy. Jak żyć, jak być człowiekiem w świecie, w którym nie rozum ma decydować o sile argumentów, ale emocje?*”. Cytując *Pamięć i tożsamość* Jana Pawła II, zwrócił uwagę, że ludzie odwracają się od Chrystusa, a ich życie staje się jednym wielkim ośmieszeniem własnego rozumu, gdyż „*odrzucono Boga jako Stwórcę*” i „*pojęcie natury ludzkiej jako rzeczywistości, zastępując ją wytworem myślenia dowolnie kształtowanym i dowolnie zmienianym według okoliczności*”. Odwołując się do papieskiej, jednej z najważniejszych encyklik Ojca Świętego, *Fides et ratio*, zaakcentował, że w człowieku są dwa wielkie uzdolnienia, które musi uznać i którymi musi się posługiwać – rozum i wiara. Jest do tego zobowiązany, gdyż tylko człowiek jest ukoronowaniem ca-

łego dzieła stworzenia i winien kontemlować prawdę, która doprowadzi go do Prawdy, którą jest Bóg. Taka droga pozwala zrozumieć, co znaczy ziemia, z której się wyrasta, tradycja, z której się czerpie, tożsamość, jaką się kształtuje. „*Polskość to w gruncie rzeczy wielość i pluralizm, a nie ciasnota i zamknięcie*” – pisał Jan Paweł II w ostatniej swojej książce, a w przemówieniu w UNESCO 2 czerwca 1980 r. mówił: „*Jestem synem swojego narodu, który przetrwał najstraszliwsze doświadczenia dziejów, który wielokrotnie był przez sąsiadów skazywany na śmierć – a on pozostał przy życiu i pozostał sobą. Zachował własną tożsamość i zachował pośród rozbiorów i okupacji własną suwerenność jako naród – nie w oparciu o jakiegokolwiek inne środki fizycznej potęgi, ale tylko w oparciu o własną kulturę, która okazała się w tym wypadku potęgą większą od tamtych potęg*”. Trudna historia ojczyzny, z której wyrósł Jan Paweł II, jak sam mówił, ułatwiała mu spotkania i kontakt z ludźmi na wszystkich kontynentach. „*Doświadczenie i pogłębianie wiary, szacunek i upominanie się o godność ludzkiego rozumu, doświadczenie własnej ojczyzny, coraz bardziej mądre wracanie do jej historii, do zobowiązań, które na nas spoczywają, sięgając do przeszłości, do ufego wychylenia się w przyszłość, by prowadzić dialog z całym światem – oto największe zadania, jakie stoją przed profesorami, nauczycielami akademickimi i młodzieżą Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II*” – mówił metropolita krakowski, podkreślając konieczność wdzięczności wobec Boga za Jana Pawła II i zgłębiania jego nauczania. „*Wsluchując się w jego głos, pogłębiając znajomość jego nauczania, będziemy świadkami nie marnego czasu, ale autentycznego humanizmu, chrześcijańskiego humanizmu, który pociąga innych*” – zakończył arcybiskup.

„Wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II przychodzi zawsze i chętnie do tego sanktuarium dlatego, że tutaj czujemy się jak w domu – w domu Jana Pawła II. Czujemy, że on prowadzi nas i trzyma mocno za rękę” – mówił ks. prof. Robert Tyrała na zakończenie liturgii. „Jesteśmy pewni, że «fides et ratio» jest naszym zadaniem. [...] Oby ten nowy rok akademicki był rokiem podążania śladem Jana Pawła II dla nas wszystkich”.

W tym roku akademickim przypada 40. rocznica powołania przez Jana Pawła II dzisiejszego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, z tej okazji o łączności duchowej zapewnił wspólnotę akademicką UPJPII papież Franciszek. W liście podpisanym przez sekretarza stanu kard. Pietro Parolina Ojciec Święty życzy, aby „kolejne lata działalności Uniwersytetu były czasem owocnego studium prawdy, nabywania wiedzy i twórczego stosowania jej w życiu osobistym i społecznym, dla dobra ludzi i na chwałę Boga”.

Mszę św. pod przewodnictwem abpa Marka Jędraszewskiego koncelebrowali: metropolita senior kard. Stanisław Dziwisz, abp Salvatore Pennacchio, nuncjusz apostolski w Polsce, metropolita częstochowski abp Wacław Depo, rzeszowski biskup pomocniczy Edward Białogłowski oraz bp Jan Zajac. Władze świeckie reprezentowali m.in. minister Piotr Cwik z kancelarii prezydenta RP oraz sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Andrzej Gut-Mostowy, który był pierwszym zwierzchnikiem Rycerzy Kolumba w Polsce.

Po mszy św. uczestnicy uroczystości przeszli do sali konferencyjnej w budynku Fides, gdzie miała miejsce inauguracja roku akademickiego. Rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała przywitał gości – biskupów przybyłych na uroczystość, przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, uczelni katolickich w Polsce oraz Kolegium Rektorów Krakowa, przedstawicieli korpusu dyplomatycznego, profesorów, pracowników, studentów i doktorantów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Podziękował za ubiegły rok akademicki, który przebiegał w trudnym pandemicznym czasie, za pracę online i zaangażowanie w okresie wielu ograniczeń. Wspomnił osiągnięcia uczelni na niwie naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, sukcesy pracowników. *„To jest niewątpliwie ważny – nasz uniwersytecki – przyczynek do ewangelizacji świata przez naukę i kulturę. To jest także nasz dialog fides et ratio. To jest stawianie odważnych kroków na drodze dialogu pomiędzy Kościołem a kulturą, tak jak uczył nas tego Jan Paweł II”* – mówił rektor. Wspomnił plany i wyzwania, jakie stoją przed wspólnotą akademicką UPJPII w rozpoczynającym się roku akademickim. Wyraził radość, że na UPJPII studiuje ponad 3000 studentów i że po raz kolejny znacząco zostały przekroczone dotychczasowe wskaźniki ilościowo nowych przyjętych.

Przypomnił, że 8 grudnia 2021 r. Uczelnia będzie obchodzić 40-lecie erygowania Papieskiej Akademii Teologicz-

nej przez papieża Jana Pawła II, a 11 stycznia 2022 r. 625. rocznicę erygowania Wydziału Teologicznego. Przypomnił także zadania, jakie stawiał Jan Paweł II przed Uniwersyte-tem, nazywając go Matką, która rodzi i wychowuje, która się troszczy. *„Uniwersytet powołany jest do służby prawdzie, jej odkrywania i przekazywania innym. Ważna jest kwestia postęgu myślenia. W codziennym trudzie pracownika nauki konieczna jest także szczególna wrażliwość etyczna. Ona wręcz stanowi fundament rozwoju nauki i sztuki. Szczerłość, pokora, odwaga, uczciwość, troska o człowieka mają towarzyszyć wszelkim działaniom na uczelni. Ludzie mądrzy są dzisiaj niezwykle potrzebni nie tylko światu, ale także Polsce i Kościołowi. A dialog pomiędzy Kościołem, a światem nauki jest nie tylko niezwykle istotny, ale wręcz konieczny, jest potrzebą chwili. On jest potrzebny dla przyszłości. Dialog taki opierać się powinien na prawdzie i zawsze ma być służbą”* – mówił rektor.

A przypominając o zawierzeniu Uczelni Matce Bożej Kalwaryjskiej podczas ostatniej pielgrzymki wspólnoty akademickiej do Kalwarii Zebrzydowskiej, życząc roku błogosławionego i pełnego naukowych pasji, realizacji zamierzeń na miarę Patrona Uczelni, wypowiedział słowa: „*Rok akademicki 2021/2022 uważam za otwarty! Quod bonum, felix, faustum fortunatumque sit*”.

Wręczono odznaczenia państwowe oraz medale Komisji Edukacji Narodowej zasłużonym wykładowcom i pracownikom UPJPII. Minister Piotr Ćwik odczytał list Prezydenta RP Andrzeja Dudy, wojewoda małopolski Łukasz Kmita list premiera Mateusza Morawieckiego, minister Włodzimierz Bernacki złożył życzenia w imieniu ministra edukacji i Nauki Przemysława Czarnka.

Immatrykulację studentów przeprowadziła prorektor ds. nauki i dydaktyki dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII. Przedstawiciele studentów I roku wszystkich kierunków prowadzonych na UPJPII złożyli uroczyste ślubowanie. Pasowanie berłem przez rektora Uczelni symbolicznie włączyło ich w poczet studentów UPJPII.

Nowych studentów witał przedstawiciel Samorządu Studentów UPJPII Michał Michalski: „*Kochani, witajcie w rodzinie akademickiej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Życzę Wam z całego serca, aby najbliższe lata, które tu spędzicie, były jednymi z najpiękniejszych momentów życia: czasem zawierania nowych kontaktów, znajomości, przyjaźni, ale także niesamowitą przygodą i przede wszystkim czasem na poszerzenie horyzontów. A na koniec taka mała rada: bądźcie otwarci na szeroki wachlarz możliwości, które oferuje Wam nasza Uczelnia i nie bójcie się podejmować nowych wyzwań. To naprawdę wyjdzie Wam na dobre. Czerpcie pełnymi garściami z wykładów, ćwiczeń i dodatkowych, bezpłatnych szkoleń i kursów, podnoszących wasze kwalifikacje – bo jak nie teraz, to kiedy?*”.

W wykładzie inauguracyjnym doktor honoris causa UPJPII (2007 r.), a także przez wiele lat pełniący funkcję Najwyższego Rycerza Zakonu Rycerzy Kolumba, Carl An-

derson mówił o odpowiedzialności za kontynuowanie dziedzictwa św. Jana Pawła II, jaka spoczywa na wykładowcach, administracji, ale jest również wielką odpowiedzialnością każdego studenta.

Zwrócił uwagę, że w perspektywie doświadczeń ostatniego stulecia, w którym wojny i okupacje pochłonęły życie milionów ludzi, należy postawić pytanie fundamentalne: „*Jak powinniśmy żyć we wspólnocie? [...] Demokracja daje nam wolność udzielenia na nie odpowiedzi, zaś chrześcijaństwo do udzielenia tej odpowiedzi nas zobowiązuje*”. Wskazał na aktualność tego pytania we wspólnocie akademickiej: „*W jaki sposób powinniśmy wspólnie żyć, wierni dziedzictwu św. Jana Pawła II?*”.

Jako profesor i filozof Karol Wojtyła dążył do pełniejszego zrozumienia transcendentnego charakteru osoby ludzkiej, jako kapłan, biskup i papież, św. Jan Paweł II zabiegał o ochronę transcendentnej godności. „*Nasza polityka, ekonomia, nauka, technologia i kultura muszą być otwarte na to, co transcendentne*” – mówił Carl Anderson. Wskazał, że kolejny, nowy rok akademicki to wyzwanie, by stawać się naoczniymi świadkami siebie samych i swojego człowieczeństwa. Zwrócił uwagę, jak bezkompromisową drogą podążał Jan Paweł II ku transcendencji, w nim samym, jak i tej obecnej w drugim człowieku. Przypomniał, jak często Jan Paweł II mówił o wolności religijnej jako o podstawowym prawie człowieka, stąd „*Misję i działalność tego uniwersytetu również możemy rozumieć jako nierozzerwalnie związaną z wolnością religijną – wolnością nie tylko pozwalającą na kult, lecz także na wspólne życie zgodne z moralną prawdą o osobie ludzkiej [...] Nie opóźniajcie ani nie przerywajcie swojej drogi. Zamiast tego, wyruszcie śladami św. Jana Pawła II. On część swoich najważniejszych życiowych decyzji podjął właśnie w czasie studiów. Czasami na tej drodze napotkacie trudności, czasem będzie wymagała odwagi. Lecz, jak przypomina nam św. Paweł: „nie dał nam Bóg ducha bojaźni” (2 Tm 1, 7). A zatem zacznijcie teraz. Zacznijcie w tym roku*” – zakończył swój wykład C. Anderson.

Rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała podziękował wszystkim za obecność, za przygotowanie uroczystości, w tym chórowi uniwersyteckiemu „Psalmodia” i scholi gregoriańskiej pod kierunkiem s. Susi

Ferfolgli za piękną muzykę towarzyszącą dzisiejszym wydarzeniom.

Uroczystość inauguracji była symultanicznie tłumaczona na język migowy.

40. urodziny Papieskiej Akademii Teologicznej! Uroczystość jubileuszowa UPJPII w kościele św. Marka w Krakowie (8 XII 2021)

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: Maciej Gradowski

W kościele akademickim Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – św. Marka – odprawiona zo-

stała msza św., której przewodniczył i homilię wygłosił kard. Kazimierz Nycz, metropolita warszawski.

„Ks. kardynał w 1973 roku uzyskał magisterium, a w 1976 licencjat kanoniczny na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. W latach 1981–1987 był wykładowcą katechetyki na Papieskiej Akademii Teologicznej. Księża kardynała życiorys jest mocno związany z naszą uczelnią” – mówił rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała o kard. Nyczu w słowie otwierającym uroczystość.

Rektor przywitał przybyłych gości, a szczególnie kard. Stanisława Dziwisza, byłego Wielkiego Kanclerza UPJPII, który był jednym ze świadków powołania 40 lat temu Papieskiej Akademii Teologicznej.

„8 grudnia 1981 roku na mocy motu proprio «Beata Hedvigis» papież Jan Paweł II zdecydował o powstaniu **Papieskiej Akademii Teologicznej**. W ramach Akademii zostały powołane trzy wydziały: Teologiczny, Filozoficzny i Historii Kościoła. W dokumencie Papież wówczas napisał: «Mając przeto na uwadze przyszły rozwój Uczelni [...] ustanawiamy [...] i erygujemy mocą tego pisma i powagą naszą apostołską Papieską Akademię w Krakowie, przyznając jej prawa, honory, przywileje i obowiązki, jakie w całym katolickim świecie przysługują tego rodzaju uczelniom i powierzamy ją opiece Archidiecezji Krakowskiej»”.

Rektor UPJPII przypomniał, że PAT powstała w miejsce potwierdzonego przez Stolicę Apostolską w 1974 r. Papieskiego Wydziału Teologicznego, który wcześniej przechodził liczne represje ze strony władz komunistycznych. Należy pamiętać także o drugim jubileuszu, jaki obchodzi UPJPII, którego korzenie sięgają powstałego 625 lat temu Wydziału Teologicznego, kiedy to papież Bonifacy IX bullą z 11 stycznia 1397 roku, na prośbę królowej Jadwigi i króla Władysława Jagiełły erygował ten Wydział w Krakowie.

19 czerwca 2009 r. papież Benedykt XVI w miejsce Papieskiej Akademii Teologicznej ustanowił Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Jak napisano w akcie erekcyjnym, papież Benedykt XVI uczynił to, ze względu na

„uczczenie pamięci swego znakomitego Poprzednika Sługi Bożego Jana Pawła II”.

„I oto jesteśmy dzisiaj w uniwersyteckim kościele św. Marka, który jest symbolicznym początkiem dla naszej uczelni. Tu bowiem można, parafrazując słowa Jana Pawła II, powiedzieć, że *«wszystko się zaczęło»*” – podsumował tę wielowiekową historię rektor uczelni.

W homilii kard. Kazimierz Nycz nawiązał do obchodzonej tego dnia w Kościele katolickim uroczystości Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, którą wybrał Bóg, podobnie jak wybrał każdego z nas, żebyśmy pełnili jego świętą wolę, a w tej „długomyślności” Boga każdy odnajduje swoje przeznaczenie. Należy dziękować Bogu za tych, którzy potrafili przewidywać na wiele lat naprzód, którzy czuli potrzebę prowadzenia teologii i mimo wielu kroków czynionych w celu jej unicestwienia sprawili, że dziś jest i działa Uniwersytet, odpowiadający na potrzeby naszego czasu. Kardynał przywołał postać Karola Wojtyły, który jako metropolita krakowski walczył o przywrócenie Papieskiego Wydziału Teologicznego, a później jako papież zrealizował to, co tak bardzo leżało Mu na sercu.

„Za takich wizjonerów, za takich ludzi czynu i mądrości dzisiaj chcemy podziękować” – mówił kardynał. „Co radzieliby nam, Ci z lat 60., 70., 80. (powołując się m.in. na listy K. Wojtyły, Jana Pawła II z prymasem Stefanem Wyszyńskim) w dzisiejszej rzeczywistości? Jak uniwersytety i inne uczelnie kościelne i katolickie powinny dziś odpowiedzieć na jej wyzwania? – Konieczna jest wielowydziałowość, do której dążyła Papieska Akademia Teologiczna, tworząc najpierw trzy, a potem kolejne wydziały w kierunku uniwersytetu”. Kardynał przywołał słowa ks. prof. Michała Hellera: „Teologia, jeżeli nie chce zostać w getcie współczesnego świata, musi się otworzyć na inne kierunki, na inne dyscypliny naukowe kościelne i świeckie”. To jest potrzeba mądrej interdyscyplinarności. I to zadanie pełni Uniwersytet. Żebyśmy próbowali szukać wrót takich, które nas prowadzą do mądrej rozmowy, bez kompleksów, ze współczesnym

światem. Także na płaszczyźnie wymiany myśli, która jest potrzebna, żebyśmy jako wspólnota Kościoła pełnili swoje zadanie. Takim wyzwaniem jest także przygotować ludzi do rozumienia tego świata, który wyrasta z krzyża, który wyrasta z chrześcijaństwa”.

„Żebyśmy potrafili jak Matka Najświętsza odpowiedzieć «fiat» na słowa Anioła, żebyśmy potrafili na te wyzwania

Po zakończeniu tej części uroczystości, a więc po Eucharystii, rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała wręczył **medale „Zasłużony dla UPJPII”**. Zostali nim uhonorowani:

1. Rektor ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak
2. Rektor ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak
3. Kanclerz ks. mgr Andrzej Lichosyt
4. Prof. dr hab. Aleksander Bobko
5. Ks. prałat Józef Jakubiec
6. Pani Maria Zydrón

Następnie wręczone zostały nagrody Rektora UPJPII za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej w minionym roku akademickim oraz wyróżnienia pracownikom administracji i biblioteki.

Uhonorowano także autorów najlepszych prac dyplomowych.

NAGRODY STUDENT ROKU 2021 OTRZYMALI:

1. Gabriela Szyszka – studentka pracy socjalnej na WNS
2. Julia Hesse-Gawęda – studentka prawa kanonicznego na WPK
3. Caroline Beshenich – studentka filozofii na WT

NAGRODY REKTORA UPJPII ZA OSIĄGNIĘCIA W PRACY NAUKOWO-DYDAKTYCZNEJ I ORGANIZACYJNEJ:

Wydział Filozoficzny

1. Ks. dr hab. Piotr ANDRYSZCZAK [nagroda II stopnia]
2. Dr hab. Paweł POLAK, prof. UPJPII [nagroda I stopnia]

Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego

1. Dr hab. Jacek GÓRSKI [nagroda III stopnia]
2. Dr hab. Józef C. KAŁUŻNY, prof. UPJPII [nagroda I stopnia]
3. O. dr Dawid KUSZ OP [nagroda II stopnia]
4. S. dr Elżbieta WRÓBEL [nagroda I stopnia]

Wydział Nauk Społecznych

1. Dr Agata DZIEKAN-ŁANUCHA [nagroda II stopnia]
2. Dr Katarzyna SALAMON [nagroda II stopnia]
3. Dr Barbara SORDYL-LIPNICKA [nagroda II stopnia]

Wydział Prawa Kanonicznego

1. Ks. dr Bartłomiej PIERON [nagroda II stopnia]

Wydział Teologiczny

1. Ks. dr hab. Roman BOGACZ, prof. UPJPII [nagroda I stopnia]
2. Ks. dr Roman MAZUR [nagroda I stopnia]
3. Dr Anna WAJDA [nagroda II stopnia]

Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie

1. Ks. prof. dr hab. Józef STALA [nagroda I stopnia]

Międzywydziałowe Studium Języków Obcych

1. Mgr Lidia KOSINIAK [nagroda I stopnia]
2. Mgr Magdalena TATARA [nagroda II stopnia]

Nagrody rektora UPJPII dla pracowników administracji:

1. Mgr Stanisława BUJAKOWSKA [nagroda I stopnia]
2. Mgr Stanisław CHUDZIO [nagroda I stopnia]
3. Danuta CYGANIK [nagroda I stopnia]
4. Mgr inż. Andrzej DONIEC [nagroda II stopnia]
5. Mgr Marta GRZESZCZUK [nagroda I stopnia]
6. Magdalena KLASA [nagroda I stopnia]
7. Mgr Katarzyna KUDEŁKA [nagroda I stopnia]
8. Iwona OKOŃSKA [nagroda I stopnia]
9. Mgr Aleksandra PARAFIŃSKA [nagroda I stopnia]
10. Mgr Kamila RĄCZY [nagroda II stopnia]
11. Mgr Agnieszka SZCZEPAŃSKA [nagroda I stopnia]
12. Mgr Anna ŚWIDER [nagroda I stopnia]

NAGRODY REKTORA UPJPII ZA PRACE DYPLOMOWE 2021

PRACE DOKTORSKIE

WYDZIAŁ FILOZOFICZNY

Dr Roman KRZANOWSKI

Temat pracy: *Ontological Information. Investigation into the properties of ontological information*

Promotor: dr hab. Paweł POLAK, prof. UPJPII

WYDZIAŁ HISTORII I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Dr Andrzej GODEK

Temat pracy: *Książdz profesor dr hab. Hieronim Feicht CM (1894-1967). Biografia*

Promotor: ks. prof. dr hab. Józef WOŁCZAŃSKI

WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH

Ks. dr Marcin IŻYCKI

Temat pracy: *Diagnoza społeczna procesu dezintegracji współczesnej rodziny polskiej na kanwie zjawiska supermarketyzacji religii*

Promotor: ks. dr hab. Leon SZOT, prof. UPJPII

WYDZIAŁ TEOLÓGICZNY

Ks. dr Adam PASTORCZYK SCJ

Temat pracy: *Ekumenizm realistyczny. Przywracanie widzialnej jedności Kościoła według Josepha Ratzingera/Benedykta XVI*

Promotor: ks. prof. dr hab. Tadeusz KAŁUŻNY SCJ

PRACE LICENCJACKIE (LICENCJAT KOŚCIELNY)

WYDZIAŁ PRAWA KANONICZNEGO

Mgr lic. Robert SZPONDER

Temat pracy: *Apelacja w procesach małżeńskich*

Promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz ROZKRUT

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY

Mgr lic. Krzysztof SZYNDLER

Temat pracy: *Parafia Besko w latach 1945–1966*

Promotor: ks. dr hab. Wacław SIWAK

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY SEKCJA W TARNOWIE

Mgr lic. Krzysztof FERENC

Temat pracy: *Imperatyw społecznego zaangażowania katolików: na podstawie przemówień i homilii wygłoszonych przez papieża Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski*

Promotor: ks. dr hab. Ireneusz STOLARCZYK, prof. UPJPII

PRACE MAGISTERSKIE

WYDZIAŁ FILOZOFICZNY

Mgr Anna SMOLEŃ

Temat pracy: *Xaviera Tilliette'a a interpretacja pojęcia intuicji intelektualnej Immanuela Kanta*

Promotor: o. dr hab. Marek URBAN

WYDZIAŁ HISTORII I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

INSTYTUT HISTORII

(archiwistyka, zarządzanie dokumentacją i infobrokerstwo)

Mgr Anna PROTSYK

Temat pracy: *Inwentarz archiwum parafii pw. św. Klemensa w Wieliczce*

Promotor: ks. prof. dr hab. Józef MARECKI

Mgr Michał GLATTE

Temat pracy: *Gospodarka kościelna w Łucku w latach 1796–1832*

Promotor: ks. prof. dr hab. Jan SZCZEPANIAK

INSTYTUT HISTORII SZTUKI I KULTURY

Mgr Julia KRÓLICKA

Temat pracy: *Idealne i rzeczywiste wzorce miłości dworskiej: skrzyneczka z kości słoniowej w Victoria and Albert Museum w Londynie*

Promotor: ks. dr hab. Dariusz TABOR, prof. UPJPII

WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH

INSTYTUT DZIENNIKARSTWA, MEDIÓW I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Mgr Honorata UNIWERSAŁ

Temat pracy: *Kryminalistyczne aspekty dziennikarstwa śledczego. Studium przypadku*

Promotor: ks. prof. dr hab. Michał DROŻDŻ

INSTYTUT SOCJOLOGII I PRACY SOCJALNEJ

Mgr Klaudia SENDERSKA

Temat pracy: *Zjawisko wypalenia zawodowego - studium analityczne na przykładzie kadry pracowników służb społecznych z województwa małopolskiego*

Promotor: dr hab. Stanisław SORYS, prof. UPJPII

INSTYTUT PEDAGOGIKI I NAUK O RODZINIE

Mgr Paulina HORNIK

Temat pracy: *Cierpienie i śmierć jako kategorie tanatopedagogiczne w ujęciu V. E. Frankla i A. Kępińskiego*

Promotor: ks. dr hab. Grzegorz GODAWA, prof. UPJPII

WYDZIAŁ PRAWA KANONICZNEGO

Mgr Agnieszka NOWAK

Temat pracy: *Rola przysięgi w prawie kanonicznym*

Promotor: ks. dr hab. Piotr MAJER, prof. UPJPII

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY

Ks. mgr Wojciech WICHER

Temat pracy: *Novum interpretacji wydarzenia śmierci u Gisberga Greshake na tle współczesnych modeli eschatologicznych. Analiza książki „Życie silniejsze niż śmierć. O nadziei chrześcijańskiej”*

Promotor: ks. dr hab. Damian WĄSEK, prof. UPJPII

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY SEKCJA W TARNOWIE

Ks. mgr Maksymilian MARĆ

Temat pracy: *Chrześcijanin wobec państwa w świetle „Przeciw Celsusowi” Orygenesesa*

Promotor: ks. prof. dr hab. Antoni ŻUREK

PRACE LICENCJACKIE (LICENCJAT ZAWODOWY)

WYDZIAŁ FILOZOFICZNY

Lic. Wojciech KRUK

Temat pracy: *Niebo (天) w myśli Mozi na tle filozofii starożytnej*

Promotor: o. dr Grzegorz CHRZANOWSKI

WYDZIAŁ HISTORII I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO INSTYTUT HISTORII

Lic. Jan SKAWIŃSKI

Temat pracy: *Polityka Rzeczypospolitej wobec Księstwa Mołdawii w latach 1595-1621*

Promotor: dr Paweł KROKOSZ

Lic. Karolina OSIECKA

Temat pracy: *Przemiany architektoniczne Krakowa w okresie 1939-1945 – wybrane tematy*

Promotor: dr Andrzej GIZA

INSTYTUT HISTORII SZTUKI I KULTURY

Lic. Kacper JAKUBIEC

Temat pracy: *Analiza obrazu Obóz Cyganów wersja I Maksymiliana Gierymskiego*

Promotor: dr Barbara CICIORA-CZWÓRNÓG

Lic. Alicja ADAMIEC

Temat pracy: *Polichromia kaplicy Branickich w kościele parafialnym w Niepołomicach*

Promotor: dr Józef SKRABSKI

WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH INSTYTUT DZIENNIKARSTWA, MEDIÓW I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Lic. Gabriela WORONKOW

Temat pracy: *Budowanie wizerunku marki na przykładzie koncernu samochodowego Fiat*

Promotor: ks. prof. dr hab. Wojciech MISZTAL

NAGRODY- STUDENT ROKU 2020/2021:

1. Gabriela Szyszka – studentka pracy socjalnej na WNS
2. Julia Hesse-Gawęda – studentka prawa kanonicznego na WPK
3. Caroline Beshenich – studentka filozofii na WF

Pielgrzymka UPJPII do Kalwarii Zebrzydowskiej 30 IX 2021

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: kl. Michał Koźbiał SCJ, Marta Mastyło, Krzysztof Mleczek

Pielgrzymka wspólnoty akademickiej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie do Kalwarii Zebrzydowskiej tradycyjnie poprzedziła zbliżającą się uroczystość inauguracji nowego roku akademickiego 2021/2022 (16 X 2021).

W wykładzie *Święty Jan Paweł II Wielki – syn ziemi wadowickiej*, poprzedzającym mszę św., dr hab. Tomasz Graff przywołał związki Jana Pawła II z regionem, z którego się wywodził i który tak mocno naznaczył Jego życie, także w sferze duchowej: „Jego religijność wyrosła właśnie na gruncie miejscowej pobożności, była ugruntowana na żarliwości w umiłowaniu Chrystusa i Jego Matki Maryi,

z tradycją pielgrzymek do Częstochowy, ale jeszcze częściej do Kalwarii Zebrzydowskiej, do Matki Bożej Kalwaryjskiej i drózek, gdzie jak sam wyznał – zostawił swoje serce”.

Mówiąc o dorastaniu w rodzinie, wielu dramatycznych przeżyciach związanych z utratą bliskich, wspominał ojca przyszłego papieża: „Wspólnie jeździli na pielgrzymki do Częstochowy, wielokrotnie odwiedzali Kalwarię. To tutaj przez obrazem MB Kalwaryjskiej po stracie Emilii (żony) miał powiedzieć synom, że Matka Niebieska jest teraz także ich ziemską matką. To właśnie w tej scenie możemy się dopatrywać genezy papieskiego zawołania «Totus Tuus». [...] Tę miłość do krainy dzieciństwa pielęgnował w swoim

sercu do ostatnich dni życia, a wadowiczanie i mieszkańcy okolic, również Kalwarii, już na zawsze będą z dumą opowiadać swoim dzieciom i wnukom oraz pielgrzymom, że kiedyś tymi drogami, wśród tych gór i lasów, po tych dróżkach kalwaryjskich chodził urodzony w mieście nad Skawą Karol Wojtyła, Święty Jan Paweł II Wielki – syn ziemi wadowickiej”.

Zebranych pielgrzymów przywitał o. Gracjan Kubica OFM, kustosz sanktuarium. Wspominając patrona dnia, św. Hieronima i jego pracę nad Biblią, życzył, by studenci i profesorowie, wzorem Świętego Patrona, starali się znaleźć czas na osobiste spotkanie ze Słowem Bożym.

Homilię wygłosił ks. dr Jacek Soprych, rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. Przypomniał słowa Jana Pawła II: „Nie lękajcie się, otwórzcie drzwi Chrystusowi, On jeden wie, co nosi w sercu człowiek”. Homiletyk mówił, że sekret człowieka nie tkwi w rzeczach i nie zależy od tego, co posiada. Wartość człowieka

mierzy się jego sercem. „Co jest powołaniem człowieka? Nie to przecież, by było nam wygodnie. Jeśli dziś tutaj jesteś, to znaczy, że wiesz, gdzie jest źródło – mówił – [...] Matka Najświętsza otuli nas swoim płaszczem. Skoro dziś tu jesteśmy, to czerpmy siłę i moc ze źródła, które tryska dla nas”.

Ks. prof. Robert Tyrała, rektor UPJPII odmówił akt zawierzenia Matce Bożej Kalwaryjskiej, opierając modlitwę na słowach św. Jana Pawła II, które wypowiedział w Kalwarii Zebrzydowskiej podczas ostatniej Eucharystii sprawowanej w Polsce 19 sierpnia 2002 r.:

„Matko Najświętsza, Pani Kalwaryjska, wyprasza także nam, pracownikom, studentom i doktorantom Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, siły ciała i ducha, abyśmy wypełnili do końca naszą misję «idźcie i nauczajcie», którą zlecił nam Zmartwychwstały. [...] Tobie oddajemy wszystkie owoce naszego życia i posługi myślenia oraz poszukiwania prawdy. Tobie powierzamy losy naszego

Uniwersytetu. Tobie polecamy nas samych. Tobie ufamy i Tobie wyznajemy za naszym świętym Patronem Janem Pawłem II: *Totus Tuus, Maria! Totus Tuus*”.

Pielgrzymkę zakończyła droga krzyżowa w krużgankach klasztoru, którą poprowadzili klerycy z afiliowanych do UPJPII seminariów duchownych.

Akademicki Dzień Pamięci (5 XI 2021)

Tradycyjnie, o godz. 9.00 rano przedstawiciele uczelni wyższych Krakowa i Małopolski spotkali się na cmentarzu Rakowickim dla uczczenia wszystkich śp. Zmarłych, którzy odeszli ze wspólnot akademickich.

Po wystąpieniu rektora UJ prof. Jacka Popiela delegacje uczelni zapalały znicze, składały kwiaty na grobach zmarłych profesorów i pracowników swoich uczelni.

Wieczorem w uniwersyteckiej kolegiacie św. Anny w Krakowie odprawiona została msza św. w intencji ofiar Sonderaktion Krakau. W czasie Eucharystii Miłosiernemu Bogu polecano zmarłych profesorów, pracowników, współpracowników, doktorantów i studentów oraz przyjaciół wyższych uczelni Krakowa i Małopolski. **Mszę św. odprawił ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, homilię wygłosił ks. prof. dr**

hab. Tadeusz Panuś. O stronę muzyczną zadbał uniwersytecki chór „Psalmodia”.

Od 2015 r. Dzień Pamięci obchodzony jest wspólnie z innymi uczelniami krakowskimi jako Akademicki Dzień Pamięci. W tym roku mijają 82 lata od przeprowadzonej 6 listopada 1939 r. przez Gestapo podstępnej akcji, w wyniku której 183 krakowskich profesorów i nauczycieli akademickich, w tym 155 pracowników UJ, zostało aresztowanych, a następnie wywiezionych do obozów koncentracyjnych w Sachsenhausen i Dachau, gdzie kilkunastu z nich straciło życie.

Z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie odeszli w roku akademickim 2020/2021:

- Profesor Kazimierz Kuczman
  - Profesor Adam Małkiewicz
  - Profesor Czesław Nowarski
  - Ojciec doktor Salezy Bogdan Brzuszek OFM
  - Ksiądz doktor Jacek Jurczyński SDB
  - Pani Kazimiera Widła
  - Studentka Anna Szwed
- 16 października 2021 r. zmarł Ksiądz Kanonik Wojciech Stokłosa.

Wieczne odpoczywanie racz Im dać Panie.

Wizyta Komisji AVEPRO na UPJPII (22–25 XI 2021)

zdjęcia: Krystian Janiczek

W dniach od 22 do 25 listopada 2021 r. na UPJPII miała miejsce wizyta Komisji AVEPRO (Agencji Stolicy Apostolskiej do Spraw Oceny i Promocji Jakości Kształcenia na Uniwersytetach i Wydziałach Kościelnych).

AVEPRO jest Agencją Stolicy Apostolskiej do Spraw Oceny i Promocji Jakości Kształcenia na uniwersytetach i wydziałach kościelnych. Powstała w 2007 r. za pontyfikatu papieża Benedykta XVI. Ma za zadanie harmonizować działalność dydaktyczną, badawczą, a także administracyjną uczelni kościelnych, z przyjętymi standardami szkolnictwa w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, który obejmuje 48 państw.

Przyjęte przez AVEPRO zasady oceny jakości kształcenia zostały wypracowane w oparciu o standardy stworzone przez Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ENQA), Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów (EUA), Europejskie Stowarzyszenie Instytucji Szkolnictwa Wyższego (EURASHE) oraz

Europejską Unię Studentów (ESU, poprzednio znaną jako ESIB) i uznane przez europejskich ministrów edukacji w roku 2005.

Celem działań Komisji na UPJPII była ocena funkcjonowania i pracy wszystkich jednostek Uniwersytetu, z uwzględnieniem przygotowanego i przekazanego do AVEPRO Raportu samooceny, a w konsekwencji udzielenie akredytacji.

Akredytację przeprowadziła Komisja w składzie: ks. prof. Mario Oscar Llanos SDB z Uniwersytetu Papieskiego Salesiana w Rzymie (przewodniczący), ks. prof. Leonardo Sileo, OFM (rektor Uniwersytetu Papieskiego Urbaniana w Rzymie), ks. prof. Leszek Adamowicz (Katolicki Uniwersytet Lubelski) oraz mgr Kaja Piana, doktorantka AGH w Krakowie (przedstawicielka studentów).

Członkowie Komisji w kolejnych dniach swojego pobytu w Krakowie spotykali się z władzami uczelni, wizytowali poszczególne wydziały, gdzie rozmawiali z kadrami kierowniczą każdego z nich, wykładowcami, pracownikami administracji, doktorantami i studentami.

Członkowie Komisji Avepro spotkali się także (24 listopada br.) z władzami Wydziału Teologicznego – Sekcja w Tarnowie, nauczycielami akademickimi, studentami, administracją i Wielkim Wicekanclerzem UPJPII w Krakowie ks. bp. dr. Andrzejem Jeżem. Rozmowy koncentrowały się na edukacji, misji i celu Wydziału. Członkowie Komisji zapoznali się tam z zapleczem dydaktyczno-formacyjnym, odwiedzili m.in. kaplicę, bibliotekę, podziwiali zbiór starodruków.

Małopolska Noc Naukowców tuż za rogiem!

tekst: zespół przygotowujący MNN na UPJPII, Justyna Kuska
zdjęcia: Justyna Kuska

Para-buch, próbki w ruch! To największe naukowe święto w Europie! 24 września Noc Naukowców rozbrzmiała w kilkuset miastach Europy, w tym w 7 miastach w Małopolsce. Wielkie naukowe eksperymenty, zapierające dech w piersiach pokazy i demonstracje oraz najciekawsze naukowe odkrycia były prezentowane nie tylko na arenie międzynarodowej, ale przez naukowców i pasjonatów nauki z małopolskich uczelni, instytutów naukowych, firm czy instytucji popularyzujących naukę z Krakowa, Tarnowa, Nowego Sącza, Oświęcimia, Chrzanowa, Skawiny i Niepołomic. Małopolska Noc Naukowców w tym roku odbyła się 15 raz!

Oczywiście nie mogło zabraknąć Papieskiego! Otworzyliśmy przed pasjonatami nauki nasze podziemne, podwawelskie korytarze prowadzące do chronionych alarmami i kratami Pracowni Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków oraz do Pracowni Badań i Konserwacji Tkanin Zabytkowych. Przygotowaliśmy warsztaty „Na tropach archiwalnych tajemnic”, prezentację i warsztaty „Sekrety inwentaryzacji zabytków” oraz grę terenową „Akcja: Konserwacja!”, która prowadziła do miejsca ekspozycji wystawy „Skarby Krakowskiej Kapituły”, gdzie można było poczuć się prawdziwym możnowładcą podczas zabawy edukacyjnej „Chcę zostać królem!”.

Jedno jest pewne, ta noc nie tylko na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, ale w całej Małopolsce była wyjątkowa.

Co działo się podczas Małopolskiej Nocy Naukowców 2021 w Pracowni Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków UPJPII?

Główny cel święta nauki, jakim jest Małopolska Noc Naukowców, to przybliżenie młodym ludziom – dzieciom i młodzieży – pracy naukowców oraz pokazanie im w przystępny sposób roli, jaką w życiu codziennym odgrywają odkrycia naukowe. Wydarzenia organizowane w ramach Nocy Naukowców przybierają najczęściej formę pokazów, warsztatów i demonstracji laboratoryjnych, które z roku na rok przyciągają coraz większe grono widzów. Podczas spotkań naukowcy dzielą się swoją wiedzą, doświadczeniem i pasją, jednocześnie przyczyniając się do popularyzacji nauki.

Pracownia Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków uczestniczyła w wydarzeniu już po raz trzeci. W tym roku zespół Pracowni przygotował warsztaty kierowane do najmłodszych powiązane tematycznie z realizowanym aktualnie projektem „Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej”. Podczas zajęć zatytułowanych „Na tropach archiwalnych tajemnic” dzieci uczestniczyły w krótkiej lekcji na temat materiałów skrywanych w przepastnych archiwach

– poznały m.in. tajniki produkcji dawnych ksiąg, dowiedziały się, czym i o czym pisali skrybowie oraz w jaki sposób rękopisy dekorowali iluminatorzy. Lekcji towarzyszył pokaz kilkusetletnich rękopisów, nad którymi pracują archiwiści „Cyfrowego Archiwum Archidiecezji Krakowskiej”. W drugiej części spotkania zadaniem młodszych dzieci było upiększenie kopii rękopisu zgodnie ze średniowieczną sztuką iluminatorstwa – starsze natomiast pod czujnym okiem specjalistów oddawały się ćwiczeniom z dawnej kaligrafii.

Do nieco starszych odbiorców – młodzieży i studentów – kierowane było spotkanie „Sekrety inwentaryzacji zabytków”. Podczas prezentacji zespół redaktorów tworzących na co dzień portal edukacyjny „Sakralne Dziedzictwo Mało-

polski” (www.sdm.upjp2.edu.pl) opowiedział, jak wygląda współczesna inwentaryzacja zabytków. Co trzeba zrobić, aby znajdujące się w małym kościółku dzieło sztuki trafiło do ogromnej bazy danych, a potem zostało opublikowane na portalu Sakralnego Dziedzictwa Małopolski. Na koniec prowadzący zabrali uczestników w świat inwentaryzacji, pokazując warsztat swojej pracy. Efektem było wspólne tworzenie przykładowych kart inwentarzowych wybranych dzieł sztuki. Głównym celem spotkania było przybliżenie wiedzy o inwentaryzacji zabytków, warsztacie historyka sztuki oraz kształtowanie umiejętności samodzielnego opisu dzieła.

Oba wydarzenia były transmitowane na żywo w Internecie dzięki współpracy z Telewizją JP2TV.

Rusza Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej

tekst: Justyna Kuska

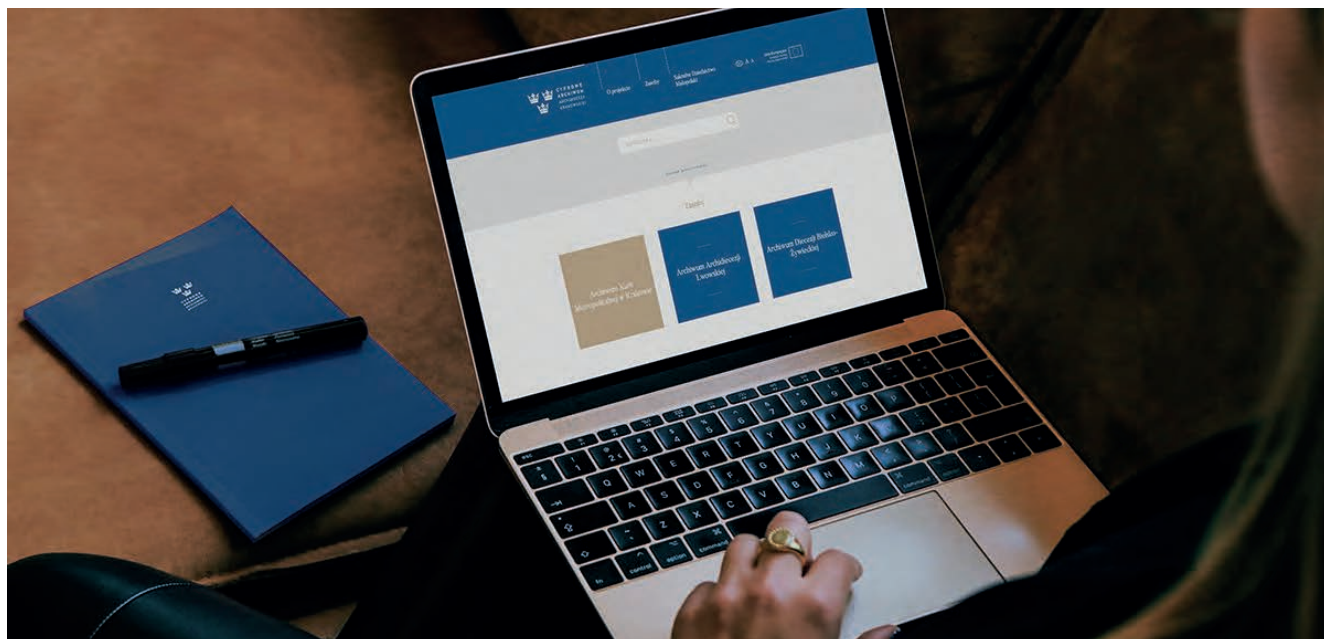
Naukowcy z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie od dwóch lat pracują nad stworzeniem portalu internetowego *Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej*. W całości będzie on gotowy do końca 2022 r. Jednak już teraz można korzystać z pierwszych zeskanowanych i udostępnionych w Internecie materiałów z zasobów Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie oraz Archiwum Archidiecezji Lwowskiej. Są one dostępne pod adresem: caak.upjp2.edu.pl

Projekt „Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej” realizuje **Pracownia Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków** Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie dzięki wsparciu z Funduszy Europejskich. Do końca 2022 r. w Internecie udostępnionych zostanie ponad **tysiąc jednostek archiwalnych** wchodzących w skład trzech zasobów archiwalnych o unikalnym znaczeniu naukowym, kulturowym i historycznym: Archiwum Kurii Metropol-

italnej w Krakowie, Archiwum Archidiecezji Lwowskiej oraz archiwów parafialnych diecezji bielsko-żywieckiej. Przez trzy lata wykonanych zostanie ponad **pół miliona najwyższej jakości skanów**, które następnie zostaną opublikowane w serwisie *Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej*.

Zgodnie z harmonogramem projektu w **grudniu 2021** na stronie **udostępniono pierwsze materiały** pochodzące z zasobów Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie oraz Archiwum Archidiecezji Lwowskiej. Wśród opublikowanych na stronie zasobów znalazły się:

- *Akta wizytacji biskupich*, Archiwum Archidiecezji Lwowskiej
- *Księgi konsystorskie* z okresu staropolskiego, Archiwum Archidiecezji Lwowskiej
- *Acta officialia*, Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie

- *Acta episcopalia*, Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie
- *Libri ordinationum*, Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie

Akta wizytacji biskupich to zbiory protokołów wizytacyjnych i dokumentów dotyczących wizytacji parafii i dekanatów przez miejscowych ordynariuszy. Zawierają szereg szczegółowych opisów parafii i świątyń: począwszy od patronatów i wezwań, przez stan zachowania obiektów sakralnych i plebańskich, opis wyposażenia, obecność szkół i szpitali parafialnych, a skończywszy na zaleceniach powizytacyjnych. Akta te są prawdziwą skarbnicą wiedzy na temat poszczególnych parafii archidiecezji lwowskiej.

Księgi konsystorskie zawierają wpisy połączonych kancelarii arcybiskupiej i oficjała generalnego diecezji, tworzących razem z sędziami, notariuszem i pisarzem konsystorz generalny. Urzędnicy najczęściej zajmowali się konfliktami na tle spadkowym, patronalnym i uposażeniowym. Dokumentację gromadzono w archiwum znajdującym się w domu kapituły katedralnej, a czuwał nad nią wyznaczony kanonik.

Acta officialia to jeden z najstarszych i najważniejszych zbiorów Archiwum Kurii Metropolitalnej. Wchodzące w jego skład woluminy zawierają akta czynności sądowych oficjałów krakowskich, czyli duchownych pełniących w imieniu biskupa jurysdykcję sądową w zakresie prawa kościelnego i w granicach diecezji. Relacje rejestrowane w aktach oficjałów pozwalają poznać problemy, przed jakimi stawał Kościół i jego krakowscy pasterze w przeciągu niemal czterystu lat od początku XV stulecia aż po koniec XVIII w.

Acta episcopalia to akta biskupie, w których rejestrowano czynności biskupów. Odnotowane tu zarządzenia dla duchownych i wiernych pozwalają nie tylko poznać sposób sprawowania władzy przez ordynariuszy, ale także odnaleźć wiele cennych informacji dotyczących poszczególnych parafii i ich mieszkańców. Wpisy te mają charakter pełnego dokumentu lub relacji o dokonanej czynności prawnej – możemy tu również znaleźć zeznania w sprawach niespornych,

np. rezygnacje z beneficjum kościelnego lub wzmianki dotyczące wydarzeń w kraju, diecezji czy na dworze biskupim.

Libri ordinationum były przede wszystkim spuścizną działalności sufraganów i rejestrowały czynności pontyfikalne (zazwyczaj jednego biskupa pomocniczego). Ich treść stanowią rejestry święceń kapłańskich wszystkich stopni czy konsekracji obiektów sakralnych. Nie zawsze jednak wyglądają podobnie – zdarzało się, że sufragani kontynuowali tom poprzednika, czasami zabierali swoją księgę, przenosząc się na ordynariat innego biskupstwa lub polecali wpisywać swoje czynności pontyfikalne do ksiąg biskupich (*Acta episcopalia*).

Projekt „Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej” to odpowiedź na rosnące od lat, a obecnie pogłębiłone z powodu pandemii, zainteresowanie cyfrowym dostępem do obiektów reprezentujących dziedzictwo nauki. Ze względu na analogową postać dokumentów archiwalnych oraz w wielu przypadkach ich zły stan zachowania dostęp do nich jest ograniczony. Szerokie udostępnienie tak dużej ilości dokumentów przyczyni się nie tylko do ich ochrony, ale i umożliwi korzystanie z tej wyjątkowej spuścizny szerokiemu gronu naukowców, historyków, historyków sztuki, genealogów, nauczycieli, przewodników turystycznych, młodzieży szkół średnich i wyższych, pasjonatów i wszystkich zainteresowanych bez wychodzenia z domu.

Do końca 2022 r. strona caak.upjp2.edu.pl będzie sukcesywnie uzupełniana o kolejne materiały archiwalne. Do tego czasu postępy prac digitalizacyjnych oraz kulisy funkcjonowania Pracowni można śledzić na kontaktach projektu „Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej” w serwisach społecznościowych oraz na blogu.

Projekt *Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej* uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach *Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa*. Oś priorytetowa: *II E-administracja i otwarty rząd*; Działanie: *2.3 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego*; Poddziałanie: *2.3.1 Cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki*.

Wartość dofinansowania: 7 328 560,43 PLN

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

500-lecie dzwonu Zygmunt. Jubileuszowe obchody

tekst, zdjęcia: Marta Mastyło

Dzwon Zygmunt – narodowy symbol Polaków, wieszczący najważniejsze wydarzenia w Krakowie i w kraju potrzebuje, z uwagi na 12 600 kg wagi, 12 dzwonników, by swój ton mógł przenieść w przestrzeń nawet odległą o 30 km.

Odlany w Krakowie w 1520 r. przez ludwisarza z Norymburgii Hansa Behama, został zawieszony w wieży Zygmunto-wskiej katedry na Wawelu 9 lipca 1521 r., a pierwszy dźwięk wydał kilka dni później – 13 lipca.

W związku z jubileuszem 500-lecia dzwonu Zygmunt przygotowano wiele wydarzeń. Na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie w dn. 28–29 czerwca br. odbyło się sympozjum poświęcone rocznicy zawieszenia dzwonu, zorganizowane przez Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego we współpracy z parafią archikatedralną św. Stanisława B.M. i św. Wacława M. na Wawelu.

Przygotowano też wydarzenia w przestrzeni miasta, organizowane przez miasto Kraków wspólnie z Zamkiem Królewskim na Wawelu, Katedrą Wawelską, Domem Norymberskim, Akademią Sztuk Pięknych w Krakowie, ze skromnym, ale jednak, udziałem w jubileuszu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, który włączył się w niego, udostępniając swoje pomieszczenia w bezpośrednim sąsiedztwie Wawelu. Wszystko to odbywało się pod wspólnym hasłem „Subunacampana” (Pod jednym dzwonem).

W pomieszczeniach rektoratu UPJPII umieszczono duży laserowy projektor, by umożliwić artystom związanym z Katedrą Obszarów Sztuki Wydziału Intermediów ASP w Krakowie realizację projektu wg pomysłu prof. Marka Chołoniewskiego.

Spotkanie projektowe oraz warsztaty dla pedagogów zorganizowane w ramach projektu EDUPRIS (25–28 X 2021)

tekst, zdjęcia: Justyna Janik

W dniach 25–28 października br. odbyło się spotkanie projektowe oraz warsztaty dla pedagogów zorganizowane przez uniwersytet w Sassari (Włochy) w ramach projektu EDUPRIS (12205-EPP-1-2019-1-RO-EPPKA3-IPI-SOC-IN). Podczas spotkania omówiono kolejne etapy wdrażania projektu, takie jak: dalsze prace nad narzędziem edukacyjnym „TOOLBOX”, organizacja webinarów oraz wydarzeń upowszechniających projekt.

Tematem warsztatów dla pedagogów były metody pracy z wypracowanym w projekcie narzędziem, jego ewaluacja i udoskonalenie, a także stworzenie suplementu zawierającego propozycje dodatkowych materiałów, gier i innych form pracy.

Projekt realizowany na WNS, którego koordynatorem z ramienia UPJPII jest dr hab. Bożena Majerek, dotyczy nowoczesnych rozwiązań pedagogicznych wspomagają-

cych pracę z młodocianymi i nieletnimi. Więcej informacji o projekcie można uzyskać na stronie internetowej www.edupris.eu.

EDUCATION TRAINING LIFELONG LEARNING as dynamic interventions to promote inclusion and common values in correctional justice for minors and young adults with educative challenges

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication under the project EDUPRIS 612205-EPP-1-2019-1-RO-EPPKA3-IPI-SOC-IN does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Rekrutacja na nowy rok akademicki 2021/2022 oraz nowości w ofercie UPJPII

Rekrutacja na studia wyższe na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie na rok akademicki 2021/2022 rozpoczęła się już 1 maja, kiedy to została otwarta rejestracja na studia prowadzone w języku angielskim. Uniwersytet, stale dążąc do umiędzynarodowienia swojej oferty, przygotował w tym roku aż 3 nowe, anglojęzyczne propozycje: Theology in English, Communication and Media Studies oraz Philosophy.

Od 1 czerwca można było rekrutować się na studia wyższe prowadzone w języku polskim.

W ofercie Uniwersytetu znalazło się 16 kierunków. Wśród nich te, które od lat cieszą się największym zainteresowaniem, takie jak: dziennikarstwo i komunikacja społeczna, psychologia, digital media – kreatywność, analiza, zarządzanie czy prawo kanoniczne, a także dwie nowe specjalności: historia chrześcijaństwa, która oferowana jest w ramach studiów pierwszego stopnia na kierunku historia oraz etyka i filozofia – studia nauczycielskie, w ramach których można uzyskać uprawnienia nauczycielskie do nauczania etyki i filozofii we wszystkich typach szkół.

Uniwersytet otrzymał także pozytywną decyzję Ministra Edukacji i Nauki w kwestii spełniania warunków do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku muzyka kościelna o profilu praktycznym. Do tej pory prowadzone były one jako studia o profilu ogólnoakademickim. Teraz Uniwersytet zmienił ich profil, kła-

dąc większy nacisk na kształtowanie umiejętności praktycznych.

W roku 2021 rekrutowało się na UPJPII ponad 3 tys. kandydatów (3031), rozpoczęło studia na I roku 1007 studentów.

Wykaz nowych kierunków i specjalności od roku akademickiego 2021/2022

- **Wydział Filozoficzny:**
  - **Etyka i filozofia** – studia nauczycielskie – specjalność w ramach studiów drugiego stopnia na kierunku filozofia;
  - **Philosophy** – studia pierwszego stopnia w języku angielskim;
  - **Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego:**
  - **Historia chrześcijaństwa** – specjalność w ramach studiów pierwszego stopnia na kierunku historia;
  - **Muzyka kościelna** – studia pierwszego stopnia (profil praktyczny)
  - **Wydział Teologiczny:**
  - **Theology in English** – specjalność w języku angielskim na jednolitych studiach magisterskich na kierunku teologia;
  - **Wydział Nauk Społecznych:**
  - **Communication and media studies** – specjalność w języku angielskim na studiach pierwszego stopnia na kierunku Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
- Więcej o nowych kierunkach:

#UPJP2 to dobry
KIERUNEK
Rekrutacja 2021/22

Join our groups

Muzyka kościelna

13 sierpnia 2021 r. rozpoczęła się rekrutacja na nowy kierunek: muzyka kościelna o profilu praktycznym.

Nowością studiów jest możliwość indywidualnego wyboru przedmiotów specjalnościowych, wśród których znajdują się m.in.:

- śpiew gregoriański,
- kompozycja liturgiczna,
- dyrygentura chóralna,
- improwizacja,

tak aby każdy student mógł skoncentrować się na tym aspekcie muzycznej animacji liturgicznej, który jest mu szczególnie bliski.

Ponadto nasi studenci będą mogli brać udział w licznych i zróżnicowanych praktykach zawodowych. Należą do nich:

praktyki organowe, chóralne, a także praktyki ogólnomuzyczne i liturgiczne. Dopelnieniem praktyk będą wyjazdy studyjne, liczne możliwości koncertowania, nauka edytorstwa muzycznego i pracy z archiwaliami. Zajęcia praktyczne możliwe będą dzięki porozumieniom zawartym z krakowskimi kościołami, a także z licznymi instytucjami kultury. Wspólną liturgię przeżywać będziemy systematycznie w Opactwie Tynieckim.

Szeroka oferta studiowania i odbywania praktyk pozwala na dokonywanie indywidualnych wyborów ścieżki muzycznego rozwoju oraz stwarza możliwość bezpośredniego kontaktu z osobami zajmującymi się na co dzień muzyką liturgiczną i posiadającymi znaczące doświadczenie w tej dziedzinie. Pierwsza grupa rozpoczynająca studia na nowym kierunku liczy 6 osób.

Podyplomowe Studia z Etyki dla Nauczycieli na UPJPII

20 sierpnia 2021 r. rozpoczęła się rekrutacja na Podyplomowe Studia z Etyki dla Nauczycieli. Celem studiów jest przygotowanie merytoryczne i dydaktyczne do nauczania kolejnego przedmiotu – **etyki**.

Studia, prowadzone na Wydziale Filozoficznym UPJPII, przeznaczone są dla czynnych zawodowo nauczycieli, absolwentów studiów pierwszego stopnia i studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich na kierunkach, które dawały pełne przygotowanie do nauczania innego przedmiotu, a którzy chcą zdobyć wiedzę, kompetencje i umiejętności potrzebne do nauczania przedmiotu etyka w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Studia obejmują swoim zakresem merytorycznym całość zagadnień zawartych w podstawie programowej do nauczania przedmiotu etyka w szkole podstawowej oraz w podstawie programowej do nauczania przedmiotu etyka w szkole ponadpodstawowej, a także praktyczną naukę warsztatu nauczyciela etyki. Szczególną cechą studiów jest aksjolo-

gia i etyka personalistyczna oraz związki etyki z filozofią przyrody w perspektywie zrozumienia relacji między nauką a religią.

Absolwenci nabywają nie tylko umiejętność analizy i interpretacji tekstów etycznych i filozoficznych, ale uczą się praktycznego zastosowania krytycznego myślenia w życiu codziennym, dzięki czemu stają się aktywnymi, samodzielnymi i twórczymi uczestnikami życia publicznego i są przygotowani do prowadzenia merytorycznych zajęć z różnymi grupami słuchaczy, którzy posiadają różne przekonania moralne i światopoglądowe.

O przyjęcie na studia podyplomowe mogą ubiegać się czynni zawodowo nauczyciele posiadający tytuł zawodowy magistra. Rozpoczynający kształcenie w październiku 2021 r. zakończą studia w lutym 2023 r.

W związku z dużym zainteresowaniem rekrutacją na Podyplomowe Studia z Etyki dla Nauczycieli na UPJPII utworzono 2 grupy liczące po 25 osób.

„Liturgiczny orzech do zgryzienia” – odbyły się XIV rekolekcje liturgiczne *Mysterium fascinans*

tekst: Liturgia.pl

W niedzielne popołudnie zakończyła się XIV edycja rekolekcji liturgicznych *Mysterium fascinans*, które odbywały się pod hasłem „Liturgiczny orzech do zgryzienia”. Ponad setka uczestników w budynku krakowskiego seminarium i drugie tyle online od piątku 10 września zgłębiało tematy liturgiczne wraz z rekolekcjonistą bp. Arturem Ważnym.

„Coroczne rekolekcje liturgiczne to okazja do tego, żeby na liturgię patrzeć jakby przez lupę i przyjrzeć się w szczegółach różnym aspektom życia liturgicznego w Kościele” – mówi o. Łukasz Miśko, prezes Fundacji Dominikański Ośrodek Liturgiczny, będącej jednym z organizatorów wydarzenia.

„W tym roku nie wybraliśmy jednego konkretnego szczegółu. Jako temat przyjęliśmy pewien rodzaj trudności, ową twardość do zgryzienia – jak sugeruje sam tytuł: «Liturgiczny orzech do zgryzienia»; więc patrzmy na kilka elementów, które okazały się dość wymagające, okazały się wyzwaniem dla Kościoła w ostatnich miesiącach czy latach” – dodaje o. Miśko.

Uczestnicy rekolekcji od piątkowego do niedzielnego popołudnia uczestniczyli w seminariach, panelach dyskusyjnych, celebracjach liturgicznych, a także w serii wykładów.

„W pierwszy dzień rekolekcji mogliśmy wysłuchać wykładu dr. Jerzego Mycki, pasjonata liturgii, choć z wykształcenia matematyka, porządkującego kwestie nadzwyczajnej formy rytu rzymskiego” – mówi ks. Krzysztof Porosło, pomysłodawca rekolekcji.

W sobotę uczestnicy wysłuchali czterech referatów. Serię rozpoczął ks. dr Grzegorz Strzelczyk – *farorz* z Tych, a przede wszystkim dogmatyk, który mówił o relacji pomiędzy modlitwą o uzdrowienie, a sakramentem uzdrowienia chorych. Drugi temat, podjęty przez ks. dr. Krzysztofa Wiśniewskiego z Legnicy, dotyczył kwestii cudów eucharystycznych: jak je należy rozumieć, jaka jest relacja między cudem eucharystycznym, a obecnością Jezusa w Najświętszym Sakramencie. Następnie ks. dr Krzysztof Porosło wygłosił referat porządkujący kwestię komunii św. na rękę i do ust, a na koniec dr Timothy O'Malley – świecki teolog z Uniwersytetu Notre Dame w Stanach Zjednoczonych – mówił o kapłaństwie powszechnym ochrzczonych.

Również w sobotnie popołudnie odbyła się premiera serii książkowej, wyrastającej z doświadczenia rekolekcji, która otrzymała ich tytuł: „Mysterium Fascinans”. Dwie pierwsze książki ukazały się już nakładem Wydawnictwa WAM i Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego i zostały zaprezentowane publiczności. Podczas spotkania ojcowie Dominik Jurczak i Dominik Jarczewski mówili także o swo-

jej książce *Nerw święty*, która ukazała się w ostatnich miesiącach nakładem Wydawnictwa „W drodze”.

„Niedziela była dla nas natomiast «duchowym» dniem – zauważa ks. Krzysztof – bo oprócz Eucharystii, była katecheza mistagogiczna księdza biskupa, a także panel dyskusyjny z dr hab. Moniką Przybysz, dr Moniką Białkowską i dr. Marcinem Kędzierskim. Podczas spotkania rozmawialiśmy o tym, jakie perspektywy w życiu Kościoła, także w aspekcie liturgii, odsłoniła pandemia, czy zauważamy jakieś plusy tego czasu, ale też o tym, co jest wyzwaniem dla wspólnoty Kościoła i z czym nie umiemy sobie poradzić.

W tym roku rekolekcje wygłosił Artur Ważny, biskup pomocniczy diecezji tarnowskiej. „To jest dla mnie o tyle nowe, że zwykle byłem w określonych środowiskach, w powtarzających się grupach i rozpoznawałem twarze. Tutaj praktycznie mało kogo znam, więc to dla mnie jest takie nowe doświadczenie, żeby poznać ludzi i bardzo się z tego cieszę, że mogę nawiązać nowe relacje, poszerzyć świat różnych znajomych, którzy troszkę żyją inną duchowością [...], który też mnie ubogaca i który też nie jest mi obcy, bo liturgia jest moim życiem codziennym”.

Ks. Artur Ważny, zanim przyjął sakrę biskupią, był dyrektorem Wydziału ds. Nowej Ewangelizacji w diecezji tarnowskiej, a także prowadził Szkołę Nowej Ewangelizacji św. Józefa. W trakcie rekolekcji poruszał m.in. właśnie tę tematykę. „W Nowej Ewangelizacji o to chodzi, żeby doprowadzić do doświadczenia Boga w liturgii i do spotkania z Nim, a ewangelizatorzy, poprzez doświadczenie Jego obecności w życiu, później mieli zapał do tego, aby wyjść i ewangelizować. To pokazuje bardzo mocno, co mówi Sobór o liturgii, że jest i szczytem, i źródłem – mamy tam doprowadzić siebie i innych, ale też stamtąd czerpać siłę, żeby iść i potem z tego szczytu patrzeć na innych i przyprowadzać ich z powrotem”.

W rekolekcjach wzięło udział łącznie blisko 200 osób, które mogły uczestniczyć w nich zarówno w formie zdalnej, jak i stacjonarnej. Ze względu na obostrzenia pandemiczne do uczestnictwa stacjonarnego w krakowskim seminarium organizatorzy mogli zaprosić tylko sto osób, czyli połowę dotychczasowego kworum.

„Na rekolekcjach jesteśmy drugi raz – mówią Aneta i Monika, które przyjechały razem. – Mamy może małą wiedzę na tematy liturgiczne. Temat pogłębiamy jednak nie tylko od strony teologicznej, ale wymiar duchowy i atmosfera nam tutaj bardzo odpowiadają” – zauważają.

Organizatorem rekolekcji są: Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II. W obsługę wydarzenia, jak każdego roku, włączyło się kilkanaścioro oddanych wolontariuszy. „Uczestniczyłam

już wcześniej w pięciu edycjach rekolekcji *Mysterium fascinans* i zawsze było moim marzeniem, żeby być tutaj wolontariuszką” – mówi Gabriela Kasprzyk, nosząca identyfikator z opisem „asystent uczestnika”. „To niezwykle przeżycie zobaczyć takie wydarzenie od drugiej strony – jak to wszystko działa. Cieszę się, że mogę się włączyć w organizację, ponieważ tak cenną misję mają te rekolekcje”.

Rekolekcje *Mysterium fascinans* rokrocznie gromadzą około 200 osób, które chcą pogłębić rozumienie i przeżywanie liturgii. Podczas każdej z dotychczasowych edycji na rekolekcjach gościli wybitni teologowie i liturgiści – wśród nich o. prof. Cassian Folsom OSB, ks. prof. Cesare Giraudo, ks. dr Jose Antonio Goñi, ks. prof. Felix Maria Arocena So-

lano i ks. prof. Pierangelo Muroli. Zaproszenia przyjmowali także m.in. ks. prof. Czesław Krakowiak, ks. prof. Bogusław Migut, ks. dr Maciej Zachara MIC, o. dr Mateusz Przanowski OP, dr Tomasz Dekert, ks. prof. Piotr Roszak, ks. dr hab. Wojciech Węgrzyniak i wielu innych znakomitych mówców.

Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny dąży do tego, by wszyscy mogli świadomie uczestniczyć w pięknej liturgii. Organizuje warsztaty, rekolekcje i katechezy, wydaje książki i nagrania oraz tworzy przedmioty, które podkreślają treść i godność celebracji liturgicznej, a także organizuje środowisko osób zaangażowanych w odnowę liturgii. Jest organizacją pożytku publicznego.

100. rocznicę urodzin obchodziła dr Wanda Półtawska, wieloletni pracownik naukowy UPJPII

źródło: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

Uczyła słowem, prawością życia i niezłomną postawą” – mówił kard. Stanisław Dziwisz, który przewodniczył mszy św. w bazylice Mariackiej z okazji 100. rocznicy urodzin dr Wandy Półtawskiej.

„Pani Wanda w młodszych latach przeszła przez piekło więzień i obozów koncentracyjnych. W tym tyglu cierpienia i poniżenia wyłoniło się jednak złoto jej miłości i służby. Tą drogą poszła i szła przez całe życie pani doktor jako żona i matka, jako lekarz i nauczyciel akademicki” – mówił ks. kardynał. Podkreślił, że Wanda Półtawska jest niezwykłym człowiekiem, któremu wiele zawdzięcza Kościół i Polska. „Oddała się sprawie rodziny, przygotowania młodych do projektu pięknej małżeńskiej miłości. Uczyła słowem, prawością życia i niezłomną postawą, nie poddając się władzy w okresie panowania dyktatury komunistycznej”.

Wspominał też o niezwykłym charakterze przyjaciela, joka łączyła Jubilatkę z Karolem Wojtyłą – biskupem, kardynałem, papieżem Janem Pawłem II. Służąc istotnym wartościom, stała się wierną współpracownicą ówczesnego metropolity krakowskiego.

„Z ich przyjaźni i duchowej więzi zrodziło się dobro, które ubogaciło Kościół nie tylko w naszej ojczyźnie. Nie muszę dodawać, jak Jan Paweł II cenił prawość, mądrą myśl, doświadczenie i żarliwe zaangażowanie pani doktor w wielkie sprawy człowieka, rodziny i społeczeństwa”.

W czasie homilii ks. prałat Andrzej Kuflikowski przypomniał, że to właśnie w kościele Mariackim, w latach 50., po raz pierwszy Wanda Półtawska spotkała ks. Karola Wojtyłę, który „zrozumiał ją w sakramencie pokuty. Nieustannie katechizujesz nas i uczysz mówiąc: «Jan Paweł II zawsze miał dla drugiego czas, a wy się spieszcicie. Wy przemawiacie, a nie

umiecie rozmawiać» – mówił ks. Kuflikowski, podkreślając, że prof. Półtawska zawsze znajduje czas dla drugiego człowieka, aby go przyjąć czy z nim porozmawiać, a także dodać nadziei. „100 lat to 100 różnych sytuacji, mnóstwo spotkań, ale nade wszystko ta sama wiara, ta sama nadzieja i ta sama miłość. Wszystko zostawiłaś dla Chrystusa. Postawiłaś Boga w centrum, a reszta znalazła swoją kolejność. [...] Kto zna Dekalog, ten wie, jak postępować, a kto jest człowiekiem, ten będzie święty” – zakończył ks. Andrzej Kuflikowski.

W czasie uroczystości odczytano list gratulacyjny abp. Marka Jędraszewskiego. „Ile to sytuacji z życia Pani Profesor, związanych z doznawaniem przeciwności i z podejmowaniem trudnych decyzji, ostatecznie wydobywa piękno człowieka jako istoty transcendentnej i zbliża jego transcendencję do Transcendencji Bożej!” – czytamy w liście.

W mszy św. z udziałem Wandy Półtawskiej uczestniczyły władze Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, rektor UPJPII, i ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII, prorektor ds. polityki kadrowej i promocji. W liście gratulacyjnym rektor UPJPII napisał:

„[...] przez wiele lat prowadziła Pani wykłady na naszej uczelni, wcześniej oczywiście jako Papieskim Wydziale Teologicznym, a następnie na Papieskiej Akademii Teologicz-

nej. Ślad mądrości i świadectwo życia jakie zostawiła Pani naszym studentom z pewnością nadal owocują w ich życiu i powołaniu. W szczególności chcemy podkreślić fakt, że w 1967 roku zorganizowała Pani Instytut Teologii Rodziny przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie i kierowała nim przez 33 lata, piastując stanowisko profesora. Tym samym stawiała Pani fundamenty dla dzisiejszej nauki o rodzinie i rozwoju naszego Uniwersytetu. Dziękujemy za trud, przekazywaną mądrość oraz kształtowanie tyłu pokoleń chrześcijan odpowiedzialnych za przyszłość rodziny oraz za obronę życia każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci”.

Lekarz psychiatra, współpracowniczka i przyjaciółka Jana Pawła II, urodziła się 2 listopada 1921 r. Więziona w czasie II wojny światowej przetrwała niemiecki obóz w Ravensbrück, a później jako lekarka, doktor nauk medycznych, przez dziesięciolecia zabiegała w Polsce m.in. o życie dzieci nienarodzonych.

W 2016 r. Wanda Półtawska została odznaczona Orderem Orła Białego – „w uznaniu zasług dla Rzeczypospolitej Polskiej, za propagowanie wartości i znaczenia rodziny we współczesnym społeczeństwie”, a także za „chrześcijańskie świadectwo humanizmu i wkład w rozwój katolickiej nauki społecznej”.

Jubileusz o. prof. dr. hab. Zdzisława Gogoli OFMConv

tekst: Piotr Matoga

23 października b.r., w liturgiczne wspomnienie metropolity lwowskiego ob. łac. św. abp. Józefa Bilczewskiego, odbyła się w Auli bł. Jakuba Strzemię krakowskiego klasztoru franciszkańskiego podniosła uroczystość: wręczenie *Księgi Jubileuszowej* o. prof. dr. hab. Zdzisławowi Gogoli OFMConv z okazji 70. rocznicy urodzin oraz uzyskania tytułu tzw. profesora belwederskiego. Uczestniczyli

w niej przedstawiciele Episkopatu Polski, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, rodzina i przyjaciele. Listy gratulacyjne zamieszczone w rzeczonyj Księdze nadesłali m.in.: generał Zakonu oo. Franciszkanów Carlos A. Trovarelli, metropolita krakowski i Wielki Kanclerz UPJPII abp prof. Marek Jędraszewski, prymas-senior abp Józef Kowalczyk, metropolita przemyski ob. łac. dr Adam

Szał, emerytowany bp pomocniczy archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej Błażej Kruszyłowicz, minister Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię Marian Gołąb, gwardian krakowskiego klasztoru franciszkańskiego o. dr Piotr Cuber i in. W publikacji zatytułowanej *Constantia et virtute. Księga jubileuszowa dedykowana o. prof. dr. hab. Zdzisławowi Gogoli OFMConv w 70. rocznicę urodzin*, pod redakcją ks. prof. Józefa Wołczańskiego (Kraków 2021, ss. 1038) zamieszczono 36 artykułów z dziedziny teologii, filozofii, historii sztuki, pracy społecznej, kulturoznawstwa oraz historii. Ponadto przedstawiono w niej obszernie curriculum vitae Jubilata, bibliografię ogłoszonych drukiem rozpraw, jak też bogaty wybór fotografii ilustrujących poszczególne etapy życia.

Jubilat urodził się 18 VII 1950 r. w Ołpinach – pow. jasielski na Podkarpaciu. Miał pięcioro rodzeństwa. Szkołę podstawową ukończył na miejscu, po czym naukę kontynuował w Zasadniczej Szkole Górnictwa Naftowego w Krośnie, a później w miejscowym Technikum Naftowym. Po maturze złożonej w roku 1970 podjął roczny staż pracy, po czym wstąpił do nowicjatu franciszkańskiego w Łodzi-Łagiewnikach. W latach 1972–1978 studiował filozofię i teologię w Wyższym Seminarium Duchownym Franciszkanów w Krakowie, odbywając równoległe formację ascetyczno-moralną. Sześciolatnie studia uwieńczone zostały święceniami kapłańskimi w roku 1978. Kolejne dwa lata spędził na wikariacie w Radomsku, uzyskując w tym czasie magisterium z teologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Przez następne dwa lata pełnił obowiązki wicerektora i wykładowcy franciszkańskiego Niższego Seminarium Duchownego w Legnicy. Pracę formacyjną wśród młodych adeptów do Zakonu kontynuował w latach 1982–1986 w Kalwarii Pałacowskiej w charakterze mistrza nowicjatu. Uwieńczeniem tej misji stała się nominacja na stanowisko rektora Wyższego Seminarium Franciszkanów w Krakowie (1986–1989). Zdobyte w ciągu poprzednich lat i sprawowanych funkcji doświadczenie w kierowaniu zespołami ludzkimi, odpowiedzialność i talenty organizatorskie, a przy tym dojrzała pobożność zakonnika, zwróciły na o. Gogolę oczy przełożonych, wskutek czego w roku 1989 został wybrany przełożonym Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię; obowiązki te pełnił przez dwie kadencje do roku 1996.

Po zakończeniu misji kierowania Prowincją o. Gogola kontynuował studia specjalistyczne. W 1999 r. zdobył stopień naukowy doktora nauk humanistycznych na Wydziale Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W roku akad. 2000/01 uzyskał angaż na tymże fakultecie jako asystent, a następnie adiunkt. Dziesięć lat później, 16 XI 2010 r., otrzymał na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych, w 2014 r. tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 2021 r. tytuł tzw. profesora belwederskiego.

W środowisku uniwersyteckim o. prof. dr hab. Zdzisław Gogola OFMConv znany jest bardzo dobrze, głównie za sprawą swojego imponującego dorobku naukowego, na który składa się 346 publikacji; są to artykuły i rozprawy oraz książki. Problematyka tych publikacji dotyczy dziejów franciszkanów w Polsce i w świecie, biografistyki, regionalistyki, edytorstwa źródeł historycznych i najnowszej historii Kościoła. Za te osiągnięcia otrzymał kilka wyróżnień: dwukrotnie nagrodę rektora uczelni: w 2011 i 2017 r., prezydencki Srebrny Krzyż Zasługi w 2018 r. oraz Złoty Medal „Zasłużony dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie” w roku 2021.

Po dwudziestu latach uniwersyteckiej pracy dydaktyczno-naukowej o. prof. Gogola przeszedł w roku 2020 na emeryturę. Fakt ten grono jego przyjaciół postanowiło uczcić okolicznościowym spotkaniem. Jak już wspomniano, doszło ono do skutku 23 października br.; rozpoczęło się o godz. 11.00 uroczystym odśpiewaniem hymnu *Gaude Mater Polonia* przez Chór „Salawa” z parafii pw. bł. Anieli Salawy w Krakowie pod dyrekcją dr. Andrzeja Edwar-da Godka. Obowiązki prowadzącego pełnił o. dr Andrzej Hejnowicz OFMConv. Jako pierwszy głos zabrał o. gwardian dr Piotr Cuber, który powitał zebranych gości i podziękował za zorganizowanie tego podniosłego wydarzenia. Następnie uroczystą laudację ku czci Jubilata wygłosił redaktor *Księgi Jubileuszowej* ks. prof. Józef Wołczański. Przedstawił zebrany dotychczasową działalność duszpastersko-organizacyjną i dydaktyczno-badawczą Jubilata. Uzyskanie przez o. prof. Gogolę stopni i tytułów, będących skądinąd wynikiem jego rzetelnej i żmudnej pracy, wymagało wręcz heroicznego wysiłku, aby mimo licznych obowiązków pogodzić pracę naukową z zadaniami powierzonymi doraźnie przez przełożonych. Wolno przypuszczać, że to dzięki pełnej pasji pracy na różnych odcinkach, traktowanej jako misja życiowa i pragnieniu permanentnego rozwijania otrzymanych talentów i zdolności, udało się Jubilatowi osiągnąć tak wiele. Mówca zwrócił też uwagę na istotne przymioty osobowości o. prof. Gogoli, wyróżniające go w szeregu innych osób: prawość charakteru i głęboką uczciwość, konsekwencję w dążeniu do obranego celu, sumienność w pełnieniu obowiązków, mocne więzi z ojczyzną, dojrzałą pobożność i przywiązanie do rodziny franciszkańskiej, poczucie godności i honoru. Wszystkie te atuty pozwalają określić Jubilata mianem „arystokraty ducha”. Kończąc laudację, ks. prof. Wołczański podziękował o. prof. Gogoli za wieloletnią przyjaźń, którą cechuje niewzruszona wierność i stałość.

Po laudacji dokonano uroczystego wręczenia *Księgi Pamiętkowej*, a następnie przemówił o. prof. Gogola. W krótkiej oracji wyraził wdzięczność za ofiarowane mu prace naukowe. Nawiązując do różnych etapów swojego życia, podziękował także licznym osobom, które uczestniczyły w jego procesie formacji i edukacji.

Po wystąpieniu Jubilata głos zabrali goście, m.in.: bp Marian Błażej Kruszyłowicz OFMConv, abp Józef Kowalczyk, przedstawiciele rodziny oraz delegat Prowincjała.

Obaj hierarchowie w swoich przemówieniach, nawiązując do historii Kościoła i Zakonu Franciszkanów w Polsce, wskazywali na istotny wkład o. prof. Gogoli zarówno w jej badanie, jak i tworzenie. Wiele wątków przez nich podjętych dotyczyło także kontynuacji dzieł rozpoczętych przez Jubilatą jako prowincjałą, w tym działalności misyjnej.

Poszczególne sekwencje uroczystości wzbogacił występami chór „Salawa”, który oprócz hymnu *Gaude Mater Polonia*, zaprezentował ponadto utwory: *Chwal duszo moja Pana* Marc-Antoine’a Charpentiera oraz dwie kompozycje Henryka Jana Batora: *Misericordias Domini* i *Deus caritas est*. Wykonaniu tych ostatnich towarzyszył akompaniator, mgr Artur Szczerbinin, realizujący partię organową. Wysoki poziom artystyczny chóru oraz bar-

dzo dobrze dobrany repertuar, opatrzone komentarzem wprowadzającym o. Hejnowicza, wywarły niezapomniane wrażenie na uczestnikach uroczystości, a całości spotkania dodały bogactwa formy.

Konkludując, zauważyć należy, że tak uroczyste i podniosłe spotkanie w pełni odpowiadało wysokiemu poziomowi naukowemu, jaki prezentuje okolicznościowa *Księga Jubileuszowa*. Poszczególne elementy uroczystości doskonale podkreśliły wielkie zasługi i wkład o. prof. Zdzisława Gogoli w kreowanie i badanie dziejów Kościoła zarówno w wymiarze naukowym, jak i duszpastersko-organizacyjnym. Pozostaje zatem dołączyć się do bogatego *tabula gratulatoria* i życzyć Czcigodnemu Jubilatowi: *Ad multos annos!*

Jubileusz ks. dr. hab. Andrzeja Bruździńskiego, prof. UPJPII

tekst: WHiDK

P październikowa Rada Wydziału HIstorii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII miała charakter szczególny, odbyła się bowiem uroczystość wręczenia pamiątkowego, podwójnego (Nr 1, Nr 2) 26 tomu czasopisma „Folia Historica Cracoviensia” Księdzu Profesorowi Andrzejowi Bruździńskiemu, który w zeszłym roku obchodził jubileusz 70. rocznicy urodzin. Pandemia Covid-19 uniemożliwiła wówczas złożenie życzeń dostojnemu Jubilatowi, w związku z czym gala została przeniesiona i miała miejsce w bieżącym roku akademickim.

W trakcie posiedzenia Rady Wydziału życzenia i podziękowania Księdzu Profesorowi złożył dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII ks. prof. dr hab. Jacek Urban, a także redaktor naczelny czasopisma „Folia Historica Cracoviensia” dr hab. Grzegorz Chajko. Kolejno dr hab. Tomasz Graff i dr Bartłomiej Wołyniec, jako redaktorzy, wręczyli Jubilatowi okolicznościowy 26 tom czasopisma,

którego – warto przypomnieć – Ksiądz Profesor był przez wiele lat redaktorem naczelnym.

Podziękowawszy za pamięć i życzenia, Jubilat opowiedział w kilku słowach o swojej pracy na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, którą rozpoczął, gdy nasza uczelnia nosiła jeszcze nazwę Papieskiej Akademii Teologicznej. Wspomniał swoich profesorów i wykładowców, m.in.: prof. Janinę Bieniarzównę, ks. prof. Jana Kracika, ks. prof. Bolesława Kumora, ks. prof. Bolesława Przybyszewskiego, a także osoby, z którymi przyszło mu współpracować. Część ze zgromadzonych w sali pracowników odpowiedziała wspomnieniami z okresu swoich studiów, w trakcie których dane im było uczyć się na zajęcia prowadzone przez Księdza Profesora – wykładowcę wymagającego, ale niezwykle życzliwego i otwartego względem chcących poznawać prawidła historii studentów i doktorantów.

Plurimos annos Księżo Profesorze!

Rozmowa z dr Aleksandrą Brzemia-Bonarek z Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII powołaną przez Ojca Świętego Franciszka do Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia

rozmawiała: Marta Mastyło

Pod koniec 2018 roku Ojciec Święty Franciszek mianował nowych członków dykasterii watykańskich – wśród nich wybrane zostało polskie małżeństwo: dr Aleksandra Brzemia-Bonarek (Wydział Prawa Kanonicznego UPJPII) i dr Piotr Bonarek (Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ)

Rozmawialiśmy na początku 2019 r., kiedy byli Państwo już wprawdzie po zapoznawczym spotkaniu dykasterii w Rzymie, ale kilka miesięcy przed jej pierwszymi obradami plenarnymi. Od razu też trudno było rozmawiać, gdyż jak Pani mówi, jesteście zobowiązani do zachowania tajemnicy omawianych spraw. Dopiero po pewnym czasie, gdy dyskutowane sprawy przekuwają się w konkretne decyzje i zostają opublikowane, można o nich porozmawiać.

Jak wyglądało więc to pierwsze zebranie plenarne?

Pierwsze zebranie plenarne mieliśmy w listopadzie 2019 r. Byliśmy wtedy zaproszeni w pełnym gronie, zarówno członkowie dykasterii, jak i wszyscy konsultorzy, co z reguły w przypadku innych kongregacji Kurii Rzymskiej się nie wydarza, ale tym razem ks. prefekt kardynał Kevin Farrell chciał, abyśmy wszyscy razem się zobaczyli. Nasze grono wybrane do prac w Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia, która przejęła kompetencje zlikwidowanych Papieskich Rad ds. Świeckich i ds. Rodziny, to osoby świeckie, z różnych stron świata, i w sumie razem członków i konsultorów było ok. 60 osób. Mieliśmy różne plakietki. Członkowie bordowe, a konsultorzy pomarańczowe, no i oczywiście na nich imiona i nazwiska, co pozwalało nam się rozpoznawać. Te plenaria trwały

5 pełnych dni. Jedno popołudnie mieliśmy przeznaczone na swobodne zwiedzanie Rzymu, przy czym udostępniono nam te miejsca, które na co dzień są dla turystów niedostępne, np. te dopiero co odrestaurowane. W Muzeum Watykańskim mieliśmy bardzo wystawną kolację w jednej z sal wystawowych, przy ogromnym stole, w otoczeniu tych wszystkich dzieł sztuki. Było to duże przeżycie!

Mieliście okazję spotkać się z papieżem Franciszkiem?

W przedostatnim dniu mieliśmy spotkanie w Sali Klementyńskiej, też specjalnie dla nas. Po części oficjalnej, kiedy to Ojciec Święty przeczytał list do nas przygotowany, który pojawił się także w radiu watykańskim, papież miał dla nas około 2 godzin na prywatne rozmowy. Każdemu z nas poświęcił po 10 min, a że nasza rodzina była liczna, bo był mój mąż i najstarszy syn, i najmłodszy, przy nas zatrzymał się dłużej. Podczas części oficjalnej było nieco takich malutkich dzieci i gdy Ojciec Święty mówił o charyzmatkach osób świeckich, gdy maluchy popłakiwały, to papież zażartował, że mamy też tu charyzmaty polifoniczne. I gdy dzieci się dalej wydzierały, to Ojciec Święty skomentował: „Ale tu są antyklerykały! Co nie powiem, to krytykują”. To były takie humorystyczne wstawki, do jakich jesteśmy przyzwyczajeni w tym pontyfikacie. Papież, podchodząc do nas, był wcześniej informowany przez swojego sekretarza, skąd i kim jesteśmy. Tak że od razu zapytał, że jesteśmy tu z dwójką dzieci, gdzie zatem zostawiliśmy swoją trójkę? Synek był już uspokojony na rękach męża, ale z uwagi na to, że dość długo to wszystko trwało, Ojciec Święty zapytał, czy

ten nasz synek nie jest głodny? Czy jeszcze karmię piersią? Jak przytaknęłam, to powiedział, żebym się nie krępować i nakarmiła dziecko, bo „dziecko można karmić wszędzie, także w kościele; macierzyństwo jest na pierwszym miejscu. Słyszę, że wasze dzieci płaczą, wszystkie kobiety możecie tu nakarmić swoje dzieci, ja nie mam nic przeciwko temu”. Najstarszego Pawła pytał, czy chodzi do liceum, czy już wybrał sobie studia, gdzie mieszkamy, czy w domu, czy w bloku. To była taka zupełnie luźna rozmowa, rozmawialiśmy po włosku. Krótko wspominaliśmy o naszej pracy zawodowej. Mówiłam, że pracuję na Uniwersytecie Papieskim w zakresie prawa kanonicznego, ale to były te rzeczy, które on o mnie (dzięki sekretarzowi) wiedział. A na koniec, gdy pobłogosławił nasze najmłodsze dziecko, zwrócił się do nas z pytaniem, czy może je pocałować? I to nas zdziwiło, że wcześniej nie wykonał żadnego ruchu w stronę Marcina, zanim zapytał. Ta kultura względem drugiego człowieka była pięknym świadectwem do naśladowania.

A ten czas, kiedy intensywnie pracowaliście, co to było za doświadczenie?

Wspaniale. Była to bardzo intensywna praca i nie da się ukryć, że męcząca. Wszyscy mieszkaliśmy w jednym miejscu na obrzeżach Rzymu. O 8.00 mieliśmy śniadanie. Od 9.00 zaczynały się obrady, które kończyliśmy o 18.30, jedynie z przerwą na obiad. Nawet nie było sjęsty, która jest tradycją w krajach śródziemnomorskich, więc pochodzący z kręgu, gdzie się ją odbywa, boleli nieco nad jej brakiem. Mieliśmy wykład rano, potem byliśmy dzieleni na grupy dyskusyjne po mniej więcej 8 osób z różnych krajów, kultur i środowisk. Był w naszej grupie kolega z Indii, małżeństwo z Singapuru, świecki rzecznik Episkopatu Niemiec, koleżanka ze Stanów Zjednoczonych i kolega z Australii, i ja z mężem. Wyłącznie osoby świeckie. Były grupy językowe – włoska, angielska, hiszpańska, francuska.

Jak to spotkanie wyglądało w praktyce, otrzymali Państwo jakieś konkretne zagadnienia, które należało przedyskutować?

Pierwszego dnia mieliśmy zapoznać się z dykasterią w znaczeniu administracyjnym, a także poznać między sobą. Zostaliśmy sobie przedstawieni, po czym każdy z nas miał na forum publicznym przez kilka minut powiedzieć, co, zgodnie ze swoimi umiejętnościami zawodowymi, może do Dykasterii ds. Świeckich wnieść. Mowa była o tym, co jest mocną i co jest słabą stroną Kurii Rzymskiej, jakie są aktualne wyzwania, problemy, ale i możliwości, czego możemy się spodziewać w trakcie naszej pracy, jakie są oczekiwania względem nas. Spotkaliśmy się z szefami niektórych kongregacji, z kardynałem prefektem Kongregacji Doktryny Wiary, kardynałem prefektem Sekretariatu Stanu, którzy tłumaczyli nam, w jaki sposób Dykasteria będzie współpracować z tymi dwiema instytucjami Kurii Rzymskiej. Podczas innego wykładu przeanalizowano nam statut Dykasterii.

Następne dni były już podzielone tematycznie. Zajmowaliśmy się dziećmi i młodzieżą, osobami starszymi, kwestią kobiet w Kościele. Ksiądz kardynał prefekt powiedział nam na wstępie, że laikat to „uśpiony olbrzym”, tzn. jest nas 90 proc. w Kościele, a 10 proc. to przedstawiciele Kościoła hierarchicznego, przy czym nie więcej jak 10–15 proc. laikatu angażuje się aktywnie w życie Kościoła. Palącym wyzwaniem jest to, jak realnie można zwiększyć zaangażowanie laikatu w Kościele, bo tego potrzebuje współczesny świat. To był właśnie pierwszy problem, o którym dyskutowaliśmy. Jak powiedziałam, mówiliśmy o dzieciach, młodzieży, ale też o ludziach aktywnych, czyli pracujących, będących rodzicami, i ich „codziennym apostołstwie”. O problemach od niepełnosprawności, rodzin rozbitych, po kwestie *Amoris laetitia*, bo to dokument, na którym bardzo mocno wspiera się Dykasteria ds. Świeckich: „rodzina to szansa nie problem”. Wśród ludzi z różnych krajów, z różnymi doświadczeniami, żyjących w różnych kulturach i o różnym temperamencie bardzo ciekawe były dyskusje o ruchach w Kościele, zaangażowaniu laikatu, bo Dykasteria sprawuje nadzór i pieczę nad tymi ruchami. Co jeszcze... Europejczycy zwracali uwagę, że jest ten szklany sufit, czyli blokada wiernych świeckich do tych urzędów, które nie wymagają święceń, natomiast koledzy z Ameryki Południowej nie podkreślali aż tak tego problemu, gdyż u nich niezwykle silnie angażuje się wiernych świeckich we wszelkiego rodzaju aktywności, w tym liturgiczne; są to bowiem kraje z dużymi potrzebami misyjnymi. Tam z kolei mają problem, który nam już jest (prawie) nieznanym. Kodeks prawa kanonicznego mówi, że dziewczęta od 14, a chłopcy od 16 roku życia mogą zawrzeć ważne małżeństwo, a konferencje episkopatu mogą ten wiek podwyższyć. I tak się czyni. W krajach Ameryki Południowej w dalszym ciągu jednak zauważa się małżeństwa zawierane w Kościele katolickim przez bardzo młode dziewczęta: 12, 13, 14 lat. Nie wszystko można tłumaczyć szybszym dojrzewaniem i krótszą średnią życia. Te dziewczyny, mając 15 lat, są matkami bez wykształcenia, bez możliwości podjęcia pracy, zależnymi od mężów, co jeszcze bardziej pogłębia ubóstwo. Tam, w Ameryce Południowej, w zaangażowaniu świeckich wielki nacisk kładzie się na kwestie społeczne, na brak wykorzystywania kobiet przez mężczyzn, na to, by dziewczęta mogły kontynuować edukację. My z perspektywy europejskiej mamy to już zagwarantowane.

Kwestia dzieci – my mówiliśmy, że jest potrzeba większej ilości dzieci, bo Europa jest Europą coraz starszą... no, ale ten problem raczej nie występował u kolegów z krajów afrykańskich, u których wyż demograficzny cały czas jest aktualny. Są takie kraje jak Filipiny czy Singapur, czy Indonezja, gdzie zachęca się katolików, by rozważnie planowali potomstwo, żeby mieli 4–5 dzieci, a nie 7–8, gdyż rozwarstwienie społeczne jest takie duże, że biedni katoliccy rodzice nie są w stanie w godnych warunkach wychowywać tych dzieci. A więc wyrażenie „odpowiedzialne rodzicielstwo” jakże różnie zabrzmiało w zależności od tego, skąd pochodziliśmy. Mówiliśmy też sporo o jedynakach. Amerykanie z Północy zauważyli, że kiedyś dzieci otoczone były rodzeństwem, ku-

zynami, kuzynkami, a teraz są to takie „wyspy jedyneków” i że to jest trudne w ujęciu budowania relacji i posiadania doświadczeń różnych relacji. Ale koleżanka z Tajwanu zaprotestowała, bo one się wychowały w polityce jednego dziecka, a jednocześnie jest to społeczeństwo kolektywne, nie takie indywidualne jak my. I pomimo tego, że tam, gdy dzieci są jedynekami, to kolektywność środowiska powoduje, że nie ma tego odosobnienia jednostki. Wszyscy jesteśmy katolikami, ale każde z nas żyje w konkretnym środowisku kulturowym i dlatego specjalnie nas tak połączono, aby były możliwie największe różnice kulturowe, a my pod koniec dnia mieliśmy wypracować jednolite stanowisko, i to było trudne. Pisaliśmy na dużej tablicy nasze stanowiska i potem staraliśmy się odcinać te najbardziej skrajne. I zbliżać je do siebie. Było to dla nas ciekawe doświadczenie – jak się pracuje, wytwarzając kompromis, gdzie można na taki kompromis pójść, a gdzie nie. Istnieje tendencja do eurocentryzmu w naszym myśleniu katolickim i inne tereny stają nam się mentalnie odległe, ale statystyki mówią same za siebie – ich jest więcej, a nie nas! Owszem, Stolica Apostolska jest w Europie, jednak nie można tylko stanąć naprzeciwko siebie, ale trzeba myśleć wspólnie.

W jednym zakątku świata należałoby nie powiększać zbytnio populacji, w innym byłoby to wskazane, raczej trudno w takiej sytuacji znaleźć kompromis?

Ustaliliśmy, że ta trójka jest omne trinum perfectum. Nie, żebyśmy wszyscy mieli po trójce, ale żeby była ta statystyczna zastępowalność pokoleń.

Pewne kwestie w obrębie rozwoju laikatu zostały nam zaproponowane, mieliśmy je tylko wyjaśniać w duchu kultury katolickiej, np. rola sportu i aktywności „pozapobożnej”. Mieliśmy te problematyki rozwijać w grupach i pod koniec dnia zaproponować pewne ramowe programy, które będą służyć lokalnym programom duszpasterskim w oparciu o realne życie laikatu. Generalnie nie chodziło o programy dla takich świeckich, którzy codziennie biegają do kościoła, ale o tych, którzy jeszcze na tę klasyczną pobożność nie mają czasu i nie mogą mieć czasu, bo muszą rano wstać, pracować, nakarmić swoje dzieci, podjąć pracę zawodową czasami w pocie czoła... Żeby w takim ich życiu Pan Bóg był dla nich rzeczywiście naturalną częścią ich świeckiego życia, a nie elementem opresyjnym.

Po tych pięciu dniach mieliście świadomość, że zrobiliście coś istotnego?

Tak. Pracowaliśmy bardzo intensywnie. W dodatku przecież w innych językach. Wieczorem, ok. 21.30, po prostu ze zmęczenia „padaliśmy” razem z mężem. Nasz najstarszy syn, który przez cały niemal dzień był opiekunem swojego brata, też zasypiał jak niemowlę. To, co dostawaliśmy do opracowania, to były takie surowe dane. W trakcie plenerów myśmy to przetwarzali, potem Dykasteria je zbierała, w kolejnych tygodniach prosiła o uściślenie... Po kilku mie-

siącach dostaliśmy kilkunastostronicowe podsumowanie tych naszych obrad i konkretnych propozycji, które padały.

Wśród członków Dykasterii są również osoby, które są członkami lub konsultorami innych kongregacji, bardzo dobrze znają różne kurie rzymskie i każda z tych osób była w jednej z naszych grup językowych. Myśmy „dostali” kapłana z USA, który od 20 lat pracuje w Kurii Rzymskiej i on niektóre z naszych myśli ostudzał, mówiąc, np. „Ale musicie Państwo zwrócić uwagę, że to będzie kosztować. Czy budżet Dykasterii to zniesie?”, bo byliśmy za zwiększeniem udziału informatyzacji w Kościele. W innej sprawie zwrócił nam uwagę, że nasza propozycja musi być omówiona z Kongregacją ds. Biskupów itp.

Jaki organ sprawdzał Wasze propozycje, postulaty?

Ksiądz kardynał Kevin Farrell sprawdzał i zatwierdzał to wszystko, zresztą był z nami cały czas podczas obrad, posiłków, przerw, modlitw. Wszyscy pracownicy Dykasterii byli do nas oddelegowani, wszyscy służyli nam wsparciem, „wchodzili między nas”. Jedliśmy razem posiłki. Zasada była taka sama, jaką już znałam z konferencji z Uniwersytetu Gregoriańskiego, czyli codziennie byliśmy z innymi ludźmi przy stoliku, żeby nie tworzyć klanów, żeby się maksymalnie pomieszać, aby nawet przy okazji posiłków móc dostrzec uniwersalizm Kościoła. Dla mnie to nie było obce, ale dla mojego męża w praktyce tak. I bardzo mu się podobało.

Gdy dostała Pani to podsumowanie, były jakieś zaskoczenia? Czy wiele spraw, o których dyskutowaliście, zostało gdzieś odłożonych na półkę?

Z pierwszych spraw było ustalenie Dnia Seniora, który niedawno był w Kościele, także Dnia Dziadka i Dnia Babci, gdyż nie wszystkie kultury takie dni znały i obchodziły. Zresztą podczas plenerów wiele czasu poświęciliśmy dialogowi międzypokoleniowemu. Bo to zarówno problem, jak i szansa. Ojciec Święty dużo mówi o tych dziadkach, którzy są bardzo potrzebni, o zagonionych rodzicach. Nie chodzi o to, że chcemy powrotu do tradycyjnej wielodzietnej, wielopokoleniowej rodziny, rodem z *Chłopów* Reymonta, tylko o zwrócenie uwagi na obecną nuklearność rodziny i na to, że rodzice często są sami ze wszystkim tym, w czym niegdyś pomagali im rodzice, ciotki, bracia czy kuzynki. To jest obserwowane na całym świecie, bo nawet koledzy z Indii zwracali uwagę, że właśnie Indie, które nam się kojarzą z absolutnie tradycyjną formacją rodzinną, zaczęły odczuwać nuklearność rodziny – mama, tata, dzieci. Stało się tak m.in. przez ucieczki ze wsi do miast. I trzeba szukać opiekunek, bo nie ma na miejscu babci, która by trochę pomogła, ale też dzieci nie poznają problemów starości, przemijania, odchodzenia. Szczególnie koledzy z krajów tej starej Europy zwracali uwagę, że coraz więcej osób świeckich ma coraz więcej sztucznych dziadków, bo biologiczni odmawiają opieki nad swoimi wnukami, ponieważ są tak wyemancypowani, że pragną przeżywać

tę swoją drugą młodość. Np. północna Europa, niektóre Stany USA... tam dzieci w wieku lat 18 opuszczają dom rodzinny, daleko się wyprowadzają, i te relacje się bardzo rozluźniają, dziadkowie wolą zamieszkać w Kalifornii, niż mieszkać blisko dzieci i wnuków. Nie chodzi o de facto bycie jako babcia bezpłatną opiekunką i prowadzącą dom, o codzienne odprowadzanie do przedszkola, zapewnione obiady każdego dnia (to z kolei problem wykorzystywania seniorów), ale o to, że niektórzy urodzeni w latach 50. i 60. XX w. nie czują w ogóle więzi z wnukiem, nie mają takiej potrzeby.

Relacje synowa - teściowa, matka - córka w różnych częściach świata - to także było bardzo interesujące. Myśmy o tym mówili, Europa Środkowo-Wschodnia, Włochy, Hiszpania, Portugalia, przywołaliśmy kilka żartów o teściowej, a koledzy z Australii i z Indii w ogóle żartu nie zrozumieli.

Dużo było rozmów, poprzedzonych wykładami, o intelektualnej formacji religijnej przyparafialnych grup świeckich. Mieliśmy piękny wykład o tym, że nie ma możliwości prowadzenia wiary bez rozumu. Chrześcijaństwo od samego początku współpracowało z nauką. Intelektualne doświadczenie Boga jest niezbędne, ponieważ w przeciwnym razie tworzą się i rozwijają patologie: zachowania sekciarskie, tworzy się pobożność, która może wytrzymać maksymalnie 10-20 lat, a potem dochodzi do różnego rodzaju zaburzeń. Najczęściej tworzy się jakaś grupa, czują się wyjątkowo natchnieni i pozwala się im być takim natchnionym, bez dbałości o formację intelektualną, nie tylko teologiczną (choć przede wszystkim), ale także ogólnonaukową (aby nie pojawiły się negacje osiągnięć nauki i techniki). Na to szczególnie zwracali nam uwagę przedstawiciele Kongregacji Doktryny Wiary. Zwłaszcza liderzy kościelnych ruchów i wspólnot powinni mieć przeprowadzaną stałą formację intelektualną.

Które z Waszych postulatów przekuły się najwyraźniej w konkretne działania?

W lipcu był Dzień Dziadków. Potem Światowe Dni Rodziny, które zaplanowano na 2022 r. One też są pokłosiem tych naszych myśli i spotkań. W motu proprio z 10 czerwca 2021 r. Ojciec Święty zmodyfikował kanon 230, dot. akolitek i lektorek, a to właśnie pokłosie tej części obrad, w której omawialiśmy rolę kobiety w Kościele i tego, gdzie są takie możliwości dla kobiet. I jeszcze rzecz, która weszła w życie 11 września tego roku, zostało to już opublikowane - to zmiana jeśli chodzi o liderów grup, stowarzyszeń świeckich w Kościele. Maksymalnie kadencja może być dwa razy po 5 lat, nie może istnieć jakakolwiek grupa świeckich, gdzie kadencja lidera będzie trwać 20, 30 lat, gdyż zwiększa to szanse na nadużycia.

Zwracaliśmy uwagę na konieczność docenienia roli kobiet w Kościele, by nie ograniczała się ona do sprzątnia kościoła. Wnosiliśmy we wnioskach, by wydziały nauk o rodzinie wszystkich uniwersytetów papieskich na świecie były miejscami kuźni, prac, projektów badawczych, pro-

pozycji zgłaszanych do Dykasterii ds. Świeckich, która te dane będzie gromadziła i na ich podstawie będzie miała osąd o kondycji rodziny chrześcijańskiej na świecie. Teraz zostały takie prośby wysłane do wydziałów uniwersytetów papieskich na całym świecie.

Pochodzimy z różnych stron świata, jesteśmy przedstawicielami różnych zawodów, nie jesteśmy w stanie wszystkiego wychwytać. A przecież mamy zaplecze na całym świecie - uniwersytety, fakultety, instytuty. Chcielibyśmy zaprząć ich do takiej współpracy naukowej, żebyśmy mieli swoje dane statystyczne. Tej statystyki jest zdecydowanie za mało, dominują prywatne opinie lub generalizacje.

Rozpoczynaliście prace w listopadzie 2019, jak wyglądają obecnie Wasze kontakty?

My jesteśmy cały czas w kontakcie z Dykasterią. Do stałam sprawy do opracowania, ale zobowiązana jestem do zachowania tajemnicy. Gdy coś zostaje opublikowane, ustalone to mogę powiedzieć, że miałam w tym jakiś swój udział, ale też nie mogę mówić konkretnie jaki. Zresztą jest to ogromna praca zespołowa, to naprawdę mogę podkreślić.

Niezwykle istotna jest promocja kobiet w Kościele od tej strony intelektualnej. Z mężem jesteśmy specjalistami, jeśli chodzi o rodziny *fragile*, czyli „kruche, delikatne”. My mamy syna z niepełnosprawnością w znacznym stopniu, z ciężkimi zaburzeniami zachowania, rodzeństwo, które musi w tej innej rzeczywistości się odnaleźć. Jeżeli chodzi o osoby samotne, chore, niepełnosprawne, to zachowanie Kościoła w sferze instytucjonalnej jest zakrojone na szeroką skalę, ale im bardziej schodzimy na poziom indywidualny, to jest ono niestety coraz mniejsze. Są domy samotnej matki, zakony zajmują się osobami niepełnosprawnymi. Gdy pisze się listę zachowań Kościoła w tej sferze, jak Kościół dba o tych najsłabszych, to ona jest bardzo duża, a przychodzą później świadectwa konkretnych ludzi i się okazuje, że są pozostawieni sami sobie w konkretnych parafiach, w konkretnych środowiskach, w konkretnych strukturach. My nie możemy wszystkiego wymagać od proboszcza, tu brakuje zaangażowania wiernych świeckich, których oczywiście należy wykorzystywać w obrębie ich zdolności i możliwości. W grupach przyparafialnych, oczywiście, że modlitwa jest pierwszą rzeczą, od tych ludzi wymaga się pobożności, ale promowanie kultury katolickiej będzie polegało także na czymś innym. Na tym, że ktoś pisze do gazetki parafialnej, bo potrafi i lubi, to jest jej charyzmat; położna mogłaby zrobić pogadankę dla dziewcząt o kwestiach dojrzewania, albo o konieczności badań, zakażeniach czy przebiegu porodu. My znamy głównie świadectwa, gdy ktoś mówi: piłem, zdradzałem żonę, Jezus mnie dotknął i teraz jestem nowym człowiekiem. Brakuje zwykłego mężczyzny, który ma takie samo życie jak my, ale potrafi się czymś dobrym podzielić. Młodzi są obecnie mocno zadaniowi, potrzebują świadectwa ludzi „normalnych”, „codziennych” którzy stąpają po ziemi. Na przykład na spotkaniu przygotowującym do bierzmowania wypowiada się Pan, który jest kierowcą tira:

niech powie młodzieży, jak on realizuje swoją wiarę w codzienności w swoim zawodzie, gdy jedzie od Hiszpanii po Moskwę. Bez koronek, upiększania, wymyślania.

My wszyscy jesteśmy w tej Dykasterii bardzo konkretnymi osobami o konkretnych zawodach, konkretnej aktywności. Nie wiem, jak Ojciec Święty dokonywał tego wyboru, ale w końcu sam jest bardzo konkretny.

Czuje pani, że coś dzieje się z pozostałymi waszymi postulatami?

Nie czuję, ale wiem. Pewnie, że niektóre sprawy musiały przejść normalny proces legislacyjny, bo muszą być zatwierdzone nieraz przez kilka kongregacji. Co 3 miesiące dostajemy też taki update tego, co działo się w Dykasterii i nad czym Dykasteria pracowała.

W zeszłym roku prowadziłam wykład monograficzny oparty o zagadnienia, które wypracowaliśmy właśnie w Dykasterii. Starłam się młodzieży te sprawy przekazać. Jak bardzo kultura i środowisko, w którym żyjemy, wpływa na naszą religię. Nie zawsze zdajemy sobie z tego sprawę. U nas jest prymat mężczyzn, a z drugiej strony jego brak. Jest coraz więcej mężczyzn katechetów... na szczęście. Kiedyś mężczyzna, który był po teologii, a nie był księdzem, wzbudzał dziwne odczucia... taki ksiądz-nie ksiądz. My obecnie mamy księży teologów albo katechetów po teologii, rzadko zdarza się, by ktoś z konkretnym zawodem chciał studiować teologię, żeby więcej wiedzieć, a szkoda, bo w takich Niemczech mamy osoby, które mają ukończoną inżynierię i teologię, medycynę i teologię (jeden z konsultorów Dykasterii, dr Lutz, jest lekarzem psychiatrą, szefem kliniki i teologiem. I nie zaczynał od seminarium, tylko po prostu podjął jako świecki studia teologiczne obok medycyny).

Chcielibyśmy, aby było jak najwięcej kobiet w instytucjach kościelnych i to nie są wyłącznie pobożne przemyślenia. To przemyślenia pod rozważania papieskie we wrześniu 2020. Ja napisałam kiedyś na prośbę Dykasterii na blogu www.clicktopray.org o potrzebie większego zaangażowa-

nia kobiet w struktury instytucjonalne kościelne. Proszę zwrócić uwagę, ile kobiet w Watykanie pełni już wysokie funkcje. To już kilkanaście pań na bardzo odpowiedzialnych stanowiskach. Niektóre episkopaty wzorują się na tym, ale nie wszystkie.

Jakie plany? Perspektywy?

Teraz przygotowujemy się do Światowego Dnia Rodzin 2022. Zobaczymy, czy pandemia nie pokrzyżuje nam planów.

Wszyscy mamy do siebie adresy e-mailowe. Możemy się między sobą kontaktować. Nieraz trzeba dopytać kogoś z innego kraju, wiemy, kto się czym zajmuje, chodzi też o doświadczenie innego kraju. Małżeństwo Ee z Singapuru zaproponowało, żeby w obrębie rad parafialnych i diecezjalnych obowiązkowo wprowadzić małżeństwa z jednym głosem. W małżeństwie wiernych świeckich nikt nie może dominować. Jak są ewangelizatorami, to jak on mówi 10 min, to ona też. Jeśli jest ktoś ekstrawertykiem, a ktoś introwertykiem w parze, to muszą inną formę dla siebie znaleźć, a niekoniecznie przemawiać do ludzi. Tam żona z mężem to jedno.

My tak samo mamy z mężem w Dykasterii, nie głosujemy osobno, jako para mamy jeden głos, mówimy jednym głosem.

A jak się nie zgadzacie w jakiejś kwestii?

Jak w małżeństwie - musimy wypracować jeden głos. Dyskutujemy, żeby wypracować jedno stanowisko. Gdyby już było bardzo źle i nie dało się, wówczas trzeba wstrzymać się od głosu.

Wstępne dane statystyczne ukazały nam, że więcej jest kobiet zainteresowanych pracą laikatu. Bywają takie struktury, gdzie występują też np. sami mężczyźni. Ale przecież większość laikatu żyje w parach. I oni mogą świetnie pracować dla Kościoła, dla wiernych świeckich i z nimi.

Pożegnaliśmy

Zmarł Arcybiskup dr Stanisław Nowak, były wykładowca Papieskiego Wydziału Teologicznego, gdzie od roku 1971 prowadził katedrę teologii życia wewnętrznego, a od 1981 roku Papieskiej Akademii Teologicznej.

Zmarł 12 grudnia 2021 r., w 86. roku życia, w 63. roku kapłaństwa i w 37. roku biskupstwa.

Ksiądz Arcybiskup dr Stanisław Nowak był człowiekiem doskonale znającym się na teologii duchowości, a przy tym był autentycznym mężem modlitwy i życia wewnętrznego. Gdy słuchaliśmy jego wykładów widać było, że nie tylko ma wielką wiedzę, ale potrafi poprzeć wszystko co mówił przykładem swojej pracy nad sobą. Był dla Wydziału Teologicznego PAT (dzisiaj UPJPII) jednym z najważniejszych filarów. Jako promotor wykształcił wielu ludzi Kościoła. Polecamy Go na Uniwersytecie Papieskim w naszych modlitwach, prosząc Boga, by Ten, o którym zawsze mówił z tak wielką pasją, otworzył przed nim drzwi Domu Wieczności. Maryja, której bezgranicznie ufał, niech Go wprowadzi do Radości na wieki.

*ks. prof. dr hab. Robert Tyrała
rektor UPJPII*

16 października br. odszedł Ksiądz Kanonik Wojciech Stokłosa, emerytowany proboszcz parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Krakowie-Piaskach Wielkich. Znakomity duszpasterz, proboszcz w krakowskich parafiach, jeden z prekursorów współczesnych mediów w Kościele, twórca filmów religijnych był zarazem wielkim Dobrodziejem naszej uczelni.

15 listopada 2021 r. odszedł śp. Tomasz Strutyński, student II roku studiów uzupełniających magisterskich z filozofii na WF UPJPII.

Świadek Dziejów Narodu. Kardynał Adam Stefan Sapięha w dokumentach archiwalnych – konferencja naukowa (15 X 2021)

tekst: Stanisława Piotrowska

zdjęcia: Monika Kozień, Marta Mastyło

W czwartek 14 października 2021 r. odbyła się konferencja naukowa pt. *Świadek Dziejów Narodu. Kardynał Adam Stefan Sapięha w dokumentach archiwalnych*, zorganizowana przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie.

Podczas otwarcia konferencji rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała podkreślił m.in. głębokie związki kard. Adama S. Sapięhy z patronem Uniwersytetu – św. Janem Pawłem II oraz niedawno beatyfikowanym kard. Stefanem

Wyszyńskim. Mówił, że należy budować na historii, jeśli pragnie się dobrej przyszłości. Życzył obecnym na konferencji owocnych obrad i odkrywania Bożego śladu, jaki pozostawił nie tylko pasterzom Kościoła, ale także wiernym świeckim, ten wielki biskup krakowski.

W pierwszej części konferencji ks. prof. dr hab. Jacek Urban przywołał zgromadzonym najważniejsze fakty z życia kard. Sapięhy, ukazując jego postać na tle epoki. Kierownik projektu natomiast, ks. prof. dr hab. Józef Marecki, przed-

stawił problematykę prowadzonych od wielu lat badań nad postacią metropolity krakowskiego. Podkreślił, że spojrzenie na kard. Sapiehę przez pryzmat dokumentów archiwalnych jest współcześnie niezwykle ważne. Powiedział też, że dzisiaj wiele opinii i opowieści – nie zawsze prawdziwych – funkcjonuje w tzw. obiegu społecznym, a wielokrotnie ich powtarzane utrwała je jako wiarygodne i tylko dokumenty archiwalne pozwalają na weryfikację. Ponadto dodał, że mimo upływu 70 lat od śmierci kard. Adama S. Sapiehy jego przesłanie jest wciąż aktualne i żywe.

Podczas trzeciej sesji historycy związani z UPJPII oraz z Instytutem Pamięci Narodowej, którzy uczestniczyli w pracach nad przygotowaniem 5-tomowej edycji źródłowej *Świadek dziejów narodu. Kardynał Adam Stefan Sapieha (1867–1951) w dokumentach archiwalnych*, zaprezentowali postać bohatera konferencji w kontekście jego działalności duszpasterskiej, organizacyjno-kościelnej, charytatywnej, społecznej oraz politycznej, m.in. przywołując treści wybranych fragmentów dokumentów, które znalazły się w publikacji. Będzie ona służyła jako obszerne źródło do pogłębionych badań nad życiem i dziełem kard. Sapiehy.

Konferencja, która zgromadziła licznych gości w auli Biblioteki Głównej UPJPII oraz, dzięki transmisji telewizji uniwersyteckiej JP2TV, przed ekranami monitorów, zakończyła się dyskusją na forum. Była także przestrzeń na kuluarowe rozmowy, które – jak mają nadzieję organizatorzy – będą inspiracją dla kolejnych inicjatyw służących upamiętnianiu jednego z najwybitniejszych hierarchów kościelnych I połowy XX w., pierwszego metropolity krakowskiego, człowieka o szerokich horyzontach umysłowych i nieprzeciętnym geniuszu.

Uczestnicy konferencji mogli także zapoznać się z mobilną wystawą, na której prezentowane są fotografie oraz fragmenty tekstów oraz dokumentów odnoszących się do życia i działalności kard. Adama S. Sapiehy. Wystawę można zobaczyć w holu Biblioteki Głównej UPJPII do 21 października br.

Aktualne informacje na temat projektu znajdują się na dedykowanej Kardynałowi stronie: sapieha.upjp2.edu.pl

Projekt *Świadek dziejów narodu. Kardynał Adam Stefan Sapieha (1867–1951) w dokumentach archiwalnych* został zrealizowany przy wsparciu finansowym Ministerstwa Edukacji i Nauki (program DIALOG nr rej. 0243/2018).

Konferencja była podsumowaniem projektu *Świadek Dziejów Narodu. Kardynał Adam Stefan Sapieha (1867–1951) w dokumentach archiwalnych* realizowanego w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „DIALOG” w latach 2018–2021 (nr rej. DIALOG 0243/2018). Celem projektu było pozyskanie źródeł archiwalnych związanych z życiem i działalnością kard. Adama S. Sapiehy przechowywanych w archiwach w Polsce i poza jej granicami, niedostępnych dla ogółu badaczy, a następnie ich wybór, opracowanie i udostępnienie w formie publikacji. Przeprowadzono kwerendę w ponad 40 archiwach i bibliotekach krajowych oraz zagranicznych. Wybrane materiały źródłowe zostały podzielone na pięć grup tematycznych: działalność duszpasterska, kościelno-organizacyjna, charytatywna, społeczna i polityczna kard. Sapiehy. Na bazie pozyskanych materiałów zespół historyków przygotował pięciotomową publikację, w której znajdują się łącznie 553 teksty źródłowe.

Świadek Dziejów Narodu. Kardynał Adam Stefan Sapieha (1867–1951) w dokumentach archiwalnych, edycja źródłowa pod red. ks. Józefa Mareckiego

- Tom I *Działalność duszpasterska*, red. Magdalena Marosz
- Tom II *Działalność organizacyjno-kościelna*, red. Anna Czocher, Łucja Marek
- Tom III *Działalność charytatywna*, red. Sławomir Furtak, ks. Józef Marecki
- Tom IV *Działalność społeczna*, red. Maria Konieczna, Stanisława Piotrowska
- Tom V *Działalność polityczna*, red. Cecylia Kuta, Rafał Opulski

Publikacja ukaże się w Wydawnictwie AVALON.

Projektowi towarzyszy wystawa przenośna, która została otwarta podczas konferencji. Jest udostępniona wszystkim zainteresowanym, którzy chcą popularyzować osobę i działalność kard. Adama S. Sapiehy.

Międzynarodowa konferencja Solidarność jako wspólnota i braterstwo ludzi pracy (online, 19–20 listopada 2021)

tekst: Amadeusz Pala

W dniach 19–20 listopada 2021 odbyła się międzynarodowa konferencja online *Solidarność jako wspólnota i braterstwo ludzi pracy*, której celem było ukazanie, że idea solidarności jest nadal aktualna i trzeba ją wciąż upowszechniać. Zorganizowało ją Międzynarodowe Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności – MCBFS (jednostka naukowa Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Komisji Krajowej

NSZZ „Solidarność”) wraz z Papieską Akademią Nauk Społecznych (The Pontifical Academy of Social Sciences – PASS). Warto zaznaczyć, że nasza Uczelnia po raz pierwszy podjęła współpracę z Papieską Akademią Nauk Społecznych w organizacji tego typu wydarzenia.

Za przygotowanie konferencji ze strony UPJPII odpowiedzialni byli pracownicy Wydziału Filozoficznego, a razem członkowie zarządu MCBFS – ks. prof. Władysław

Zuziak (dyrektor MCBFS), dr Jakub Synowiec (wicedyrektor), dr Amadeusz Pala (sekretarz), z ramienia KK NSZZ „Solidarność” – Jarosław Wasilka, natomiast ze strony PASS – bp. Marcelo Sánchez Sorondo (kanclerz PASS). Wydarzenie było tłumaczone symultanicznie w trzech językach (angielskim, polskim i hiszpańskim) oraz transmitowane na żywo na portalu YouTube.

Pośród prelegentów i uczestników konferencji znaleźli się: bp Marcelo Sánchez Sorondo, abp Marek Jędraszewski (metropolita krakowski, Wielki Kanclerz UPJPII), Piotr Duda (przewodniczący NSZZ „Solidarność”), prof. Stefano Zamagni (przewodniczący PASS), prof. Rocco Buttiglione, ks. prof. Władysław Zuziak, prof. Jeffrey Sachs, prof. Joanna Mysona Byrska, prof. Zbigniew Krysiak, prof. Marek Rymusza, prof. Katarina Le Blanc, Jarosław Lange, prof. Marcin Zieleniecki, dr Paulina Bednarz-Łuczewska, prof. Gustavo Beliz, Gustavo Vera, Tadeusz Majchrowicz, Marco Bentivogli, Joaquín Pérez da Silva.

W trakcie konferencji podkreślano, że idea solidarności, która czterdzieści lat temu skonkretyzowała się w świadectwie polskich robotników i NSZZ „Solidarność”, nie straciła swojej aktualności. Otworzyła nowy rozdział dla ruchów robotniczych poprzez doprowadzenie do upadku ideologii marksistowskiej. Obecnie wymaga ona jednak pogłębienia i twórczego rozwoju z powodu przemian politycznych i gospodarczych, jakie miały miejsce w świecie od sierpnia 1980. Pogłębione i uwspółcześnione rozumienie idei solidarności, wyrażone w świetle katolickiej nauki społecznej, ma potencjał do rozwiązania kryzysów, z jakimi zmagają się ludzie pracy na całym świecie. Diagnoza tych kryzysów nie jest jeszcze zakończona – gdyż nowe formy pracy izolują coraz więcej pracowników, pozostawiając ich samych przed wolnym i często zmanipulowanym rynkiem.

Przepisy międzynarodowe w sprawie taryf celnych i handlu skutkują zglobalizowaniem kapitału i handlu, podczas gdy obrona praw pracowniczych pozostała jedynie na poziomie krajowym. W rezultacie wielki biznes może łatwo przesunąć miejsca pracy do krajów, które oferują niskie płace, niski poziom ochrony praw pracowniczych i brak poszanowania godności pracowników. Na istniejącą sytuację nakładają się również dodatkowe trudności związane z pan-

demią. Dlatego istnieje potrzeba umieszczenia wspólnoty robotników w centrum życia narodów, aby każdy pracownik był twórczym podmiotem własnej pracy.

W tym celu warto zuniwersalizować polskie doświadczenie solidarności i ożywić jej ducha, ale już nie w wymiarze lokalnym, narodowym, lecz globalnym, aby powszechnie dostrzegano godność pracy człowieka, a wszyscy uczestnicy życia gospodarczego byli objęci sprawiedliwym prawem i mogli liczyć na uczciwe wynagrodzenie.

Część prelegentów zwróciła uwagę na to, że powstanie i rozwój „Solidarności” w Polsce były możliwe dzięki silnym inspiracjom chrześcijańskim i katolickiej nauce społecznej. Ta myśl jest obecna także i dzisiaj, bowiem Magisterium Kościoła odpowiada na wyzwania współczesności. Dlatego warto nawiązywać choćby do encykliki papieża Franciszka *Fratelli tutti*, który w ostatnich latach był i jest głównym orędownikiem osób biednych, marginalizowanych i wykluczonych.

Nawiązując jeszcze do roli chrześcijaństwa w kształtowaniu się polskiego doświadczenia solidarności, podczas konferencji przypomniano, jak ważną rolę dla ludzi pracy odgrywała Eucharystia, która jest źródłem życia chrześcijańskiego. Eucharystyczne doświadczenie komunii miało

wpływ na polskie doświadczenie solidarności, na budowę wspólnoty i braterstwa między robotnikami, a następnie między członkami różnych grup społecznych i zawodowych. Była to wspólnota ponad podziałami i ponad partykularnymi interesami jednostek.

Z kolei wśród bogactwa inspiracji zawartych w katolickiej nauce społecznej wskazywano na harmonizującą z ideą solidarności koncepcję nowej ekonomii (Ekonomii Franciszka) i potrzebę nowego ruchu pracowniczo-związkowego. Omówiono także wyzwania związane ze światową ekonomią w dobie pandemii.

Obrady zostały zwieńczone „okrągłym stołem” pomiędzy przedstawicielami związków zawodowych, ruchów społecznych, ludzi nauki i Kościoła. Stanowiło to przykład tego, w jaki sposób MCBFS chce upowszechniać ideę i dziedzictwo „Solidarności” – stając się płaszczyzną twórczego spotkania osób otwartych na dialog.

Międzynarodowe Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności (MCBFS) to założona w 2018 roku jednostka naukowa Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Camino de Santiago – droga spotkania – XII Międzynarodowa Konferencja Naukowa (10–11 IX 2021)

tekst, zdjęcia: Franciszek Mróz – Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji

W dniach 10–11 września 2021 r. w Auli im. Wincentego Danka Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz w auli Uniwersytetu Papieskiego Jana

Pawła II w Krakowie odbyła się XII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Camino de Santiago – droga spotkania*.

Organizatorami konferencji były instytucje: Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Patronat honorowy nad konferencją objęli ambasador Królestwa Hiszpanii w Polsce – Francisco Javier Sanabria Valderrama oraz biskup Krzysztof Zadarko – przewodniczący Rady ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek Konferencji Episkopatu Polski. Konferencja uzyskała rekomendację Komisji Rady Konsultacyjnej Nauki w ramach projektu Urzędu Miasta Krakowa pt. „Krakowskie Konferencje Naukowe”. Partnerzy konferencji to: Fundacja „PRO FUTURO THEOLOGIAE”, Parlament Jakubowy, Bractwo św. Jakuba w Więclawicach Starych oraz Bractwo św. Jakuba w Toruniu.

Konferencja była kolejnym – już 12. spotkaniem, poświęconym problematyce genezy i funkcjonowania Drogi św. Jakuba, duchowości szlaku oraz kultu Jakuba Starszego Apostoła w Polsce i na świecie. Szlak pielgrzymkowy do Santiago de Compostela rozwija się bardzo dynamicznie w naszym kraju. Sieć polskich odcinków *Camino de Santiago* wynosi obecnie już ponad 7 tys. km. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych konferencji, spotkanie było także okazją do wymiany doświadczeń oraz dyskusji na temat funkcjonowania oznakowanych odcinków Szlaku Jakubowego w Polsce.

Głównym celem konferencji była szeroka refleksja naukowa nad problematyką duchowości pielgrzymiej, kultu św. Jakuba Apostoła i jego przejawów w Europie, a także nad społeczno-kulturowymi, historycznymi i geograficznymi uwarunkowaniami rozwoju Drogi św. Jakuba na świecie. W odniesieniu do tematu konferencji (*Camino de Santiago – droga spotkania*) – jednym z głównych celów konferencji było odkrywanie fenomenu *Camino* przez pryzmat

idei spotkania osób, kultur, tradycji i duchowości, ale także spotkania z własną słabością, wiarą i Bogiem. Komitetowi Naukowemu Konferencji przewodniczył ks. prof. dr hab. Piotr Roszak.

Konferencja miała charakter hybrydowy, przy czym zdecydowana większość uczestników uczestniczyła w niej stacjonarnie. Link do transmisji on-line został zamieszczony na stronie internetowej konferencji.

W konferencji udział wzięło ponad 100 osób, w tym Ambasador Królestwa Hiszpanii w Polsce Francisco Javier Sanabria Valderrama oraz Fernando Martínez-Vara de Rey de Irezábal – dyrektor Instytutu Cervantesa w Krakowie, a także w formie on-line przedstawiciele świata nauki i członkowie Stowarzyszeń *Camino de Santiago* z Włoch, Słowacji i Czech.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się także obrady Parlamentu Jakubowego – sesja poświęcona szansom i bilansowi tego, co udało się zrealizować w Polsce, w kościołach stacyjnych, w trakcie trwającego Roku Świętego Compostelańskiego.

Organizatorów konferencji cieszy sukces organizacyjny i naukowy konferencji – rekordowa liczba uczestników oraz wysoki poziom merytoryczny referatów. Podczas konferencji ogłoszonych zostało 20 referatów (w tym 2 referaty w formie on-line). Ogromnie cenny okazał się także panel dyskusyjny pt. *Święty Rok Compostelański w Polsce*, w którym uczestniczyli duszpasterze kościołów stacyjnych Świętego Roku Compostelańskiego w Polsce.

Niemal połowa referatów ogłoszonych podczas konferencji została opublikowana w monografii pt. *Camino Polaco. Teologia – sztuka – historia – teraźniejszość*, t. 5 pod redakcją Piotra Roszaka, Franciszka Mroza i Waldemara Rozynkowskiego wydanej przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Prorocze wyzwania pontyfikatu Franciszka – Konferencja Stowarzyszenia Homiletów Polskich

Katedra Homiletyki, Katedra Komunikacji Religijnej Wydziału Teologicznego UPJPII wraz z Instytutem Nauk Teologicznych UŚ i Katedrą Homiletyki KUL wraz ze Stowarzyszeniem Homiletów Polskich zorganizowały konferencję naukową zatytułowaną: *Prorocze wyzwania pontyfikatu Franciszka*. Odbyła się ona we Wrocławiu w dniach 26–28 września 2021. Wśród poruszanych tematów znalazły się m.in. refleksje nad inspiracjami pontyfikatu Franciszka dla posługi słowa, nad profetycznym wymiarem posługi Ojca Świętego. Prelegenci zastanawiali się także m.in. nad wpływem pandemii Covid-19 na przepowiadanie słowa Bożego, nad rolą osób świeckich oraz konsekrowanych w przepowiadaniu.

Pośród piętnastu osób, które głosiły referaty, aż osiem osób reprezentowało naszą uczelnię: dwóch pracowników i sześciu doktorów wypromowanych na UPJPII. Ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński wygłosił referat pt. *Inspiracje pontyfikatu Franciszka dla posługi słowa*. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na elementy inspirujące papieża Franciszka do przepowiadania. Oprócz tych wynikających z pragnienia głoszenia Ewangelii prelegent wskazał także te związane z doświadczeniem, jakie obecny papież wyniósł z pracy w Argentynie, oraz z pragnieniami misyjnymi,

jakie zawsze mu towarzyszyły. Ks. dr hab. Witold Ostafiński podjął temat: *Atrakcyjny Bóg. O potrzebie „mysterium fascinosum” na ambonie*. Absolwenci Wydziału Teologicznego wygłosili następujące referaty: *Metamorfoza czy transformacja doktryny Kościoła w nauczaniu Franciszka?* (s. dr Tomasz Krzesik); *Amplifikacja wezwania do nawrócenia w wypowiedziach papieża Franciszka* (o. dr Sebastian Wiśniewski OMI); *Przepowiadanie ekologiczne na kanwie wypowiedzi papieża Franciszka* (o. dr Stanisław Kyc OSB); *Posługa katechety (-isty) w przepowiadaniu słowa Bożego i działalności ewangelizacyjnej Kościoła* (ks. dr Paweł Gabara); *Aktualność charyzmatu franciszkańskiego w przepowiadaniu papieża Franciszka* (o. dr Egidiusz Włodarczyk OFM); *Dialog Pana ze swoim ludem. Przepowiadanie Słowa Bożego i duszpasterstwo w kluczu dialogu* (ks. dr Arkadiusz Cygański). Ponadto 27 września 2021 r. odbyło się walne zebranie Stowarzyszenia Homiletów Polskich, na którym ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński został ponownie wybrany na trzyletnią kadencję jako przewodniczący stowarzyszenia. Pełni tę funkcję już po raz trzeci od 2014 r. Również ponownie na skarbnika stowarzyszenia został wybrany pracownik WT UPJPII ks. dr hab. Witold Ostafiński.

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej *Muzyka liturgiczna wczoraj, dziś i jutro* – wierność tradycji, potrzeba odnowy

tekst: Dawid Rzepka

zdjęcia: Marek Pawełek

W dniach 22–23 listopada 2021 r. w ramach XVI Dni Muzyki Kościelnej w Archidiecezji Krakowskiej odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pod tytułem *Muzyka liturgiczna wczoraj, dziś i jutro – wierność tradycji, potrzeba odnowy*. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Muzyki Kościelnej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i odbyła się w *auli Fides* w Centrum św. Jana Pawła II na Białych Morzach. Wydarzenie było również transmitowane on-line na kanale YouTube JP2TV*.

Udział w pierwszym dniu konferencji wzięli liczni goście z kraju i zagranicy. Jako pierwszy wystąpił prof. Guido Milanese (Katolicki Uniwersytet Najświętszego Serca w Mediolanie) z referatem na temat *Rola języka łacińskiego w formowaniu się liturgii zachodniej*, w którym przedstawił zawiłe dzieje łaciny w kontekście rytu rzymskiego. Po nim głos zabrał prof.

Juan Pablo Rubio Sadia OSB reprezentujący Papieski Instytut Liturgiczny Świętego Anzelma w Rzymie oraz Uniwersytet św. Damazego w Madrycie, który w wystąpieniu pod tytułem *Pięć lekcji repertuaru gregoriańskiego dla współczesnego kompozytora muzyki liturgicznej* pokazał, że pomimo nigdy nie ustających przemian stylu muzycznego śpiew chorałowy pozostaje zawsze aktualnym odniesieniem dla muzyków kościelnych oraz niezbędnym elementem ich formacji. Po przerwie prof. Dominik Jurczak OP (Papieski Instytut Liturgiczny Świętego Anzelma i Papieski Uniwersytet Świętego Tomasza z Akwinu Angelicum w Rzymie) przedstawił złożony obraz problemów liturgicznych obecnego czasu w odczycie pod tytułem *Liturgiczna kakofonia? O wybranych problemach liturgii po Soborze Watykańskim II*. Jako kolejny prelegent wystąpił prof. P. Jordi-A. Piqué Collado OSB (Papieski In-

stytut Liturgiczny Świętego Anzelma w Rzymie) z głęboką teologiczną i estetyczną analizą czasu, ciszy, słowa i dźwięku w kontekście liturgicznym, zatytułowaną *Percepcja dźwięku w liturgii: tradycja/zmiany w czasach zmian. Między teologią, muzyką i liturgią*. W ostatniej części konferencji wybitny litewski kompozytor prof. Vytautas Miskinis (Akademia Muzyczna w Wilnie) wygłosił referat pod tytułem *Muzyczny dialog współczesności z tradycją na przykładzie muzyki chóralnej Vytautasa Miskinisa*, wzbudzając ożywioną dyskusję dzięki zaprezentowaniu różnorodnych wariantów stylistycznych swojej muzyki religijnej. Spotkanie zakończyło się bardzo osobistym i inspirującym wystąpieniem prof. Marty Kierskiej-Witczak (Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu) zatytułowanym *Wezwani. Chrześcijańscy muzycy wobec zmian kulturowych*.

Pierwszy dzień konferencji został zwieńczony uroczystą mszą św. w sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie na Białych Morzach pod przewodnictwem ks. kard. Stanisława Dziwisza. Podczas mszy śpiewały złączone chóry „Pueri Cantores” z Krakowa, które dziękowały za 30 lat istnienia Federacji w Polsce. Po mszy św. wysłuchaliśmy koncertu młodzieżowego chóru z Zabrza „Resonans con tutti” pod dyrekcją Waldemara Gałązki.

23 listopada 2021 r. odbył się Panel Młodych Naukowców, pierwsze takie wydarzenie w ramach konferencji organizowanych przez Instytut Muzyki Kościelnej. Panel rozpoczął ks. Mateusz Ziemiński (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie i Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy), występując z referatem *Muzyka liturgiczna w dobie antykultury. Ujęcie na podstawie teologii Josepha kard. Ratzingera*. Kolejnym prelegentem był Krzysztof Dobosz z Uniwersytetu Jagiellońskiego, który przedstawił refleksje na temat stosunku tekstów liturgicznych do śpiewów wykonywanych podczas liturgii w referacie pod tytułem *Tekst jako podstawowy nośnik katolickiej tradycji liturgicznej w muzyce. Spojrzenie historyka*. Następnie Damian Skowroński (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina) wygłosił odczyt

na temat *Rola akompaniamentu liturgicznego w polskim Kościele katolickim – retrospektywa i perspektywa*, dając początek żywej wymianie poglądów między uczestnikami konferencji. Po przerwie Katarzyna Danilewicz, reprezentująca Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, przedstawiła referat pod tytułem *Tradycja sprawowania obrzędu Mandatum w Katedrze Wawelskiej w XV w.*, a następnie zostały wygłoszone dwie prelekcje poświęcone śpiewowi gregoriańskiemu – *Chorałowe ordinarium w nowej odsłonie – przykłady wykorzystania gregoriańskich melodii Ordinarium Missae w liturgicznych kompozycjach XX i XXI w.* (ks. Szymon Bajon z Akademii Muzycznej im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu) oraz *Warianty melodyczne introitu Quasi modo w rękopisie F22-106 WBANL* (Paweł Kasprzyk). W ostatniej części konferencji Krzysztof Musiał (Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi oraz Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie) w odczycie pod tytułem *Marcel Dupré (1886–1971) – kompozytor w służbie liturgii. Refleksja z okazji 50. rocznicy śmierci* przybliżył słuchaczom postać tego wybitnego francuskiego organisty, a następnie Łukasz Mandola (Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu) opisał zjawisko kontrafaktury w muzyce liturgicznej (*Kontrafaktura. Znaczenie, rola, praktyka*). Konferencja została zamknięta wystąpieniem ks. Grzegorza Lenarta (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) na temat *Przyszłość śpiewu liturgicznego wobec nowego ratio studiorum kandydatów do kapłaństwa*.

Dwa dni inspirujących spotkań i emocjonujących dyskusji zaowocowały wieloma ciekawymi refleksjami. Co więcej, wiele interesujących wymian zdań z braku czasu nie mogło być kontynuowanych, co pokazuje, że nadal istnieje wielka potrzeba refleksji o muzyce liturgicznej, której służyć będą kolejne konferencje organizowane przez Instytut Muzyki Kościelnej.

* Pierwszy dzień konferencji: <https://www.youtube.com/watch?v=6iQwXanuK0o>

Drugi dzień konferencji: https://www.youtube.com/watch?v=3HBcX_GEpxI

Na ścieżkach kultur azjatyckich i europejskich – konferencja magistrantów z WHiDH

tekst: Anna Wilkońska

Ogólnopolska konferencja naukowa *Na ścieżkach kultur azjatyckich i europejskich* przygotowana w całości przez magistrantów dr hab. Lucyny Rotter, prof. UPJPII odbyła się 28 czerwca 2021 r.

Założeniem konferencji było ukazanie różnic i podobieństw istniejących w Europie i w Azji. Prelegenci odpowiedzieli na pytanie: czy kultura i tradycja występująca na tych dwóch kontynentach jest skrajnie różna, czy przenika się ze sobą, tworząc nierozzerwalną więź.

Konferencja podzielona została na trzy panele: religijno-społeczny, artystyczno-kulturalny i historyczno-polityczny. Oprócz wystąpień studentów w każdym panelu był czas dla ekspertów z podanych dziedzin: dr Elżbiety Wnuk-Lisowskiej, dr Aliny Chechelskiej-Płoskonki i dr Rafała Opulskiego.

Pod czujnym okiem prof. Rotter studenci: Anna Wilkońska, Ewa Kantek, Agata Potwora, Ludmiła Dobija, Michał Michalski i Konrad Janik przygotowali całość wydarzenia.

IMONED – trzecie międzynarodowe spotkanie partnerów projektu

W dniach 9–10 listopada br. w Sali Obrad przy ulicy Kanoniczej 9 odbyło się trzecie międzynarodowe spotkanie partnerów projektu IMONED. Podczas dwudniowych obrad przedstawiciele uniwersytetów i organizacji edukacyjnych z czterech krajów europejskich omawiali m.in.: dalsze etapy współpracy, podział zadań, kwestie merytoryczne oraz zarządzanie projektem. Gospodarzem spotkania był Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie reprezentowany przez dr hab. Bożenę Majerek oraz mgr Justynę Janik.

O projekcie:

Konkretne wykorzystanie zaawansowanych innowacji w edukacji jest istotne, aby zachęcić do nauki. Odpowied-

nie i przemyślane włączenie skomputeryzowanych metod pracy do warsztatu nauczyciela otwiera drzwi nowatorskiemu nauczaniu, wspomaga kreatywne uczenie się i poprawia jego efekty. Jednak aby komputeryzacja przełożyła się na postępy w całym procesie dydaktycznym, muszą zostać spełnione pewne warunki. Projekt IMONED koncentruje się na aktualnych i przyszłych potrzebach pedagogów, odpowiadając m.in. na potrzebę wsparcia ich w zdalnym nauczaniu. Więcej o projekcie można przeczytać na stronie imoned.eu/pl/home-polski-2/

„Światło.Czuli” – charakterystyka projektu

Cykl powstał z myślą o tych, których nurtują pytania o świat uchwycony za pomocą migawki. Wielokrotnie zastanawiamy się, jak to jest patrzeć na świat przez obiektyw aparatu lub kamery... Zamknąć rzeczywistość w kadrach... To prawdziwa sztuka umieć dostrzegać to, co uwadze większości ludzi umyka. Czasami są to emocje, uczucia, czasem promień słońca muskający liście, jakiegoś przypadkowy układ barw, czasem roślina rosnąca wbrew logice na bruku. Różnie... Jednak istotne jest zawsze to, że skadrowana rzeczywistość musi o czymś opowiadać - na tym to polega. Opowiadanie świata, które podejmuje artysta, fotografik, filmowiec. Zrobić zdjęcie potrafi teraz każdy, a współczesna technika mocno to ułatwia, jednak opowiedzieć jednym zdjęciem historię - tu potrzebny jest artysta!

otretu otulane czułym światłem i cieniem. Klisze pamięci sprzed trzydziestu lat, które zostały ubrane w słowa. Nieodgadniona panteistyczna przestrzeń górskich szczytów. Podglądanie historii przez oko kamery telewizyjnej, ale i podglądanie kultur świata. To tylko niektóre z tematów „Światło.czułych” organizowanych przez Katedrę Krajobrazu i Dziedzictwa Kul-

turowego UPJPII w Krakowie. Zaproszeni goście podzielą się swoimi pasjami, opowiedzą o osiągnięciach i sukcesach, fascynacjach, które wciągają i zachęcają, by na świat wciąż patrzeć poprzez pryzmat obiektywu.

Czy patrząc przez niego, można spojrzeć dalej, niż sięga ludzki wzrok? Tak! Bo w doskonałej fotografii chodzi o głębię uczucia, nie o głębię ostrości.

„Światło.Czuli”

- Każdego 22 dnia miesiąca – październik-czerwiec 2021/2022!
- Zawsze na Bobrzyńskiego 10 w Krakowie!
- Zawsze z możliwością bezpłatnego wzięcia udziału na żywo!
- Zawsze dostępny streaming wydarzenia!
- Zawsze z wernisażem lub pokazem filmu!
- Gościem pierwszego odcinka *Jak zostałem przemysłowcem w Indiach* był Cezary Borowy.
- Prowadzącą Lucyna Rotter.
- Produkcja: Paweł Kaszuba
- Realizacja: Jarosław Raczak
- Kamery: Agata Ciechanowska, Justyna Żelichowska
- Współpraca:
- Paulina Brzostowska
- Ewa Kantek – opracowanie graficzne
- Anna Wilkońska
- Michał Michalski
- Michał Sowa
- Konrad Janik

Dostępny pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=Mv4Cel3hHJc>

Gościem drugiego odcinka programu „Tack, Kungsleden!”, 22 listopada 2021, był Tomasz Susuł.

Link do odcinka: <https://www.youtube.com/watch?v=JOVYXdOaSc>

„Po obu stronach kamery” to z kolei tytuł trzeciego odcinka cyklu „Światło.Czuli”, którego gośćmi byli Elżbieta i Andrzej Lisowscy.

Link do streamingu: <https://www.youtube.com/watch?v=e67tXHdXo2w>

Współpraca z V Liceum Ogólnokształcącym im. A. Witkowskiego w Krakowie

5 listopada 2021 r. ks. prof. dr hab. Michał Drożdż, dziekan Wydziału Nauk Społecznych, oraz dr Katarzyna Drąg, dyrektor Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej, podpisali umowę partnerską z V Liceum Ogólnokształcącym im. A. Witkowskiego w Krakowie, reprezentowanym przez dyr. Stanisława Pietrasa oraz Prezesa Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół V LO w Krakowie Piotra Czekaja.

„Umowa dotyczy współpracy w zakresie patronatu akademickiego uczelni nad kierunkowym procesem

edukacyjnym szkoły w obszarze mediów i komunikacji społecznej. Wyrażamy nadzieję, że to początek owocnej współpracy, która pozwoli rozwijać dziennikarskie, medialne i komunikacyjne kompetencje kolejnych pokoleń uczniów. V LO w tym roku świętuje jubileusz 150 lat istnienia. Liczymy, że współpraca z IDMiKS przyczyni się też do uświetnienia jubileuszowych obchodów. Cieszymy się z kolejnej inicjatywy w ramach współpracy akademickiej ze szkołami partnerskimi” – mówią podpisujący porozumienie.

IDMiKS zorganizował warsztaty medialne w Liceum Ogólnokształcącym w Trzebini

W ramach współpracy partnerskiej Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej z Liceum Ogólnokształcącym w Trzebini dnia 26 listopada 2021 r. w siedzibie szkoły odbyły się warsztaty medialno-filmowe, podczas których prezentowano zasady ruchu scenicznego, planu filmowego, kadrowania i etapów realizacji materiału dziennikarskiego. Przedstawiano także sprzęt: tricaster, kamery, oświetlenie. Warsztaty poprowadzili: ks. dr Paweł Kaszuba oraz red. Bernadeta Cich – pracownicy IDMiKS. Wzięli w nich udział uczniowie klas

dziennikarskich i pedagogicznych. Spotkanie z pewnością przysłużyło się rozwojowi ich kompetencji medialnych i komunikacyjnych.

Zaangażowanie we współpracę ze szkołami średnimi jest ważną częścią działalności IDMiKS. Współpraca z LO w Trzebini oraz innymi szkołami partnerskimi (jest ich 20) będzie kontynuowana w ramach wizyt studyjnych w siedzibie uniwersytetu, warsztatów w szkołach oraz zajęć on-line.

Ks. prof. dr hab. Grzegorz Hołub w Stanach Zjednoczonych, m.in. z wykładami na Uniwersytecie św. Tomasza w Houston (Teksas)

St. John Paul II Institute
Lecture Series

JPII'S
HERITAGE
IN
KRAKÓW

Virtual or In Person

NOVEMBER
15
2021

RSVP by November 14th to
sjpiiprograms@stthom.edu

📍 Jones Hall
University of St. Thomas
3910 Yoakum Blvd.

🧻 Masks strongly
recommended

📺 Session will be recorded

Fr. Grzegorz Holub : Professor of Philosophy
Pontifical University of JPII
Krakow, Poland

Grzegorz Holub is a Catholic priest of the Archdiocese of Kraków, Poland. In addition to his native tongue, Polish, he is fluent in English, Italian, and German. Currently, he is a Professor of Philosophy at the Department of Philosophy of the Pontifical University of John Paul II in Kraków. The primary focus of his work is on ethics, bioethics, the philosophy of the human person, and the philosophy of Karol Wojtyła. He has authored about 100 articles in Polish and in English and 2 books including his latest: "Understanding the Person: Essays on the Personhood of Karol Wojtyła" (2021.)

Co-Sponsored by the Polish Consulate of Houston | For more information, visit us at: sjpi2institute.com

W dniach 8-24 listopada 2021 r. ks. prof. Grzegorz Hołub wygłosił wykłady dla studentów studiów magisterskich dotyczące myśli Karola Wojtyły/Jana Pawła II na kanwie nowego tłumaczenia książki Karola Wojtyły *Osoba i czyn (Person and Act)*. Wygłosił także wykład dla profesorów Wydziału Filozoficznego *Philosophical Anthropology and Ethics in the Thought of Karol Wojtyła*. Wziął także udział w konferencji American Catholic Philosophical Association w St Louis; gdzie wystąpił z referatem *Struggling with the Reality of the Person and Its Interpretation. On the Method of Karol Wojtyła's Philosophy*. Ks. prof. G. Hołub uczestniczył także w spotkaniach z grupami Polonii amerykańskiej w Houston.

Pandemia „zbiera żniwo” nie tylko w postaci liczebności zachorowań i zgonów. Alkoholizm jako problem społeczny

tekst: Maria Lusina

Rok 2021 spowodował zmianę nawyków polskiego społeczeństwa, zarówno młodzieży, dzieci, jak i dorosłych. Zmieniły się nawet zainteresowania populacji. To, co poruszyło cały świat oraz doprowadziło do niekorzystnych zmian, to z pewnością pandemia. Jej skutkiem była izolacja międzyludzka. Czynnikiem ten przyczynił się do znacznego wzrostu nadmiernego spożywania napojów alkoholowych, które mają destrukcyjny wpływ na jednostkę. Statystyki pokazują, iż w 2020 r. około 84 proc. dzieci w wieku 15-16 lat i 96 proc. młodzieży w wieku 17-18 lat przynajmniej raz w życiu piło alkohol. Średnia spożycia alkoholu w Polsce jest wyższa niż średnia europejska – według danych WHO w Polsce. Z ekspertyzy sporządzonej przez Instytut Psychiatrii i Neurologii wynika, że średnie spożycie alkoholu na jednego mieszkańca w Polsce

wynosi 9,4 litra, natomiast w Warszawie jest wyższe od przeciętnego o 50 proc. i wynosi średnio 13,3 litra. Do ww. grupy środków psychoaktywnych należy także dołączyć dopalacze oraz wszelkiego rodzaju narkotyki. Wszystkie te niekorzystne zjawiska społeczne wywołały zmiany w psychice ludzkiej. Istotnym staje się pomoc zaburzonej jednostkom pod kątem społecznym oraz medycznym. Należałoby zwiększyć opiekę w szkołach poprzez pomoc terapeutów, psychologów, pedagogów, rewalidatorów oraz nauczycieli doradztwa zawodowego. Dodatkowo powinna być zwiększona liczba godzin diagnostyki w poradniach psychologiczno-zawodowych oraz pomoc poradni psychologicznych. Z medycznego punktu widzenia natomiast istotnym byłoby zwiększenie oddziałów psychologicznych i psychiatrycznych szczególnie w szpitalach dzie-

cięcych. Jest to uwiarygodnione na podstawie statystyk. O 40 proc. zwiększyła się liczba prób samobójczych podejmowanych w Polsce między 2013 a 2020 r. Około 12 tys. osób podjęło próby samobójcze w 2020 r., podczas gdy w 2013 r. 8 575 osób.

Innym aspektem działalności na rzecz potrzebujących staje się rehabilitacja poprzez zwiększenie aktywno-

ści fizycznej, umożliwiana dzięki działalności ośrodków sportowych. Byłoby to kluczowym czynnikiem w procesie regeneracji jednostki. Przytoczone rozwiązania przyczyniłyby się do przywrócenia normalności w ludzkiej egzystencji.

Koło Naukowe Turystyki UPJPII

tekst: Anna Wilkońska

Koło Naukowe Turystyki UPJPII zarządzane przez Michała Michalskiego i Annę Wilkońską rozpoczęło nowy rok akademicki szeregiem nowych działań. Prezes koła, który jest równocześnie przewodnikiem po katedrze na Wawelu, zorganizował jej zwiedzenie. Wydarzenie to dedykowane było dla wszystkich członków koła naukowego.

W roku akademickim 2021/2022 rozpoczęliśmy cykl spotkań z podróżnikami i innymi osobami związanymi z szeroko rozumianym pojęciem turystyki. Pierwszym gościem była dr Elżbieta Lisowska. Informację o kolejnych spotkaniach znaleźć można na platformie FB koła naukowego turystyki UPJPII Flamenco.

Koło Naukowe Turystyki UPJPII zaprasza na:

Spotkanie z dr Elżbietą Lisowską
wtorek 30.11.2021r.
godz. 17.00
ul. Bernardyńska 3, sala 208

Tak trudno się rozstać

O Graduacji 2021 w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej pisaliśmy już w poprzednim numerze czasopisma „Vita Academica”, ale że wspomnienia pozostają wciąż żywe, dzielimy się jeszcze raz refleksją z tego wydarzenia – oczyma absolwentki

tekst: Monika Sochacka, absolwentka IDiKS

Graduacja to niezwykle ważne i emocjonujące wydarzenie w życiu każdego studenta. Pojawia się myśl, że 5-letni okres studiów powoli dobiega końca. Coś, co znaliśmy, kończy się, a coś nowego się zaczyna. Tego dnia właśnie tak było...

26 czerwca 2021 r. Niebo pokryte chmurami, jakby zapowiadało coś niezwykłego. Godz. 10.00. Grupa studentów ubrana w tradycyjne togi i birety stoi przed Centrum Jana Pawła II w Łagiewnikach. Część z nich zestresowana, a część z szerokim uśmiechem na twarzy. Robią sobie zdjęcia i pokazują prace magisterskie. Czekają na mszę św., która rozpocznie całą uroczystość.

Słysząc głos p. mgr Jolanty Kogut, koordynatorki wydarzenia. Studenci zbierają się w szeregach i pewnym krokiem wchodzą do sanktuarium Jana Pawła II. Mszę św. prowadzi Ksiądz Rektor prof. dr hab. Robert Tyrała. Mówi do studentów ciepłym głosem i motywuje ich do dalszej drogi ku zawodowej przyszłości. Po wysłuchaniu jego słów studenci przechodzą do sąsiedniego budynku na drugą część uroczystości.

„Przyszłość zaczyna się dziś” – tym hasłem zostają przywitani wszyscy goście. Prowadzący uroczystości otwierają drugą część graduacji. Do studentów swoje słowa pełne dumy z wychowanków kierują: dyrektor Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej dr Ka-

tarzyna Drąg oraz dziekan Wydziału Nauk Społecznych ks. prof. dr hab. Michał Drożdż.

Duma podczas odbierania dyplomu z rąk promotora jest niemożliwa do zmierzenia. Ten uśmiech i słowa pochwały dla każdego studenta. Z niecierpliwością każdy czeka na wywołanie swojego imienia i nazwiska. Później wchodzi po schodach na scenę i odbiera zasłużone gratulacje. Ustawia się do zdjęcia i jeszcze raz spogląda na twarze swoich kolegów z seminarium magisterskiego.

Całej atmosferze towarzyszą występy artystyczne studentów ostatniego roku dziennikarstwa i komunikacji społecznej. Piękne występy wokalne oraz zachwycający koncert akordeonowy zespołu Crazy Accordion Trio. Dodatkowo o melancholijny nastrój zadbał twórca specjalnego przygotowanego przez studentów filmu, ukazującego ich przeżycia i przyjaźnie, wydarzenia ostatnich pięciu lat. Łzy napływały do oczu, a czasami słychać było głośny śmiech. Zaduma i tęsknota łączyły się ze sobą.

Kluczowym momentem to rzut biretem wprost do nieba! Studenci zbierają się pośrodku. Mocno trzymają w dłoniach swoje birety. Fotograf ustawia dobry kadr i... TERAZ! Birety zostały wypuszczone w powietrze z okrzykiem!

Na sam koniec nie zabrakło oczywiście podziękowań dla promotorów. Słów pełnych otuchy, które zostaną w sercu każdego studenta. Mnóstwo zdjęć, by wspomnienia zostały uwiecznione. Przeglądanie biuletynu graduacyjnego i wpisywanie się na pamiątkę. Każdy z nas wie, że na zawsze pozostaniemy #połączeni przez papieski!

Po chwili hol coraz bardziej pustoszeje... Studentów jest coraz mniej. Każdy wraca do siebie lub idzie świętować uroczyste zakończenie studiów. Wracam także i ja. Zdejmuję togę, odkładam ją na miejsce i ze słowami Jana Pawła II w głowie: „Wymagajcie od siebie, choćby inni od was nie wymagali” ruszam ku przyszłości. Już nie jako studentka, ale jako absolwentka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Malaga Praktyki w Tribeka training lab – Malaga, Hiszpania 2021/2022

tekst: Kinga Wajda WNS IDIKS UPJPII

Cześć! Hola!

Mam na imię Kinga i jestem absolwentką Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Korzystając z możliwości, jaką daje program Erasmus+, wzięłam udział w praktykach zagranicznych. Moim celem podróży była Hiszpania, a dokładniej Malaga.

Malaga to piękne miasto położone na południu kraju, w regionie Andaluzja. Posiada zarówno morze, jak i góry, wspaniałą śródziemnomorską kuchnię, wieloletnie zwyczaję, zabytki i ciekawą kulturę, głównie łączącą się z tradycyjnym śpiewem i tańcem flamenco.

Swoją praktykę odbyłam w międzynarodowej firmie pośredniczącej pomiędzy uczniami, głównie z liceum i technikum, a zakładami, w których odbywają praktyki. Do moich zadań należało prowadzenie spotkań z uczniami, towarzyszenie im podczas rozmowy w miejscu pracy, oprowadzanie po historycznym centrum miasta, prowadzenie dokumentacji, a także, co mocno związane z moim kierunkiem studiów, pisanie artykułów i zajmowanie się mediami społecznościowymi firmy. Dzięki praktyce i wspianemu zespołowi zdobyłam nowe doświadczenie i wzbogaciłam swoje umiejętności.

Oprócz samego doświadczenia, które mogłam osiągnąć w pracy, poznałam także kulturę tego miejsca i nowych ludzi, tych pochodzących z Malagi, ale również z innych krajów. Dzięki temu nawiązałam wiele nowych znajomości, które, mam nadzieję, pozostaną ze mną na lata.

Malaga jest miastem, z którego łatwo podróżować do innych, powszechnie znanych miejsc w Hiszpanii. Dzięki wyjazdowi miałam okazję zobaczyć wiele miejscowości,

o odwiedzeniu których zawsze marzyłam! Zwiedziłam między innymi Seville, Kordobę, czy Granadę.

To nie był mój pierwszy wyjazd z programu Erasmus+, również nie pierwszy mój pobyt w Maladze. Mogę powiedzieć, że każda z tych podróży była inna, na swój sposób wyjątkowa. Tak samo było i tym razem. Poznałam wielu nowych ludzi, ich kulturę, zwiedziłam popularne miejsca, rozwinęłam swoje zdolności językowe i... skorzystałam z pięknej pogody. Każdemu serdecznie polecam, by zdecydował się na wyjazd z programu Erasmus+, gdyż taka przygoda i wspomnienia, które po niej pozostają, są najlepszymi doświadczeniami w życiu.

Wizyta w University of Presov na Słowacji w ramach stypendium Erasmus+ Staff Mobility for Teaching w r.a. 2021/2022

tekst: ks. prof. Bogdan Zbroja, Wydział Teologiczny UPJPII

W dniach od 27 do 30 września 2021 r. w ramach programu Erasmus+ prowadziłem zajęcia dydaktyczne dla studentów Pravoslávnej bohoslaveckej fakulty Uniwersytetu Preszowskiego w Preszowie/ University of Presov, (Słowacja), który jest od wielu już lat zagranicznym partnerem naukowym naszego Uniwersytetu. W realizacji tego wydarzenia wielką

rolę odegrał doc. PhDr. Maroš Šip, PhD, prodziekan wydziału.

W wyniku korespondencji między naszymi koordynatorami programu Erasmus+ p. mgr Urszulą Kubiczek (UPJPII) oraz p. mgr Ludmilą Adamovą (PU) uzgodnione zostały terminy oraz tematyka prowadzonych zajęć, których łączny czas wyniósł osiem godzin. Studenci obecni na spotkaniach

wysłuchali wykładów obejmujących zagadnienia związane najpierw z problemem epidemii i jej negatywnego wpływu na kontakty interpersonalne w teologii i pracy socjalnej. W wyniku dyskusji zauważono, że szczególną rolę czynnika łączącego jednostki i społeczności pełni Internet i jego powszechny zasięg. Dzięki bowiem komunikacji wideo oraz kontaktom społecznościowym można pomagać potrzebującym i prowadzić z nimi aktywizujący dialog. Nie zapomniano także o tematyce religijnej, jak np. czytanie Biblii i jej komentowanie oraz wspólne modlitwy, których bez komunikacji internetowej w dobie pandemii przeprowadzić nie było można. Ciekawą była także dyskusja dotycząca sztuki religijnej – słynne obrazy, mozaiki oraz zdjęcia miejsc świętych (Izrael, Liban, Jordania czy Egipt), które mogą stanowić doskonały materiał do prowadzenia spotkań on-line z osobami samotnymi, w celu dawania im poczucia „potrzebności” dla społeczeństwa oraz uwrażliwienia na wymiar duchowy i religijny.

Udział w programie Erasmus+ dał mi kolejną możliwość wzajemnego ubogacenia naszych uniwersytetów i wydziałów. Wymiana doświadczeń oraz sposoby rozwiązywania problemów epidemicznych w różnych ośrodkach naukowych z pewnością przyczynią się do kolejnych spotkań naszych wydziałów w następnych latach programu umiędzynarodowienia nauki polskiej i słowackiej w ramach teologii, antropologii i pracy socjalnej.

Ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak wybrany przez KRASP do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego na kadencję 2022–2025

Jak poinformowała Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Zgromadzenie Plenarne KRASP dokonało wyboru członków Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego na kadencję 2022–2025.

Wybory miały miejsce 22 października 2021 r. na Uniwersytecie Morskim w Gdyni, który był gospodarzem ostatniego Posiedzenia Prezydium i Zgromadzenia Plenarnego KRASP, a odbywały się w dniach 21–23 października br.

Członkowie Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich wybrali 12 przedstawicieli:

prof. dr hab. Tomasz Bączek

prof. dr hab. Krzysztof Diks
 prof. dr hab. Stanisław Kistryn
 prof. dr hab. Agnieszka Merkisiz-Guranowska
 prof. dr hab. Tomasz Miczka
 dr hab. Marcin Pałys, prof. ucz.
 prof. dr hab. Alicja Przyłuska-Fischer
 prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
 prof. dr hab. Marek Stefan Szyndel
 prof. dr hab. Jan Władysław Wiktor
 prof. dr hab. Jacek Wiktoś
ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak (UPJPII)

Przewodniczącym Stowarzyszenia Homiletów Polskich ponownie ks. prof. Henryk Sławiński

Podczas ostatniego walnego zebrania Stowarzyszenia Homiletów Polskich ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński został ponownie wybrany na trzyletnią kadencję jako przewodniczący Stowarzyszenia. Pełnić będzie tę funkcję już po raz trzeci (od 2014 r.).

Ponownie na skarbnika stowarzyszenia został wybrany pracownik naukowy Wydziału Teologicznego UPJPII ks. dr hab. Witold Ostafiński. Wybory odbyły się we Wrocławiu, podczas konferencji naukowej poświęconej proroczym wyzwaniom pontyfikatu Franciszka.

Prof. dr hab. Wiesław Delimat został uhonorowany Nagrodą Miasta Krakowa 2021 w dziedzinie „Kultura i sztuka”

tekst: Miejska Platforma Internetowa „Magiczny Kraków”

Nagrody Miasta Krakowa, które mają kilkunastoletnią tradycję, pozwalają wyróżnić osoby, których działania przekładają się na znaczenie i rozwój miasta w dziedzinach kultury, sztuki, nauki, techniki, a także sportu.

„Wszyscy mamy świadomość znaczenia, roli i siły krakowskiej kultury. W naszym mieście wielowiekowe bezcenne dziedzictwo łączy się ze sztuką w różnych odsłonach. Kraków to przestrzeń prezentowania kultury i sztuki oraz dom dla jej twórców. To jednocześnie miasto, w którym ważna jest nauka i osiągnięcia na tym polu umożliwiające stały rozwój. Zarówno osoby związane ze sztuką, jak też nauką i sportem, i mające w tych obszarach liczne osiągnięcia, honorujemy w ramach przyznawanych corocznie Nagród Miasta Krakowa. Serdecznie gratuluję wszystkim laureatom i kibicuję ich dalszym działaniom. Dziękuję także Mecenasom Krakowa – taka postawa i zaangażowanie w kreowanie i promowanie krakowskiej kultury w połączeniu z działaniami miasta, artystów i twórców oraz nieodłączną troską o dziedzictwo pozwalają Krakowowi szczerze się tytułem polskiej stolicy kultury” – mówi Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa.

Historia nagradzania ludzi szczególnie zasłużonych dla miasta ma w Krakowie wielowiekową tradycję. Pierwszym

znanym z nazwiska laureatem nagrody był Mikołaj Jaskier, którego w 1535 r. uhonorowano za kodyfikację prawa miejskiego. Obecnie Nagrody Miasta Krakowa przyznawane są za osiągnięcia dwóch lat poprzedzających rok ubiegania się o ten zaszczyt lub za całokształt dokonań. Wyróżnienia otrzymują także autorzy najlepszych prac doktorskich i dyplomowych obronionych w danym roku na krakowskich uczelniach.

Prezydent miasta każdego roku powołuje komisję złożoną w większości z profesorów szkół wyższych, która po analizie wniosków przyznaje nagrody w trzech dziedzinach: „Kultura i sztuka”, „Nauka i technika” oraz „Sport”. Kandydatów proponują instytucje artystyczne, uczelnie, instytuty naukowo-badawcze, towarzystwa i związki twórcze, a także inne organizacje. Po zapoznaniu się z ustaleniami komisji ostateczną decyzję o przyznaniu wyróżnienia podejmuje prezydent miasta.

Nagrody Miasta Krakowa stanowią najwyższy wyraz uznania dla dokonań laureatów. Ich pasja i praca sprawiają, że Kraków jest postrzegany w Polsce i na świecie jako miejsce o niezwykłym potencjale twórczym – jako miasto nowoczesne, otwarte na nowatorskie myśli oraz działania zarówno artystyczne, jak i naukowe.

Wiesław Delimat organista i dyrygent, profesor sztuk muzycznych, wiceprezydent Polskiej Federacji *Pueri Cantores*. Od roku 1986 jest organistą kościoła św. Marka

w Krakowie. Jako organista, kameralista oraz dyrygent koncertował w większości krajów Europy, a także w USA, Chinach, Izraelu i Japonii. Występował z wieloma renomowanymi zespołami orkiestrowymi oraz chóralnymi. W latach 1994–1999 był dyrygentem *Krakowskiego Chóru Akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego*. W roku 2000 powołał do istnienia chór kameralny *Kantorei Sankt Barbara* oraz orkiestrę *L'Estate Armonico*, z którymi wystąpił w wielu krajach Europy i Azji. Jest dyrektorem artystycznym chórów *Pueri Cantores Cracovienses* i *Pro Musica Mundi*. Z wymienionymi zespołami, a także z chórem *Europa Chor Akademie*, złożonym ze śpiewaków większości krajów europejskich i działającym w Niemczech, nagrał kilkadziesiąt płyt z muzyką różnych epok i stylów. Ponadto zdobył wiele nagród i wyróżnień konkursowych. Był jurorem licznych festiwali i konkursów chóralnych w Polsce i za granicą.

Wiesław Delimat jest pracownikiem Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, gdzie pełni funkcję kierownika Katedry Muzyki Kościelnej. Ponadto jest dyrektorem Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. ks. kard. F. Macharskiego w Krakowie. Za swoją działalność pedagogiczną, artystyczną oraz organizacyjną został wyróżniony wieloma odznaczeniami kościelnymi i państwowymi. Najcenniejszym z nich jest Order św. Sylwestra, nadany przez Papieża Benedykta XVI.

Ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII i ks. dr hab. Leon Szot, prof. UPJPII wyróżnieni nagrodą Feniks 2021

Ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII z Katedry Katolickiej Nauki Społecznej WNS UPJPII, prorektor ds. polityki kadrowej i promocji, oraz ks. dr hab. Leon Szot, prof. UPJPII z Katedry Socjologii Problemów Społecznych WNS UPJPII, zostali wyróżnieni nagrodą Feniks 2021 w kategorii *Kościół wobec współczesności*.

Wyróżnienie Stowarzyszenia Wydawców Katolickich Feniks 2021 wręczono w kategorii *Kościół wobec współczesności* za publikację *Dignity in Suffering. Closeness in Dying. Love in Mourning. Interdisciplinary Study*. Auto-

rzy: Christopher Ciccarino, Mirosław Kalinowski, Krzysztof Konstanty Masłowski, Leon Szot, Antoni Świerczek, Diane Traflet.

„To interdyscyplinarne studium istotnych społecznie i etycznie problemów dotyczących godności w cierpieniu, bliskości w umieraniu i miłości w żałobie. Zagadnienia rozpatrywane na kilku płaszczyznach, z punktu widzenia kilku dyscyplin teologicznych” – napisano w uzasadnieniu wyróżnienia.

Publikację wydało Towarzystwo Naukowe KUL.

Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII oraz dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, prorektor uczelni uhonorowani „Aniołami Interwencji Kryzysowej”

Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII oraz dr hab. Małgorzata Duda, prorektor ds. studenckich i dydaktyki, profesor w Katedrze Katolickiej Nauki Społecznej na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII zostali uhonorowani *Aniołem Interwencji Kryzysowej* przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach za „wielkie zaangażowanie i pomoc w budowaniu interwencji kryzysowej w powiecie myślenickim”.

Wyróżnienia wręczone zostały podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. *Na ratunek całą dobę*. In-

spiracje i wyzwania interwencji kryzysowej na przykładzie OIKiP w Myślenicach, która odbyła się 4 listopada 2021 r.

Dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII *Aniołem Interwencji Kryzysowej* została wyróżniona po raz drugi (po raz pierwszy w 2016 r.).

Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach jest jednostką organizacyjną powiatu myślenickiego. Działający od grudnia 2012 r., udziela pomocy i wsparcia mieszkańcom powiatu w podejmowaniu i rozwiązywaniu trudnych sytuacji ży-

ciowych. Pomaga osobom doznającym przemocy, przechodzącym różnego rodzaju kryzysy. Zajmuje się szeroko pojętym przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Funkcjonuje całodobowo. Za swoją

działalność ośrodek otrzymał szereg nagród i wyróżnień. Ośrodek honoruje *Aniołem Interwencji Kryzysowej* za szczególne zasługi, współpracę i przyczynianie się do rozwoju placówki.

O. prof. Jarosław Kupczak powołany do Rady Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”

Podczas 390. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski obradujący w Częstochowie biskupi powołali Ojca Profesora Jarosława Kupczaka na członka Rady Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” ósmej kadencji (2021–2024).

O. prof. dr hab. Jarosław Kupczak jest teologiem, kierownikiem Katedry Antropologii Teologicznej na Wydziale Teologicznym, dyrektorem Ośrodka Badań nad Myślą Jana Pawła II UPJPII, popularyzatorem myśli św. Jana Pawła II.

Jest także wykładowcą papieskich uczelni – św. Tomasza i Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie.

Dnia 20 września br. odbyło się pod przewodnictwem dyrektora Piotra Dmitrowicza pierwsze posiedzenie Rady Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Jednym z członków Rady, na mocy decyzji Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, został **o. prof. dr hab. Jarosław Kupczak OP z Wydziału Teologicznego UPJPII.**

Order Izabeli Katolickiej dla ks. prof. dr. hab. Andrzeja Witko

zdjęcia: S. Kostrz, UPJPII

Jego Królewska Mość Filip VI, Król Hiszpanii, nadał ks. prof. dr. hab. Andrzejowi Witko *Order Izabeli Katolickiej*. Jak podkreślił Ambasador Królestwa Hiszpanii w Polsce JE Francisco Javier Sanabria Valderrama, „wyróżnienie to jest wyrazem uznania dla licznych i niewątpliwych Księdza zasług, cenne go wkładu w rozkwit hiszpańskiej kultury w Polsce i,

w konsekwencji, w ulepszenie relacji między naszymi dwoma krajami”.

W uroczystości wręczenia Orderu w Święto Narodowe Hiszpanii dnia 12 października 2021 r. w Ambasadzie Hiszpańskiej w Warszawie uczestniczył JM Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr hab. Robert Tyrała.

Nominacja dla o. prof. dr. hab. Andrzeja Napiórkowskiego

O. prof. dr. hab. Andrzej Napiórkowski został powołany na członka zespołu doradczego ds. projektów zgłoszonych w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa” na okres od dnia 15 września 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

Adrian Kędziński, doktorant na UPJPII, laureatem nagrody MEiN i IDMN oraz wyróżnienia w konkursie IPN za pracę magisterską *Ksiądz Józef Kmiecik (1894–1971)*

Adrian Kędziński, podwójnie nagrodzony w ostatnich dniach za pracę magisterską *Ksiądz Józef Kmiecik (1894–1971)*, jest członkiem Koła Naukowego „Phonesis” oraz doktorantem na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII.

21 grudnia 2021 r. Kapituła konkursowa wyłoniła laureatów konkursu Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego na najciekawsze prace magisterskie i doktorskie związane z historią ruchu narodowego i katolicyzmu społecznego w Polsce. II miejsce przyznano Adrianowi Kędzińskiemu (UPJPII) za pracę magisterską pt. *Ksiądz Józef Kmiecik (1894–1971)*.

„Prace były oceniane pod kątem ich innowacyjności, konstrukcji, precyzyjności w określeniu problemu badawczego, a także charakterystyki doboru i wykorzystania źródeł. Istotnym elementem oceny był także potencjał pracy do jej ewentualnej publikacji” – czytamy na stronie internetowej Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego.

22 grudnia br. natomiast w siedzibie Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk w War-

szawie odbyło się posiedzenie Komisji Konkursowej XIV edycji Konkursu im. Władysława Pobóg-Malinowskiego na Najlepszy Debiut Historyczny Roku w zakresie historii

najnowszej. W tym Konkursie praca magisterska Adriana Kędzierskiego *Książd Józef Kmieciak (1894–1971)* otrzymała wyróżnienie.

Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” dla Rektora UPJPII, ks. prof. dr. hab. Roberta Tyrały (4 X 2021)

Podczas inauguracji roku akademickiego Akademii Muzycznej w Krakowie wręczono srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” rektorowi UPJPII, ks. prof. dr. hab. Robertowi Tyrale, za zasługi dla szkolnictwa artystycznego.

Uroczystość odbyła się 4 października 2021 br. w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

Więcej:

<https://upjp2.edu.pl/aktualnosc/medal-zasluzony-kulturze-gloria-artis-dla-rektora-upjpii--ks-prof-dr-hab-roberta-tyraly-4-x-2021-1813.html>

Pielgrzymka studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku do Czernej

tekst: Jolanta Kucala

zdjęcia: Marta Obrok

W dniu 27 kwietnia 2021 r. seniorzy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie odbyli jednodniową pielgrzymkę do sanktuarium w Czernej, Opactwa Benedyktynów w Tyńcu i fabryki ozdób choinkowych w Bęble.

Pierwszym punktem pielgrzymki była wizyta w fabryce ozdób choinkowych w Bęble. Po przyjeździe na miejsce nasze kroki skierowaliśmy najpierw do zakładu produkcyjnego, gdzie poznaliśmy proces tworzenia bombek, które są wyrabiane w różnych wzorach i kolorach, a następnie wysyłane w świat. Mieliśmy możliwość udziału w warsztatach malowania ozdób, co dało nam możliwość stworzenia własnej bombki, pokazując innym uczestnikom grupy swój własny pomysł w dekorowaniu tak delikatnych ozdób choinkowych, jakimi są bombki. Doceniliśmy tym samym kruchość materiału, jak i pomysł i precyzję osób, które na co dzień pracują w pracowni zdobniczej ozdób choinkowych w Bęble. Po „ciężkiej pracy” przy dekorowaniu bombek obejrzelśmy film na temat produkcji ozdób choinkowych, a następnie zwiedziliśmy fabrykę, poznając niektóre z etapów produkcji. Na koniec wizyty w Bęble nadszedł czas zakupów niespotykanych w kształcie i kolorze ozdób choinkowych w przyzakładowym sklepie.

Po zwiedzaniu fabryki w Bęble wyruszyliśmy w kierunku klasztoru oo. Karmelitów Bosych w Czernej, gdzie po przyjeździe mogliśmy się posilić w restauracji przyklasztornej, racząc się gorącym posiłkiem oraz wspaniałymi wypiekami tutejszej kuchni. Po wzmocnieniu ciała przyszedł czas na wzmocnienie ducha. I tak każdy indywidualnie udał się przed Cudowny

obraz Matki Boskiej Szkaplerznej w stroju koronacyjnym, aby zawierzyć Maryi swoje życie, rodzinę, całą Polskę i Kościół. W bezpośrednim spotkaniu z Matką Bożą Szkaplerzną wszyscy czuliśmy się Dziećmi Bożymi. W zwiedzaniu świątyni pomógł nam przewodnik, brat Tomasz Koziola, który przedstawił historię klasztoru. Opowiedział on o przybyciu zakonu karmelitów do Polski oraz przedstawił fundatorkę klasztoru, Agnieszkę z Tęczyńskich Firlejową. Przekazała ona ziemię wraz z funduszami na jego budowę, zapisując przy tym zakonowi kilka okolicznych wsi. W roku 1629 rozpoczęły się prace budowlane, a po kilku latach zamieszkali tutaj pierwsi karmelici, nazwani „Braćmi Najświętszej Marii Panny z Góry Karmel”. W początkowych latach klasztor był klauzurowym, natomiast po odstąpieniu od klauzury sanktuarium stało się miejscem kultu dla okolicznej ludności. Pozostaje ono po dzień dzisiejszy miejscem pielgrzymek do Matki Bożej Szkaplerznej, w którym każdy może się zatrzymać i oddać w opiekę Bożą. Niech to dzieło trwa i przynosi dobre owoce na chwałę Bożą.

Następnie brat Tomasz oprowadził nas po kaplicy poświęconej św. Rafałowi Kalinowskiemu, kapłanowi wyświęconemu w Czernej, oraz przedstawił jego drogę do świętości. Opowiedział nam o życiu tego wielkiego świętego, jako patrioty, który walczył za ojczyznę w postaniu styczniowym i który stał się gorliwym spowiednikiem, o czym świadczą obrazy w kaplicy ku czci św. Rafała Kalinowskiego oraz sarkofag z relikwiami świętego pod ołtarzem. Nasz przewodnik przedstawił nam historię pobliskiego cmentarza i osoby, które tam spoczywają. Po zwiedzaniu nadszedł czas na mszę św., którą sprawował ks. Piotr Wróbel. Po Eucharystii

nasz ksiądz celebrans zawierzył wszystkich pielgrzymów, ich rodziny i cały Kościół Święty Matce Bożej Szkaplerznej z Góry Karmel. Na koniec naszej wizyty w Czernej mieliśmy okazję obejrzeć muzeum misyjne oraz muzeum-erem pod wezwaniem proroka Eliasza.

Umocnieni w duchu, z podziękowaniami dla ojców karmelitów z Czernej, ruszyliśmy w powrotną drogę do Krakowa. Po drodze zatrzymaliśmy się u ojców benedyktynów w Tyńcu. Każdy z pielgrzymów indywidualnie modlił się w kościele Oj-

ców Benedyktynów. Po modlitwie seniorzy mieli okazję zrobić zakupy w sklepiku przyklasztornym, racząc się smakołykami z kuchni benedyktyńskiej. Siostry benedyktyнки również oferowały swoje produkty, w tym ciasta, np. wyśmienity sernik.

Po całym dniu, w godzinach wieczornych, wszyscy cali i zdrowi, w dobrych humorach, wzmocnieni w duchu i na ciele wróciliśmy do Krakowa, planując już udział w następnej pielgrzymce Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Do zobaczenia na pielgrzymkowym szlaku!

Pielgrzymka studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku Szlakiem Maryjnym

tekst: Alicja Chmielewska

zdjęcia: Dawid Czaicki

W dniach od 9 do 13 sierpnia 2021 r. odbyła się pielgrzymka słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku Szlakiem Maryjnym: Białystok – Święta Woda – Supraśl – Kruszyniany – Sokółka – Studzienniczna – Sejny – Wigry – Święta Lipka – Stoczek Warmiński – Gietrzwałd – Pola Grunwaldu – Niepokalanów.

Pomysł zorganizowania pielgrzymki zrodził się dwa lata temu, ale nie doszła ona do skutku, z powodu pandemii COVID-19, dlatego z wielką radością przyjęliśmy wiadomość o możliwości wyjazdu z Biurem ORLANDO TRAVEL ze Skawiny we współpracy z Panem Dawidem Czaickim.

Pierwszym etapem programu wyjazdu było uczestnictwo we mszy św. sprawowanej w sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Białymstoku, dla którego aktu wmurowania kamienia węgielnego dokonał w 1986 r. bp Edward Kisiel. 30 listopada 1988 r. przeniesiono do krypty w dolnym kościele doczesne szczątki Sługi Bożego. ks. Michała Sopoćki. W ten sposób spełniło się marzenie, jakie nosił w sercu ks.

Michał, spowiednik i kierownik duchowy św. siostry Faustyny Kowalskiej, który pragnął wybudować kościół pw. Miłosierdzia Bożego, będąc jeszcze w Wilnie.

Następnie odwiedziliśmy sanktuarium i parafię pw. Matki Bożej Bolesnej w Świętej Wodzie. W sąsiedztwie sanktuarium bije źródło uznawane przez licznych pielgrzymów za tzw. święte źródło. Miejsce to zyskało sławę prawie 300 lat temu. W 1719 r. niewidomy o imieniu Bazyl, który przybył na to miejsce i obmył oczy w tutejszym źródle, odzyskał wzrok. Nieopodal kaplicy, na uroczysku, wznosi się Góra Krzyży. Krzyże wotywnie wierni zaczęli stawiać od roku Jubileuszowego 2000, na wzgórzu obok Krzyża Pielgrzymów, który ma 25 m wysokości. Przez lata zbierało się ich tysiące.

Kolejny etap naszej pielgrzymki to Supraśl z Prawosławnym Monasterem Męskim Zwiastowania Najświętszej Marii Panny z pięknym ikonostasem i słynącą łaskami supraską ikoną Matki Bożej. Fundatorami monasteru byli: Aleksan-

der Chodkiewicz i bp Józef Sołtan. Po zwiedzeniu tego pięknego miejsca udaliśmy się do wsi tatarskiej Kruszyniany.

Największymi atrakcjami, jakie tam zwiedziliśmy, był meczet oraz mizar – cmentarz tatarski. Meczet pochodzi z XVIII w., ale jego historia sięga króla Jana III Sobieskiego. Kruszyniany są miejscem wartym odwiedzenia ze względu na ciekawą, rzadko spotykaną architekturę domów oraz typowe tylko dla tego regionu potrawy kuchni tatarskiej: kołduny, pieriekaczewniki, zawijańce, serwowane w tatarskich zajazdach.

Następnym punktem naszej pielgrzymki była kolegiata pw. św. Antoniego w Sokółce i sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce. W tym miejscu 12 października 2008 r. w kościele pw. św. Antoniego Padewskiego opuszczona na posadzkę hostia przemieniła się we fragment ludzkiego mięśnia sercowego. Sprawa sokólskiego cudu eucharystycznego była badana przez komisję ekspertów, która nie dopatrzyła się w tym zjawisku działania osób trzecich.

Od 2 października 2011 r. Cudowną Hostię można oglądać w kościelnej kaplicy.

Później udaliśmy się do sanktuarium Matki Bożej Studziennej, w którym znajduje się kopia, słynącego łaskami obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Wyspę, na której znajduje się kaplica, początkowo łączył z lądem drewniany mostek, później usypano groble, która umożliwiła licznym pielgrzymom lepszy dostęp do znajdującej się nieopodal studzienki z uzdrawiającą wodą, leczącą zwłaszcza choroby oczu i uszu. W dniu 9 czerwca 1999 r. był w tym sanktuarium Ojciec Święty Jan Paweł II. Wydarzenie to upamiętnia pomnik papieża, ustawiony na brzegu, na styku jeziora i wyspy.

Opuszczając piękne okolice Jeziora Studziennej, udaliśmy się do Matki Boskiej Sejneńskiej w Sejnach. Łaskami słynąca figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem, od 1602 r. jest przedmiotem kultu religijnego. Rzeźba wraz z cokółkiem ma 145 cm wysokości, jest wyrzeźbiona w lipowym drewnie

i przedstawia postać Matki Boskiej siedzącej na tronie, która trzyma Dzieciątko Jezus u prawego boku. Dnia 7 września 1975 r. koronacji figury dokonali bł. Prymas Polski Kardynał Stefan Wyszyński oraz Kardynał Karol Wojtyła, późniejszy Ojciec Święty Jan Paweł II.

Kolejnym etapem pielgrzymki był pokamedulski klasztor, malowniczo położony w samym centrum Wigierskiego Parku Narodowego na półwyspie, w północnej części jeziora Wigry. Tutaj zwiedziliśmy eremy, niegdyś mieszkania ojców kamedułów, obecnie stanowiące część muzealną. Następnie weszliśmy na wieżę zegarową z punktem widokowym, z którego rozpościera się widok na zespół poklasztorny i Półwysp Wigierski. Obejrzelśmy apartamenty papieskie, w których gościł papież św. Jan Paweł II podczas swojej pielgrzymki do Polski w dniach 8-10 czerwca 1999 r. Żegnając się z jeziorem Wigry, udaliśmy się do sanktuarium Maryjnego w Świętej Lipce. W ołtarzu głównym tego sanktuarium umieszczony jest obraz Matki Bożej, wzorowany na ikonie Matki Bożej z rzymskiej bazyliki Matki Bożej Większej. Obraz zamówiony przez jezuitów, gospodarzy tej świątyni, wykonał w 1640 r. Belg Bartłomiej Pens. Na szczególną uwagę zwiedzających zasługuje monstrancja w kształcie drzewa lipowego z figurą Matki Bożej czczony w tym wizerunku jako Matka Jedności Chrześcijan. 11 sierpnia 1968 r. obraz ten został przyozdobiony koronami papieskimi, a w 1983 r. papież Jan Paweł II nadał kościołowi w Świętej Lipce tytuł bazyliki mniejszej.

Następnym miejscem, które zwiedziła grupa studentów UTW był Stoczek Warmiński. To tutaj, do opuszczonego klasztoru późnym wieczorem 12 października 1953 r.

został przywieziony z poprzedniego miejsca internowania, z Rywałdu, Prymas Polski kardynał Stefan Wyszyński. Zwiedziliśmy część pomieszczeń pierwszego piętra klasztoru – celę więzienną zawierającą osobiste pamiątki Prymasa oraz sypialnię. Udaliśmy się także do ogrodu barokowego, w którym spacerując, odmówiliśmy różaniec z rozważaniami sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego. Obecnie gospodarzami tego obiektu jest Zgromadzenie Księża Marianów. Po krótkim wypoczynku w ogrodzie pojechaliśmy do Gietrzwałdu.

Gietrzwałd stał się sławny dzięki objawieniom Matki Bożej dwóm dziewczynkom, Justynie Szafrzyńskiej i Barbarze Samulowskiej, które trwały od 27 czerwca do 16 września 1877 r. Matka Boża pobłogosławiła również źródło, z którego pielgrzymi czerpią wodę, mającą przynosić ulgę w chorobie i cierpieniu. Po wieczornym Apelu w sanktuarium poszliśmy do źródła, odmawiając różaniec, a następnie na nocleg do Domu Pielgrzyma im. Jana Pawła II.

W ostatnim dniu pielgrzymki, wracając do Krakowa, udaliśmy się na pola Grunwaldu gdzie zwiedziliśmy z przewodnikiem Muzeum Bitwy pod Grunwaldem. Prezentuje ono stałą wystawę pt. „Wielka Wojna z Zakonem Krzyżackim w latach 1409-1411” oraz „Grunwald - 600 lat chwały”. Obejrzelśmy również fragment filmu *Krzyżacy* A. Forda z 1960 r.

Na koniec naszej pielgrzymki pojechaliśmy do Niepokalanowa, gdzie obejrzelśmy bazylikę NMP Niepokalanej Wszechpośredniczki Łask, muzeum św. Maksymiliana Marii Kolbego oraz kaplicę-sanktuarium. Następnie pełni wrzeń wróciliśmy do Krakowa.

Aktywny senior z przyszłością na UPJPII w Krakowie

Uniwersytet Trzeciego Wieku na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie działa już 10 lat! Skupia w swoim gronie osoby, które przechodząc na emeryturę, zapragnęły nadal rozwijać się intelektualnie i duchowo. Początkowo były to wykłady skoncentrowane na zagadnieniach z teologii systematycznej, filozofii, psychologii, uzupełniane warsztatami biblijnymi i liturgicznymi,

programem turystycznym. Stopniowo jednak poszerzano ofertę studiów, a w odpowiedzi na zapotrzebowanie słuchaczy zorganizowano kursy komputerowe i naukę języków obcych, co szczególnie zaowocowało w czasie pandemii. Gdy uniemożliwiła ona prowadzenie zajęć stacjonarnych, gros słuchaczy mogło kontynuować naukę w formie zdalnej.

10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII w Krakowie

W tym roku Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie obchodzi dziesiątą rocznicę swojego powstania. Posiada profil teologiczno-pastoralny, dlatego różni się od innych takich jednostek istniejących w Polsce. Przed pandemią studiowało na uczelni 600 studentów. Aktualnie tryb zdalny prowadzenia zajęć spowodował okresowe zmniejszenie ilości słuchaczy do 250. Podstawową formą programu kształcenia są wykłady plenarne i warsztaty o charakterze seminaryjnym, np. Biblia i Liturgia.

W czasie 10-letniej działalności na UTW UPJPII ogłoszono 650 wykładów plenarnych, które uzupełnia oferta zajęć dodatkowych: kursy komputerowe i językowe, oprowadzanie po Krakowie i okolicach (w sumie 115 wyjść dla 2300

osób) oraz turystyka religijna w kraju i zagranicą (Ziemia Święta, Grecja, Włochy, Wilno). Trzeba dodać, że w prowadzenie zajęć zaangażowało się 115 wykładowców.

UTW podejmuje szereg różnych inicjatyw, odpowiadając na potrzeby studentów. Są nimi np. warsztaty z relacji społecznych, mediów społecznościowych, z zakresu dietytyki, kosmetyki, rehabilitacji. Dużą popularnością cieszą się warsztaty teatralne, techniczno-plastyczne, gimnastyka umysłu oraz chór.

Do dalszego rozwoju UTW przyczyniły się środki uzyskane w ramach projektu „Aktywny senior z przyszłością!”. Jest to grant współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a na UTW UPJPII realizowany od 2019 r. Projekt ma być przeprowa-

dzony w 3 edycjach, w każdej z nich uczestniczy 150 osób. Poszczególne edycje składają się z 4 zadań. Posiadają one następujące nazwy:

- Artystyczne zajęcia manualne,
- Zajęcia sportowe poprawiające kondycję fizyczną,
- Zajęcia edukacyjne rozwijające pasje i zainteresowania uczestników projektu,
- Zajęcia edukacyjne łączące naukę z hobby.

W roku akademickim 2017/2018 została poszerzona oferta dla seniorów o studia stacjonarne z teologii systematycznej, co stanowi drugi etap modelu edukacji seniorów wprowadzony na UPJPII. Aktualnie na studiach magisterskich edukację na dwóch rocznikach kontynuuje 40 seniorów. Uważamy to za duży sukces i równocześnie liczymy, że

nasza działalność, mimo trudności pandemicznych, będzie się dalej dynamicznie rozwijać.

*ks. dr hab. Jan Dziejdzic, prof. UPJPII
kierownik ds. UTW*

O tym jak powstawał UTW na UPJPII, jak funkcjonował przez pierwszą dekadę swojej działalności, o słuchaczach-seniorach, którzy swoją aktywnością i entuzjazmem potrafią prawdziwie porywać nawet młode pokolenie, można przeczytać w książce autorstwa ks. Jana Dziejdzica *Aktywny senior z przyszłością. 10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII w Krakowie*, wydanej z okazji jubileuszu (więcej informacji o książce w części: Recenzje).

10 lat UTW na UPJPII w Krakowie

tekst: Irena Szlachta

Uniwersytet Trzeciego Wieku na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II rozpoczął swoją działalność w roku akademickim 2011/2012. Został on zorganizowany przez ks. dr. hab. Jana Dziedzica, prof. UPJPII, ówczesnego prodziekana, a obecnego dziekana Wydziału Teologicznego. Osobą, która miała obsługiwać administracyjnie UTW, była mgr Małgorzata Szewczyk, doświadczony pracownik Biblioteki Papieskiej¹.

¹M. Obrok, I. Szlachta, *Historia działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w: Seniorzy na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie*, red,

Moją przygodę z UTW UPJPII rozpocząłam w 2012 r. Należę więc do drugiego rocznika słuchaczy przyjętych na Uniwersytet. Byliśmy wyjątkowi, ponieważ jako pierwsi i na razie ostatni mieliśmy zajęcia przy ul. Bobrzyńskiego 10, w siedzibie Biblioteki Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, czyli na tzw. Kampusie. Zapisując się na studia, byłam przekonana, że zajęcia będą się nadal odbywać

J. Dziedzic, I. Szlachta, Kraków 2016, s. 17-18.

przy ul. Franciszkańskiej 1 i informacja o innej lokalizacji niemile mnie zaskoczyła. Buntowałam się, tym bardziej że linia tramwajowa na Czerwone Maki nie była jeszcze gotowa i na wykłady trzeba było dojeżdżać z przesiadkami.

Ostatecznie zdecydowałam się pójść na Bobrzyńskie, ale dość długo nie dawałam za wygraną i wyrażałam swoje niezadowolenie wobec kierownika ds. UTW ks. Jana Dziedzica, który przecież starał się, aby studiowanie na Kampusie zorganizować jak najlepiej. Zawsze pogodny, uśmiechnięty, ale też przeżywający przejawy naszego niezadowolenia.

W końcu jednak postanowiłam, że nie będę jedną z narzekających, a pomyślę, w czym mogę być potrzebna. W konsekwencji zgłosiłam się do pracy w samorządzie i zostałam w nim do końca mojego pobytu na studiach.

Najważniejszą zachętą do studiowania na UTW była jednak dla mnie interesująca oferta programowa, jaką nam przedstawiono, i przydzielenie do jej realizacji wykładowców z tzw. najwyższej półki. Z każdym rokiem akademickim propozycja edukacyjna była coraz bardziej urozmaicana.

Podczas mojego pobytu na UTW wysłuchałam wielu wykładów z różnych dziedzin. Uczestniczyłam również w zajęciach fakultatywnych proponowanych słuchaczom UTW. Dużym zainteresowaniem cieszyły się kursy komputerowe, które zostały zorganizowane już w 2013 r.

Dzięki studiom na UTW miałam okazję lepiej poznać Kraków oraz jego bliższe i dalsze okolice. Brałam też udział w organizowanych tam wycieczkach i pielgrzymkach. Pamiętam pierwsze spotkanie z przewodnikiem, panem mgr Romanem Tekieli, który zaproponował nam zwiedzanie kościoła św. Katarzyny. Tak zaczęły się nasze wspólne wędrówki po Krakowie i nie tylko.

Również pani mgr Janina Grzesiowska-Skowrońska z właściwą sobie ekspresją przypominała nam, jakie skarby znajdują się na Wawelu, w bazylice Mariackiej, kościele Bożego Ciała czy św. Anny. Weszłam z nią do podziemi Rynku Głównego i odwiedziłam znaną krakowską kawiarnię literacką Jama Michalika. Każda jej prelekcja wygłoszona przy okazji zwiedzania to lekcja patriotyzmu.

Mile wspominam również pielgrzymki odbyte z panem mgr Dawidem Czaickim, który zawsze bardzo serdecznie opiekował się uczestnikami wycieczek i starał się dostosowywać ich przebieg do możliwości najsłabszych.

Bardzo ważną dla mnie sprawą był fakt, że profil katolicki UTW umożliwił mi pogłębienie formacji religijnej. Dla mnie było sprawą istotną, że w programie każdego ważnego wydarzenia, w jakim braliśmy udział, najważniejszym punktem była Eucharystia. Z zainteresowaniem uczestniczyłam w warsztatach liturgicznych, realizowanych przez Pana Czaickiego, które uzupełniły również moją wiedzę religijną. Z uwagą brałam udział w wykładach otwartych z cyklu „Biblia w kulturze świata” prowadzo-

nych przez wybitnego biblistę, jakim jest ks. prof. dr hab. Tomasz Jelonek.

Ponieważ zawsze lubiłam się dzielić społecznie, to z przyjemnością uczestniczyłam w przygotowaniach wydarzeń uczelnianych i spotkań okolicznościowych, które często opisywałam później w artykułach przygotowywanych dla biuletynu informacyjnego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie „Vita Academica”. Pamiętam, z jakim przejęciem czytałam we wspomnianym biuletynie swój pierwszy wydrukowany tam artykuł.

Kiedy nadarzyła się okazja rozpoczęcia studiów stacjonarnych z teologii systematycznej, co, uważam, było bardzo dobrym i nowatorskim pomysłem ks. Jana Dziedzica dla poszerzenia możliwości zdobywania wiedzy przez seniorów, skorzystałam i w grupie 45 słuchaczy z UTW rozpoczęłam dzienne studia magisterskie. Aktualnie skończyłam czwarty rok i jestem w trakcie pisania pracy magisterskiej.

Obecnie Uniwersytetem Trzeciego Wieku nadal kieruje ksiądz dziekan Jan Dziedzic, a obsługę administracyjną prowadzi mgr Marta Obrok. Utrzymuję stały kontakt z „moim UTW”, uczestniczę, na ile mi tylko czas pozwala, w organizowanych tam wydarzeniach i spotkaniach okolicznościowych i mam zamiar po ukończeniu studiów stacjonarnych powrócić na UTW jako wolontariuszka.

Z zainteresowaniem obserwuję, jak poszerza się proponowana słuchaczom oferta edukacyjna. Trzeba wspomnieć, że ważne było w tej kwestii przyznanie UTW środków grantowych związanych z projektem „Aktywny senior z przyszłością!”, co umożliwiło kontynuację wielu zadań już realizowanych, jak i wprowadzenie nowych.

Z perspektywy pięciu lat studiowania na Papieskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku mogę z przekonaniem stwierdzić, że był to owocny okres w moim życiu. Oprócz niewątpliwego poszerzenia wiedzy ogólnej i religijnej spotkałam tu osoby, z którymi nawiązane kontakty pozostały na dłużej. Pogłębianie wiedzy religijnej, a te studia dają ku temu okazję, prowadzi również do tego, że wiara staje się bardziej dojrzała, a to dla mnie jest bardzo ważne, tym bardziej że w wieku senioralnym problemy eschatologiczne stają się przedmiotem wzrastającego zainteresowania.

Na koniec chciałabym podziękować za stworzenie i wdrożenie całego systemu edukacji ustawicznej dla seniorów na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Na szczególne słowa uznania zasługuje tu wysiłek pomysłodawcy i wdrażającego w życie kolejne moduły projektu edukacji senioralnej na UPJPII – dziekana Wydziału Teologicznego ks. dr. hab. Jana Dziedzica, prof. UPJPII. Nie należy również zapominać, że nie byłoby to możliwe bez pomocy i akceptacji władz UPJPII, które zawsze odnosiły się z życzliwością do obecności seniorów na UPJPII i brały udział w spotkaniach tam organizowanych.

Seniorzy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku zwiedzają Kraków

tekst: Marta Obrok

Od początku roku akademickiego 2021/2022 na Uniwersytecie Trzeciego Wieku odbywają się comiesięczne spaceracje po Krakowie wraz z przewodnikiem, przeznaczone dla studentów UTW. Seniorzy chętnie biorą w nich udział, gdyż dają im one możliwość, w miłej i przyjacielskiej atmosferze, poznawać, a i zgłębiać wiadomości dotyczące zabytków Krakowa.

W dniu 14 października 2021 r. grupa kilkunastu seniorów z UTW udała się na jesienny spacer. Trasa obejmowała krakowskie Błonia, ścieżkę wzdłuż Ogrodu Zoologicznego, Polanę Sowiniec, a na koniec Kopiec Niepodległości im. Józefa Piłsudskiego. Podczas wycieczki jej uczestnicy mieli czas na przerwę w Lasku Wolskim na drobny poczęstunek. Zwiedzanie trwało około dwóch godzin i chyba zostało dobrze przyjęte przez seniorów, skoro chętnie dzielili się własnymi historiami i wspomnieniami, związanymi z odwiedzanymi miejscami.

Kolejne zwiedzanie, zaplanowane na dzień 4 listopada 2021 r. w związku z niedawną uroczystością Wszystkich Świętych, przewidywało wizytę w starej nekropolii Krakowa, jaką jest cmentarz Rakowicki. Cmentarz, będący równocześnie pomnikiem kultury narodowej, miejscem spoczynku wielu zasłużonych osób, a także wartościowym zespołem zabytków sztuki nagrobnej, w którym część z nich jest dziełem znanych architektów, dał pretekst do rozmowy o historii, ale i pozwolił na zadumę nad przemijaniem. Zapalono znicze na omawianych mogiłach żołnierzy, powstańców i osób związanych z Krakowem.

„Tu wszystko jest Polską, kamień każdy i okruch każdy...” – te słowa Stanisława Wyspiańskiego jako motto rozpoczęły wizytę w katedrze Wawelskiej w dniu 9 grudnia 2021 r. Był to czas wspomnień o naszych świętych, o polskich królach, o narodowych bohaterach. Przestrzeń zamknięta murami katedry oczarowała wszystkich zebranych niezwykle atmosferą historii minionych stuleci. Seniorom udało się wyjść po 65 stromych schodach na szczyt zygmunto-wskiej wieży po to, aby lewą dłonią dotknąć serca dzwonu „Zygmunt”, a potem spojrzeć z góry na Kraków.

Kolejnym zwiedzany obiektem był kościół św. św. Piotra i Pawła. Spacer rozpoczął się w dniu 27 stycznia 2022 r. na placu Wszystkich Świętych, gdyż jest to miejsce związane z parafią przy kościele św. Piotra i Pawła. Kościół ten podczas zwiedzania z przewodnikiem odsłonił przed seniorami swoje tajemnice tj.: jezuitcy święci, historia obrazu Matki Boskiej Węgierskiej, działalność księdza Piotra Skar-gi, wreszcie imponująca architektura kościoła i ogromna kopuła z wahadłem.

Na dzień 24 lutego 2022 r. planowany jest spacer „Święty Stanisław i Skałka”, podczas którego grupa seniorów wraz z przewodnikiem odwiedzi, kojarzony z męczeńską śmiercią krakowskiego biskupa św. Stanisława ze Szczepanowa, kościół na Skałce wraz ze znajdującą się tam Kryptą Zasłużonych. Studenci UTW często zgłaszają propozycje zabytków, które chcieliby odwiedzić w kolejnych miesiącach, co wyraźnie świadczy o tym, że spaceracje te są ciekawą inicjatywą skierowaną do osób w wieku senioralnym.

Kardynał Franciszek Macharski, Kultura, Media. W 5. rocznicę śmierci Metropolity Krakowskiego

tekst: Deon.pl

zdjęcia: Jarosław Pająk

Minęło pięć lat od śmierci kard. Franciszka Macharskiego. Podjął stery archidiecezji krakowskiej po Karolu Wojtyłe, kiedy ten został papieżem. Za jego nominacją był m.in. Prymas Tysiąclecia, bł. Stefan Wyszyński, choć sam Jan Paweł znał go przecież osobiście i bardzo cenił. Jak zapamiętaliśmy i jak wspominamy kard. Franciszka?

Ukazała się jubileuszowa publikacja Wydawnictwa ARSARTI, w 5. rocznicę śmierci Metropolity Krakowskiego, zatytułowana: Kardynał Franciszek Macharski, Kultura, Media. W 5 rocznicę śmierci Metropolity Krakowskiego. Jest to już siódma pozycja w serii wydawniczej Edukacja Medialna, pod redakcją ks. prof. Roberta Nęcka i mgr Joanny Sobczyk-Pająk. Zebrano w niej głosy wielu przedstawicieli Kościoła, wspólnoty żydowskiej, uczelni akademickich, świata polityki i działalności samorządowej, kultury i mediów.

Kard. Stanisław Dziwisz dziękował za publikację, bo „tak łatwo zapomina się o ludziach, tak łatwo przechodzą do historii [...], ale chcemy utrwalić pamięć wyjątkowego pastora [...] i wyjątkowego krakowianina. Miał wielki wpływ na nasze miasto i na Polskę, zwłaszcza w trudnym momencie przemian politycznych”.

Prof. Andrzej Zoll wspominał o otwartości kard. Franciszka i tych momentach, „w których Kraków pokochał Kardynała. To jest okres 81 roku, okres niezwykle trudny, stan wojenny, gdzie Kardynał był bardzo bliski ludziom. Był szczególnie bliski tym, którzy byli internowani. W ich sprawach wielokrotnie oddziaływał u władz, żądając innego traktowania czy uwolnienia... Zorganizował wielką pomoc dla internowanych i dla ludzi...”.

W jubileuszowej publikacji na 5-lecie śmierci kard. Franciszka pisze na ten temat prof. Akademii Ignatianum, dyrektor Oddziału IPN w Krakowie, dr Filip Musiał, analizując „wypowiedzi drażliwe z punktu widzenia SB w kazaniach abp. Franciszka Macharskiego z pierwszej połowy 1979 roku”. Prezes IPN-u podkreślił, że „jest bardzo taki ładny portret narysowany w jednym z dokumentów, jakie się zachowały, który dotyczy krótkiego epizodu, kiedy bezpiekę wydawało się, że będzie można zwerbować ks. Kardynała jako tajnego współpracownika. Jeszcze zanim został metropolitą krakowskim, jest taki moment, kiedy do niego podchodzą i próbują zaprosić na spotkanie w Hotelu Francuskim [w Krakowie - przyp. red]. A wiadomo, jak te spotkania przebiegały. Chodziło o tajność współpracy, więc istotą było to, aby nie było wiadomo,

z kim się безпеca spotyka. Ale już na wstępie spotkanie zostało spalone, ponieważ ksiądz przyszedł w sutannie i w tej sutannie siadł w restauracji Hotelu Francuskiego, można powiedzieć, zamykając dalszą drogę do jakichkolwiek działań. I myślę, że to jest ten element, o którym warto pamiętać. To znaczy, że mamy człowieka, który przez niemal pół wieku od 1950 [...] do 1989 r. jest poddawany różnym działaniom

operacyjnym. Nie znamy ich szczegółów, te dokumenty albo spłonęły, albo siedzą jeszcze w szafie któregoś z funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Nie wiemy, co się z nimi stało, natomiast przez te wszystkie lata te dokumenty z kolei, które się zachowały, są świadectwem niezłomności, otwartości na człowieka, ale zdecydowanej bariery wobec systemu zła, któremu bezpieczeńka i partia komunistyczna wówczas służyły”.

Kategorie (nie)obecne w edukacji. Wychowanie – kształcenie – rozwój. Nowa publikacja pod red. dr hab. Bożeny Majerek i Agnieszki Domagały-Kręcioch zrealizowana w ramach projektu GAME

W ramach realizowanego na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (facebook.com/upjp2.wns) projektu GAME ukazała się publikacja *Kategorie (nie)obecne w edukacji. Wychowanie – kształcenie – rozwój.*

Publikacja pod red. dr hab. Bożeny Majerek i Agnieszki Domagały-Kręcioch to monografia przedkonferencyjna, która zawiera refleksje uczestników planowanej na 24 września 2021 r. międzynarodowej konferencji naukowej upowszechniającej rezultaty projektu GAME.

Publikacja została sfinansowana z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu ERASMUS+ i **jest dostępna nieodpłatnie** w ramach strategii upowszechniania projektu „GAME – Using online game to tackle Early School leaving and reducing behavioural difficulties among pupils” – nr projektu 2019-PL01-064865.

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

TRADITIO

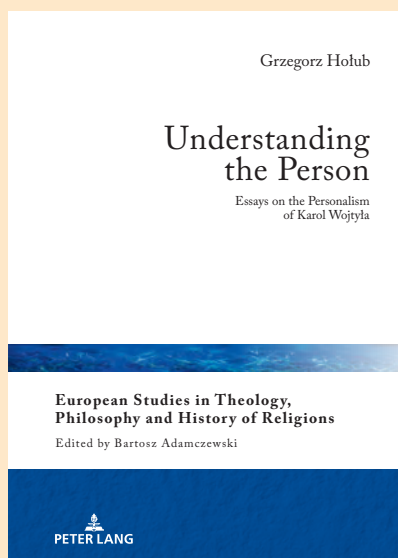
Słowo od Redakcji

W związku z negatywnymi skutkami wywoływanymi przez pandemię w centrum uwagi opinii publicznej znajdują się dziś lekarze, ludzie nauki i rządzący. Pierwsi i drudzy oskarżani o nieczyste metody naukowe i zawodowe, wobec tych trzecich potęguje się brak zaufania obywateli z powodu niespójnej narracji i wprowadzania nieprzewidywalnych, zmieniających się w zawrotnym tempie decyzji o zachowaniu zasad ostrożności, *obostrzeniach* czy *ustaleniach wobec właścicieli firm lub instytucji kultury*. Perspektywa trudnej do zrozumienia i do opanowania sytuacji wzmaga u ludzi lęk, agresję, potęguje zniechęcenie

w relacjach. Czy jesteśmy jeszcze ludźmi nadziei? Jaka nadzieja w nas pozostanie? Czy ta, której źródłem jest miłość Boża: „[...] *nadzieja zawieść nie może, ponieważ miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany*” (Rz 5, 5), czy ta druga, zwana „*matką głupich*”; nadzieja na osiągnięcie celu niemożliwego lub celu niewiele wartego, zbyt łatwego, którego zdobycie powoduje chwilowe poczucie satysfakcji?

Zapraszamy do lektury,
życzymy szlachetnej nadziei!

Dorota Kumorek
Red. naczelna „*Traditio. Przestrzeń Cywilizacji Łacińskiej*”
doktorantka NoR, WNS, UPJPII

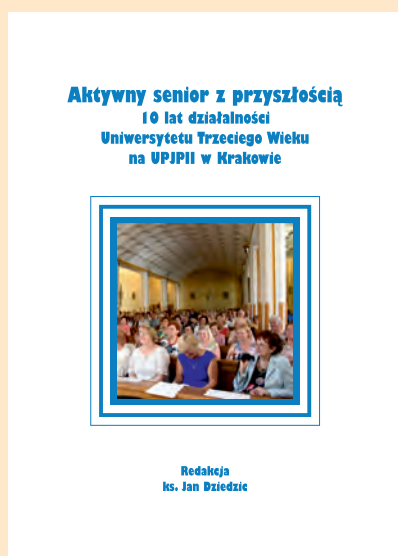
Grzegorz Hołub,

Understanding the Person. Essays on the Personalism of Karol Wojtyła, Berlin 2021

Ukazała się książka ks. prof. Grzegorza Hołuba (Katedra Bioetyki UPJPII) o filozofii osoby Karola Wojtyły w języku angielskim, w wydawnictwie Peter Lang.

Książka pod tytułem *Understanding the Person. Essays on the Personalism of Karol Wojtyła* (*Zrozumieć osobę. Eseje na temat personalizmu Karola Wojtyły*) jest próbą analizy filozoficznej tego, jak Karol Wojtyła pojmował osobę ludzką. Zasadniczo jest to prezentacja idei zawartych w jego głównym dziele *Osoba i czyn* w konfrontacji ze współczesnymi koncepcjami osoby ludzkiej. Książka ukazuje, że wobec trudności współczesnego człowieka ze zrozumieniem samego siebie oryginalna antropologia Wojtyły jest stale aktualną propozycją, do której warto odwoływać się w zmaganiu się z dylematami i problemami dnia dzisiejszego.

Ks. prof. dr hab. Grzegorz Hołub

Aktywny senior z przyszłością.

10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII,

red. ks. Jan Dziędzic

Książka pod redakcją ks. dr. hab. Jana Dziędzica, prof. UPJPII, zatytułowana *Aktywny senior z przyszłością. 10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII w Krakowie* stanowi obszerną i szczegółową dokumentację 10 lat pracy wielu pracowników naszej Uczelni na rzecz seniorów krakowskiego środowiska. Publikacja ta powstała nie tylko dzięki kadry uniwersyteckiej, ale w równym stopniu jest owocem wielkiego zaangażowania Beneficjentów tej wyjątkowej formy kształcenia ustawicznego, jaką stanowi UTW.

To nasi studenci-seniorzy swoją determinacją w odkrywaniu i doświadczaniu dobra, prawdy i piękna, ze swoim wiecznie młodym pragnieniem rozwoju intelektualno-duchowego aktywnie kształtowali, modyfikowali i rozwinięli ofertę naszej Uczelni, współkreując i doskonaląc model kształcenia osób starszych na UPJPII. Bynajmniej ich rola nie była bierna i jednostronna. I tu dotykamy fenomenu tej szczególnej uniwersyteckiej wspólnoty osób wykształconych i uczących się zarazem, poszukujących

prawdy i dzielących się życiowymi owocami jej posiadania i poszanowania. Tylko wspólnota tak dojrzałych osób jest w stanie, niczym orkiestra symfoniczna, odtworzyć boską partyturę dobra, prawdy i piękna w cudownej harmonii wiedzy różnorodnych dyscyplin naukowych i życiowej mądrości osoby z niepowtarzalnym zasobem jej życiowego doświadczenia, by ostatecznie wybrzmieć praktyczną mądrością, którą już starożytni określali mianem *fronesis*.

Przygoda intelektualna prowadzona z UTW i na UTW, a opisana w niniejszej monografii tak licznymi aktywnościami (kilkadziesiąt projektów i 615 wykładów), stanowi właśnie praktyczną i bardzo konkretną formę przeciwdziałania wykluczeniu osób starszych i ich marginalizacji w świecie zdominowanym przez młodych, dorabiających się ludzi, którzy na nic nie mają jeszcze czasu, lub mają go za dużo, by właściwie i twórczo go wykorzystać, i których z roku na rok będzie coraz mniej. W przeciwieństwie do nich świadomość limitów życiowych u naszych studentów-seniorów jest motywacją do jak najpełniejszego wykorzystania daru czasu.

Dziesięcioletnie doświadczenie istnienia UTW na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II, chlubna i piękna jego karta, podobnie jak 620 innych jednostek naukowych kształcących seniorów w Polsce, jest czytelnym znakiem i „dogmatem” uniwersyteckiej prawdy, że misji społecznej i kościelnej nasza Alma Mater nie wypełni w należyty sposób bez troski o najstarsze pokolenie.

Ks. dr hab. Jan Klimek